

Årsredovisning 2024

Förvaltning över generationer

*Uppdraget från Sveriges riksdag är
att stärka inkomstpensionssystemet
till förmån för dagens och
morgondagens pensionärer.*

AP3

Innehåll

Rapporter och i digitala kanaler

Denna årsredovisning beskriver AP3s verksamhet under 2024. AP3 avger även en Ägarstyrningsrapport och handlingsplaner för AP3s fyra fokusområden.

Information om AP3s portfölj och hur fonden arbetar med ansvarsfull förvaltning finns att läsa på sidorna 6–12 samt i förvaltningsberättelsen sid 30–37, 60–61 samt på ap3.se.

På ap3.se finner du information om fondens verksamhet och aktuella innehav, AP3s årsredovisningar, delårsrapporter, hållbarhetsrapporter samt handlingsplaner.

Läs även om AP-fondernas etikråds arbete på etikradet.se.

Kontakt

AP3, Box 1176, 111 91 Stockholm,
info@ap3.se | 08-555 17 100

Text och produktion

AP3 och Narva Communications.

Foto

Peter Phillips, Shutterstock, Adobestock.

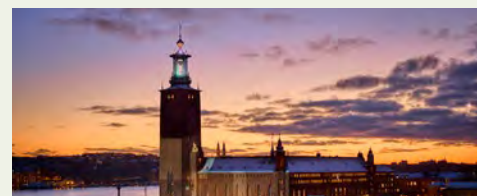
AP3 2024

Året i korthet	3
VD-ord	4
Om framväxande marknader	6
AP3s portfölj 2024	7

Arbetsgivare och samverkan

Engagemang för uppdraget	14
Samverkan mellan AP-fonderna	16
Nytt systemstöd	17
Samhällsuppdraget	18
Buffertfondernas roll	19
AP3s utveckling 2001–2024	20

Ansvarsfull förvaltning

Intervju med Jonas Thulin, Chef Kapitalförvaltningen	8
Hållbarhet – centralt i förvaltningsstrategin	10
Förvaltningens väg mot målen för hållbarhet	11
AP-fondernas etikråd	12
Styrelsens underskrift och revisorernas yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten ..	13

Fondstyrning

Fondstyrning	21
Styrning, styrelse, ledning och kontroll	22
Styrelsearbetet under 2024	24
Tre försvarslinjer	25
Intern och extern kontroll	25
Hur AP3 utvärderas	27
Styrelse och verkställande ledning	28

Förvaltningsberättelse

Förvaltningsberättelse	30
Årets resultat	31
AP3s portfölj	32
Avkastning per tillgångsslag	33
Tioårsöversikt	37
Kostnader	38
Riskhantering	40
Resultat- och balansräkning	42
Noter	43
Underskrifter	55
Revisionsberättelse	56

Nyckeltal och ordlista

Nyckeltal AP3s portfölj	59
Klimatnyckeltal	61
Intressentdialog	63
Ordlista	64

Tredje AP-fonden 2024 i korthet

Nyckeltal per 31/12 2024

	2024	2023	2022	2021	2020
Fondkapital vid årets slut, mdkr	549,1	499,8	468,4	502,3	423,0
Nettoflöden till pensionssystemet, mdkr	2,0	4,8	4,7	7,5	7,9
Årets resultat, mdkr	51,3	36,2	-29,2	86,8	37,2
Avkastning före kostnader, %	10,4	7,8	-5,7	20,8	9,8
Avkastning efter kostnader, %	10,3	7,8	-5,8	20,7	9,7
Förvaltningskostnadsandel totalt, %	0,07	0,07	0,08	0,08	0,09
Förvaltningskostnadsandel exklusive provisionskostnader, %	0,06	0,06	0,05	0,05	0,06
Annualiserad avkastning efter provisionskostnader och rörelsens kostnader 5 år, %	8,2	9,6	8,1	11,3	9,1
Annualiserad avkastning efter provisionskostnader och rörelsens kostnader 10 år, %	8,4	8,7	9,3	11,1	8,7

AP3 summerar ett starkt 2024 med 10,3 procent avkastning. Resultatet uppgick till 51,3 miljarder kronor och fondkapitalet till 549,1 miljarder kronor.

10,3%

AP3s avkastning uppgick till 10,3 (7,8) procent efter kostnader

549,1 mdkr

AP3s fondkapital uppgick till 549,1 (499,8) miljarder kronor

0,07%

AP3s förvaltningskostnadsandel uppgick till 0,07 (0,07) procent, varav rörelse-kostnader utgjorde 0,06 (0,06) procent

2,0 mdkr

Utbetalningarna till pensionssystemet från AP3 uppgick till 2,0 (4,8) miljarder kronor

8,2%

AP3 har nått en genomsnittlig avkastning efter kostnader på 8,2 (9,6) procent per år de senaste fem åren samt på 8,4 (8,7) procent per år de senaste tio åren

17,4%

AP3s tillgångsslag noterade aktier avkastade 17,4 (21,0) procent och blev den största bidragsgivaren till avkastningen.

- År 2024 kan summeras som ett starkt år med en avkastning på 10,3 procent. Fondkapitalet uppgick till 549,1 miljarder kronor vid årsskiftet.
- AP3 återgick stegvis till investeringar i tillväxtmarknader i enlighet med det nya ramverket för globala investeringsrisker.
- Ett intensivt arbete pågick under året med implementering av den nya systemplattformen för att framtids-säkra fondens operationella stöd.
- AP3 mottog i december ett pris för bästa ägarstyrning och engagemang, IPE European Pension Awards 2024.
- AP3s medarbetare genomförde en certifieringsutbildning inom hållbarhet som stärkt fondens hållbarhetsarbete.

VD-ORD – STAFFAN HANSÉN

Ett starkt och intensivt år

För AP3, liksom för globala kapitalägare i stort, definierades 2024 av geopolitik, USAs ekonomiska dominans, och Trumps återkomst som president. Alla dessa drivkrafter fungerade som katalysatorer för att styra kapital till den amerikanska aktiemarknaden och dollarn. Även finansglosorna formades därefter och uttryck som American exceptionalism, Magnificent seven samt Trump 2.0 blev frekvent använda i nyhetsflödet. Kort sagt – finansåret 2024 handlade i mångt och mycket om USA.

S&P 500, den vanligaste värdemätaren för den amerikanska aktiemarknaden, avkastade 23,3 procent mätt i USD. För en europeisk investerare var värdeutvecklingen ännu större tack vare den stärkta dollarn. En slående skillnad mot den svenska aktiemarknaden som avkastade 8,2 procent och den europeiska aktiemarknaden som mätt i EUR avkastade 5,75 procent. Samlat sett lyckades inte heller de framväxande marknaderna ta upp kampen med USA, med en avkastning på 4,96 procent mätt i USD.

Aktieandelen i en investeringsportfölj har alltid stor betydelse för avkastningen, men under 2024 var allokeringen till den amerikanska aktiemarknaden den stora drivkraften, och då speciellt allokeringen till Magnificent seven, dvs Nvidia, Apple, Microsoft, Alphabet, Tesla, Meta och Amazon. De genererade sammanlagt en magnifik avkastning på 66,88 procent mätt i USD.

Starkt år för AP3

I januari 2024 tillträdde Jonas Thulin som AP3s nya investeringschef. Fondens allokering till

noterade aktier viktades upp under det första kvartalet och inför det amerikanska presidentvalet ökades även aktieportföljens vikt mot amerikanska aktier. Det visade sig vara två lyckade allokeringsdrag. AP3 stängde året med en avkastning på 10,3 procent och ett rekordhøgt fondkapital på 549,1 miljarder kronor. Aktieportföljen stod för 7,6 procentenheter av fondens hela resultat. Förvaltarteamen bakom fondens investeringar i räntor och alternativa tillgångar gjorde också ett utmärkt jobb inom sina marknadssegment. Men i dessa var de stora marknadsrörelserna inte lika gynnsamma som på aktiemarknaderna.

Investeringar i framväxande marknader återupptogs

AP3 återtog under hösten investeringar i framväxande marknader, efter att en analys av risker relaterade till ett lands styrelseskick färdigställts. Med utgångspunkt i analysen fortsatte fonden utveckla en modell för att bedöma riskerna baserat på tre parametrar; demokratisk utveckling, rättssäkerhet och mänskliga rättigheter. Inledningsvis har investeringarna återupptagits i Asien, men begränsat till de länder som fyller fastställda kriterier i AP3s bedömning.

För att ytterligare höja kunskapen om hållbarhet och investeringar har samtliga anställda på AP3 genomgått en kvalificerad hållbarhetscertifiering under 2024. AP3 har också för månen att inhysa AP-fondernas etikråd som har förstärkts till tre medarbetare under 2024.

Fondens allokering till noterade aktier viktades upp under det första kvartalet, och inför det amerikanska presidentvalet ökades även aktieportföljens vikt mot amerikanska aktier. Det visade sig vara två lyckade allokeringsdrag.

Framtidens systemplattform

AP3 upphandlade tillsammans med AP4 en ny systemplattform under 2023, där tilldelningsbeslutet gavs till SimCorp. I slutet av 2023 påbörjades implementeringen som sedan fortsatte under hela 2024. Plattformen ersätter ett flertal befintliga system. Detta förflyttar fonden till ett modernt molnbaserat systemstöd, som säkrar upp det samlade process- och systembehovet och ger fonden flexibilitet att möta framtida behov.

I implementeringen, som genomförs parallellt för AP3 och AP4, samarbetar fonderna tätt. Samarbetet har även visat sig vara värdefullt och effektivt då utmaningar har kunnat adresseras gemensamt. Under året har fonderna även valt samma vägval framåt på områden där det funnits möjlighet att skapa synergier och stordriftsfördelar.

Ett intensivt arbete fortsätter med implementeringen och alla involverade medarbetare förtjänar en stor eloge för starka insatser och stort engagemang. Ett systembyte är ett stort och komplext projekt som aldrig ska underskattas. Ambitionen är att den nya systemplattformen ska tas i bruk under 2025.

Översynen av buffertfonderna

I oktober 2023 beslutade Regeringskansliet att ge en utredare i uppdrag att lämna förslag på åtgärder för att modernisera och effektivisera den samlade förvaltningen av buffertfondernas fondkapital. I januari 2024 beslutades om ett tilläggsuppdrag att utreda och lämna förslag på hur de stockholmsbaserade buffertfonderna

kan realisera större stordriftsfördelar. Utredarens promemoria publicerades i juni och den efterföljande remissrundan avslutades i oktober. AP3s styrelse lämnade in fondens remissvar i september 2024.

Den 31 januari 2025 informerade Regeringskansliet via pressmeddelande att Pensionsgruppen, där alla riksdagspartier är representerade, ställer sig bakom förslaget att tillgångarna i Första AP-fonden i lika delar överförs till Tredje och Fjärde AP-fonden. Inriktningen är att förändringarna ska vara genomförda till den 1 januari 2026. Det är nu AP3s uppdrag, att i samarbete med övriga berörda fonder, implementera detta på bästa sätt för pensionssystemet.

En stark och engagerad organisation

Fondens kompetensförsörjning fortsätter att vara stark och under 2024 välkomnades tio nya engagerade medarbetare. De bidrar var och en på sitt sätt med ny kunskap och nya perspektiv, vilket är centralt för att fonden ständigt ska kunna utvecklas. Speciellt glädjande är att antalet sökande till dessa tjänster har varit rekordstort med många ytterst kvalificerade kandidater.

Tack till styrelsen, kollegorna, de andra AP-fonderna och alla närstående bolag inom AP3-sfären som på olika sätt bidrar till att stärka både AP3 och AP-fondssystemet i stort. AP3 är väl positionerat för att fortsätta leverera på sitt långsiktiga uppdrag.

Staffan Hansén
Verkställande direktör

549,1
mdkr

AP3s fondkapital uppgick vid årets slut till 549,1 miljarder kronor.

10,3
procent

AP3 avkastade 10,3 procent efter kostnader under 2024.

AP3 återupptar investeringar i framväxande marknader

AP3 avvecklade investeringar i framväxande marknader under 2022. Det var ett direkt resultat av den geopolitiska utvecklingen och de omedelbara riskerna relaterade till osäkerheten efter Rysslands angrepp på Ukraina.

Under det senaste årtiondet har utvecklingen gått mot ökande geopolitiska motsättningar och en ökad närvaro av auktoritära regimer, även i länder som ingått i AP3s investeringsuniversum. De globala investeringsriskerna har

därför ändrats. Det finns nu flera konkurrerande ekonomiska och politiska system samtidigt som globala institutioner och respekten för den internationella folkrätten försvagats.

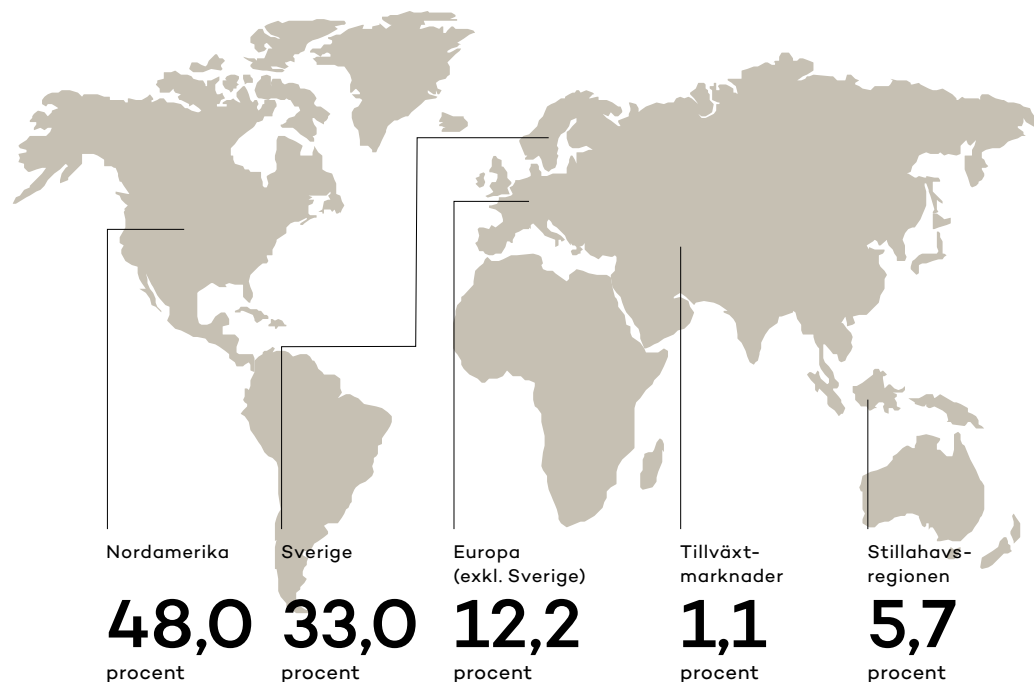
AP3s analys av investeringsrisker har därför utvecklats till att omfatta ett lands styrelseskick. Fonden har utvecklat en systematisk uppföljning av faktorer som demokratisk utveckling, rättssäkerhet och korruptionsrisk. AP3s slutsats är att länder som rankas lågt på dessa

parametrar löper större risk att utvecklas i en icke hållbar riktning. Detta exponerar fonden för omotiverad risk då dessa länder representerar relativt sämre ekonomisk utveckling sett till historiken. AP3 investerar därför inte i länder som rankas lågt utifrån de tre dimensionerna.

Det förväntade utfallet är att den globala investeringsportföljen får ett bättre förhållande mellan avkastning och risk. Riskexponering mot auktoritära regimer, rättsosäkerhet och

korruption kvarstår genom indirekt exponering från investeringar i globala bolag. De riskerna anser AP3 att bolagen själva ska bedöma och hantera. Hur väl bolagen hanterar riskerna ingår i AP3s bedömning inför, under och efter en investering. Genom AP3s ägarstyrningsarbete adresseras även hur affärsverksamheten bedrivs i ett visst land. AP3 har åter börjat investera i framväxande marknader under 2024 och avser fortsätta under 2025.

Investeringarnas geografiska fördelning, andel i procent (%)

Bedömning av risker relaterat till ett lands styrelseskick

Demokratisk utveckling

Demokratisering indikerar stabilitet över tid eftersom demokratiska länder tenderar att ha starka institutioner och långsiktig politisk stabilitet.

Rättssäkerhet

Rättssäkerhet säkerställer rättvisa och skydd för äganderätten. En rättssäkerhetsmekanism som fungerar effektivt garanterar att investerare kan förlita sig på lag och ordning, och tvister kan lösas på ett rättvist och transparent sätt.

Korruptionsrisken

Korruption kan medföra olagliga betalningar, inblandning av mutor och oegentligheter som kan påverka affärsverksamhet negativt. Länder med låg korruptionsrisk är mer benägna att skydda investerarnas intressen och skapa en miljö som främjar ekonomisk tillväxt och hållbarhet.

Konsekvenser av landriskanalysen

Ramverket för landanalys klassificerar länder som investerbara eller icke-investerbara.

Analysen har potential att reducera fondens långsiktiga finansiella risker och öka exponeringen mot länder med bra förutsättningar för ekonomisk tillväxt.

Landanalysen ska tillämpas på alla länder, vilket kan medföra att även utvecklade marknader blir icke-investerbara.

Aktieportföljen bidrog starkt till årets resultat

AP3s portfölj avkastade 10,4 procent före kostnader. Det var aktieportföljen som stod för merparten av avkastningen. Räntor hade också ett bra år med ett positivt resultat medan alternativa investeringar gav ett svagt positivt resultat.

Aktieportföljen hade ett bra år och bidrog med 7,6 procentenheter till totalavkastningen. Räntor bidrog med 0,5 procentenheter och Alternativa investeringar lämnade ett bidrag på 0,2 procentenheter. Även den modellstyrda taktiska allokeringen har fungerat väl under 2024 och bidrog positivt till avkastningen.

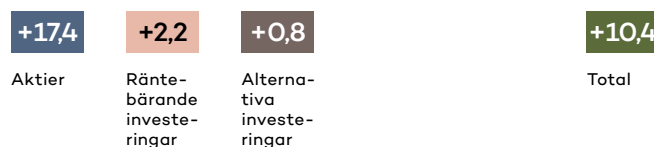
Det var stora skillnader i utveckling för olika regioner i världen. Det som stod ut var USA:s starka tillväxt samtidigt som Europa och Kina hade en svag utveckling.

Börserna gick starkt och många börsindex nådde nya rekordnivåer. Den utvecklingen tog speciellt fart efter det att Trump såg ut att vinna det amerikanska presidentvalet.

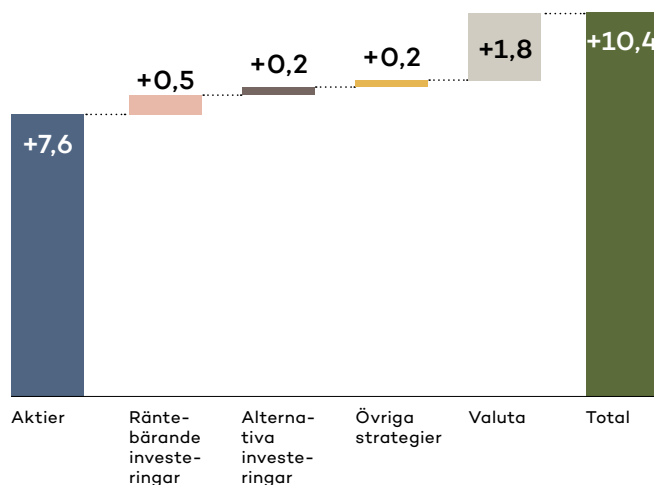
Andra positiva bidrag var fallande inflation som möjliggjorde räntesänkningar av centralbanker och den snabba utvecklingen inom AI.

Avkastning och bidrag till totalportföljens avkastning per tillgångsslag

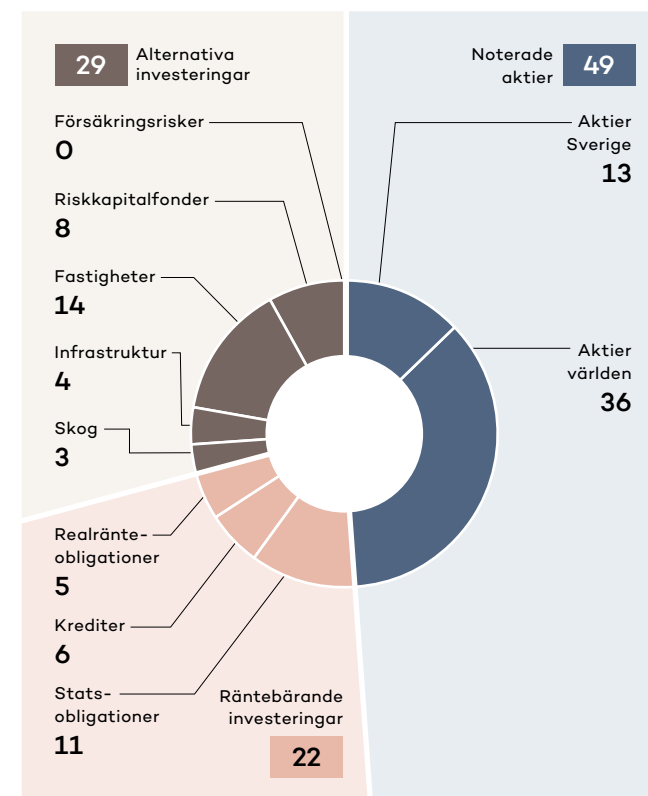
Avkastning före kostnader i procent 2024

Avkastningsbidrag före kostnader (procentenheter)

Marknadsvärde, tillgångsslag i procent

INTERVJU CIO JONAS THULIN

Förädling av AP3s aktiva förvaltning

AP3s nya kapitalförvaltningschef Jonas Thulin tillträdde tjänsten i början på 2024. Han ansvarar därmed för förvaltning av AP3s del av buffertkapitalet med drygt 30 medarbetare och där fokus ligger på ständig förädling av kapitalförvaltningen.

Vad lockade dig med rollen som Kapitalförvaltningschef på AP3?

Jonas Thulin: Att få möjligheten att arbeta med ett samhällsuppdrag och ett så pass viktigt ämne som svenska folkets pensioner var oerhört intressant och lockande. AP3 har dessutom en lång historik av väldigt framgångsrik aktiv förvaltning, fantastiska medarbetare och en riskfilosofi som jag har följt under lång tid. Detta ligger väldigt rätt i tid med de marknadsmöjligheter som råder och konstant förändras. AP3 är en aktiv förvaltare, vilket är både en stor utmaning och en inspirerande ansats.

Vilka är dina främsta mål och visioner för AP3s kapitalförvaltning?

Jonas Thulin: Målet är att förvalta det som byggts upp av organisationen och förädla förvaltningen så att AP3 ligger i framkant. Vi vill fortsätta vara en framgångsrik förvaltningsorganisation. Det innebär att ge medarbetarna stort ansvar, öka transparensen och tydligheten i vår positionstagning och att förädla analyserna för att klara de avkastningsmål som vi har. Vi har fortsatt att förenkla och förtydliga flera delar av processerna. Det gäller såväl mandat, uppföljning, allokering som hur vi arbetar tillsammans med ett gemensamt mål. Visionen vi arbetar mot är att fortsätta vara en framåt-blickande aktiv förvaltningsorganisation med

tydlig, transparent och metodisk förvaltning.

Vi har också förtydligat aspekter som taktisk och strategisk allokering med allt från analys och positionstagning till ansvar och uppföljning.

Vilka möjligheter och risker är förknippade med investeringar i framväxande marknader och hur hanterar ni dem?

Jonas Thulin: Att investera i framväxande marknader är alltid mer riskfyllt än att investera i mer utvecklade ekonomier. Men det ger också andra möjligheter, som ökad diversifiering i portföljen och investeringar i hållbar omställning. Under 2025 kommer vi att öka dessa investeringar i en stabil, genomtänkt och metodisk takt.

Kapitalförvaltningen har fått flera nya medarbetare på plats under året. Vad har det betytt och vad betyder det att "alla tar risk"?

Jonas Thulin: När nya medarbetare börjar på förvaltningen har vi tydliggjort vikten av att "alla tar risk" på en individuell nivå med enskilda mandat. Det har bidragit till att dialogerna och uppföljningen blir mer effektiv. Genom stor transparens kan vi enklare och effektivare förstå marknaden tillsammans i olika tillgångsslag, vilket också ökar det gemensamma lärandet och utvecklingen.

Vad innebär det att ta ansvar i investeringar och hur integreras detta i investeringsstrategierna?

Jonas Thulin: Fonden har ett flertal styrdokument som tillsammans med Etikrådets arbete utgör grunden för ansvarsfulla investeringar. Vi har klarlagt vad det innebär för respektive tillgångsslag och investeringar. Tydliga mål och uppföljningspunkter sätts som vi följer upp före, under och efter en investering.

AP3 har drygt 60 miljarder kronor allokaterat till hållbara investeringar. Ska det fortsätta vara en betydande del av portföljen?

Jonas Thulin: Absolut, vi kommer att fortsätta hållbarhetsarbetet och transparensen kring hållbara investeringar. Vår ambitionsnivå växer i takt med vår analysförmåga vilket gör att vi också enklare kan flytta fram våra ambitionsnivåer.

Vad är AP3s syn på framtidens kapitalförvaltning inkl innovationer och teknologier som har stor potentiell påverkan på kapitalförvaltningen?

Jonas Thulin: Jag ser att data, digitala verktyg och bra metoder ger nya möjligheter och bidrar till att underlätta förvaltningen. Att försöka förutse makroutvecklingen och även

marknadstrender bidrar till att vi kan flytta fram metoderna. Förvaltningsarbetet blir därmed lite lättare. Det finns utmaningar med att exempelvis integrera AI i en förvaltning, men när man kommer på hur man ska göra så kan man röra sig mer flexibelt.

Vilken nytta har 2024 års utvecklingsarbete bidragit med?

Jonas Thulin: Jag tycker mig se att vi genom vårt strukturkapital samt utvecklingsarbete kan ta till oss och agera i marknader på ett bättre sätt som ökar avkastningen till lägre risk. Vi har också ökat transparensen och tydliggjort flera steg vid beslut i förvaltningen. Att vara aktiva förvaltare skapar också en ökad möjlighet till långsiktiga perspektiv.

Under 2024 var detta mycket viktigt då vi köpte oss tid för återhämtning inom illikvida marknader, genom att arbeta aktivt inom lik-

Jag tycker mig se att vi genom vårt strukturkapital samt utvecklingsarbete kan ta till oss och agera i marknader på ett bättre sätt som ökar avkastningen till lägre risk.

vida marknader. Långsiktighet är trots allt en serie av kortsiktighet och alla beslut i närtid får effekter på längre sikt. Det är en aspekt som vi till fullo vill nyttja i förvaltningen.

Hållbarhet – centralt i vår förvaltningsstrategi

Hållbarhet genomsyrar AP3s arbete i investerings- och ägarstyrningsprocessen och i vårt interna arbete. Dessa två områden är avgörande för att skapa långsiktigt värde och för att bidra till en hållbar utveckling. För att få största möjliga genomslagskraft fokuserar hållbarhetsarbetet på områden där AP3 kan göra störst skillnad och skapa mest värde för inkomstpensionssystemet och samhället.

Hållbarhetsarbetet är integrerat i fondens samtliga förvaltningsenheter där grupperna har ansvar för att efterleva policyn för ansvarsfulla investeringar och bidra till analysen av hållbarhetsrelaterade risker och möjligheter.

AP3 är övertygade om att den största möjlighet att bidra till en hållbar utveckling ligger i hur fonden investerar och utövar sin ägarstyrning. Genom att integrera hållbarhetsaspekter i investeringsbeslut identifierar AP3 möjligheter att skapa långsiktigt värde och minska hållbarhetsrelaterade risker. Fondens arbetar aktivt med portföljbolagen för att stödja deras

omställning mot mer hållbara affärsmodeller. På så sätt bidrar AP3 till samhällsförändring och viktiga globala mål, såsom Parisavtalet.

Fokus på fyra områden

AP3 riktar in sig på de, för fonden, mest materiella hållbarhetsfrågorna:

- Bolagsstyrning
- Klimat
- Mänskliga rättigheter
- Biologisk mångfald.

De fyra fokusområdena har identifierats genom att fonden vägt samman – å ena sidan hur

fonden påverkar människor och miljö – å andra sidan hur förändringar i omvärlden påverkar fonden och fondens investeringar. Mer om AP3s fokusområden och mål se sid 11.

En grundförutsättning för att AP3 ska investera i ett bolag är att bolaget visar ambitioner att agera långsiktigt och integrera hållbarhetsaspekter i verksamheten. AP3 avstår från att investera i de bolag med allra lägst hållbarhetsranking. Fondens urvalskriterier finns redovisade på [ap3/ansvar/hallbarhetsprocessen](#).

Läs mer om AP3s hållbarhetsarbete på [AP3.se/ansvar](#)

Vad har hänt under 2024:

- Uppdaterat fondens interna riktlinjer för hållbarhet i investeringsprocessen som nu inkluderar samtliga tillgångsslag
- Fördjupat analysen av kvantitativa hållbarhetsdata
- Alla anställda på AP3 har genomgått en hållbarhetscertifiering
- Tillsammans med AP-fonderna AP1, AP2, AP3 och AP4 har AP-fondernas "nya" etikråd implementerats.

Pris för 'bästa ägarstyrning och engagemang'

Året avslutades med att AP3 fick pris i IPE Award för bästa 'stewardship and engagement'.

Intern miljöpåverkan

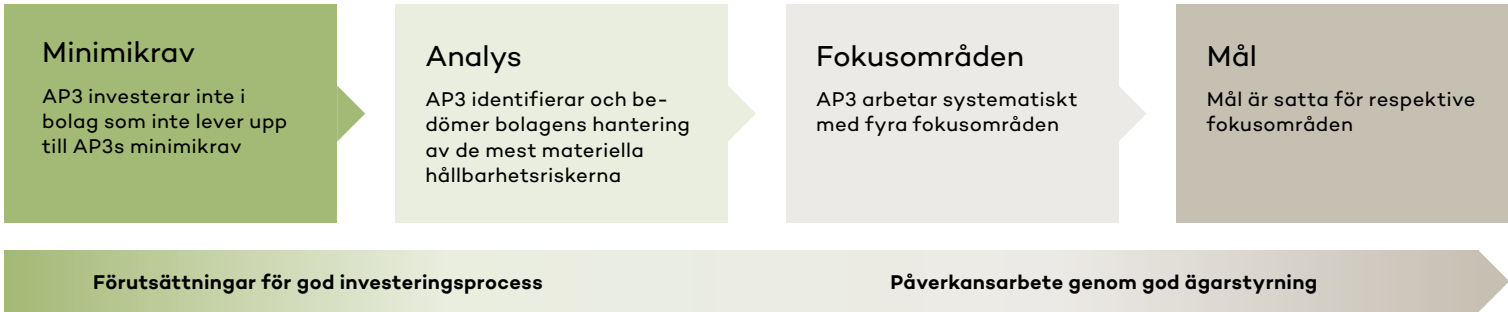
Fondens direkta miljöpåverkan är relativt liten och omfattar framförallt tjänsteresor, energiförbrukning i form av uppvärmning och kylning av fondens kontorslokal samt fondens avfall.

Förändring jmf föregående år

Energianvändning, totalt kwh	Oförändrat
Tjänsteresor – ton CO ₂	👍
Återvunnet elektronikavfall, kg	👍

Samtliga kriterier finns på [ap3.se/ansvar/internmiljopaverkan](#)

AP3s hållbarhetsprocess

Förflyttning mot målen för hållbarhet

Ett viktigt led i att uppnå tydliga resultat och att integrera hållbarhetsarbetet i portföljen är att sätta mål som följs upp. Målen har olika karaktär beroende på fokusområde och kan vara både kvantitativa och kvalitativa.

Läs mer om fokus-områden i AP3s Ägarstyrningsrapport och på ap3.se/forvaltning/agarstyrning

Område	Område/aktivitet	Nyckeltal – mål	Aktiviteter 2024	Status	
Bolagsstyrning					
	AP3 ska genom aktiv ägarstyrning verka för att de bolag fonden investerar i är välskötta och har en god styrning.	Andel av det underrepresenterade könet i styrelsen (gäller svenska bolag)	Alla svenska storbolag i portföljen ska ha minst 40% av det underrepresenterade könet i styrelsen senast 2026	Dialog med de bolag i portföljen som inte når upp till målsättningen	I genomsnitt är andelen kvinnliga styrelseledamöter i storbolag 42,8%. För samtliga bolag är siffran 41,1%
		Hållbarhetskriterier i incitamentsprogram	Andelen svenska bolag i portföljen med hållbarhetskriterier i incitamentprogram ska fördubblas från 20 % till 40 % 2025	Dialog med de bolag i portföljen som inte når upp till målsättningen	Andelen bolag i portföljen med hållbarhetskriterier uppgår till 41,2%
Klimat					
	AP3 ska bidra till att motverka klimatförändringarna samt begränsa dess effekter i överensstämmelse med Parisavtalet.	Koldioxidavtryck	Halverat CO ₂ -avtryck i aktieportföljen 2019–2025	Påverkansarbetet har fortsatt under året	-43% (-32%)
	AP3s portfölj ska ge nettonollutsläpp av växthusgaser senast år 2045 i enlighet med klimatscenarier för 1,5°C global uppvärmning.	Andel bolag som är i linje med 1,5-gradersmålet	2040: 100 %	Påverkansarbetet har fortsatt under året	20 % (38%)
		Påverkansdialog med de bolag som står för störst andel av portföljens finansierade utsläpp	Dialog med bolag som står för 70 % av utsläppen 2023 och 90 % 2030	AP3 har etablerat kontakt och fört dialog med relevanta bolag	Dialoger pågår
		Investeringar i hållbara obligationer	25% av ränteportföljen 2025	Fortsatt investera i hållbara obligationer	24,8% (22,4%) varav gröna obligationer 21,1% (19,2%)
Mänskliga rättigheter					
	AP3 ska verka för att mänskliga rättigheter kopplade till bolagens verksamheter respekteras, upprätthålls och stärks.	Andel bolag i sektorer med förhöjd risk med policy för mänskliga rättigheter	2030: 100%	AP3 har identifierat relevanta bolag och etablerat kontakt	97% (91%)
		Andel bolag i sektorer med exponering mot utsatta grupper med genomlysningssprocess	2030: 100%	AP3 har identifierat relevanta bolag och etablerat kontakt. Arbetar i olika samarbetsinitiativen, framför allt i Investor Alliance for Human rights	57% (60%)
Biologisk mångfald					
	AP3 ska beakta hur investeringar påverkar materiella portfölj- och samhällsrisker kopplade till biologisk mångfald och ekosystem.	Andel bolag inom prioriterade sektorer med policy för biologisk mångfald	2030: 100%	Handlingsplan för biologisk mångfald har arbetats fram	59% (59%)
		Andel bolag inom prioriterade sektorer som följer TNFDs rekommendationer	2030: 100%	Handlingsplan för biologisk mångfald har arbetats fram	22%
AP3 ska bidra till såväl bevarande som positiv utveckling av den biologiska mångfalden senast 2030.					

AP-fondernas etikråd – en allt viktigare del i AP3s riskhantering

Läs mer i
AP-fondernas
etikråds års-
rapport för 2024

AP-fondernas etikråd (Etikrådet) är ett samarbete mellan AP1, AP2, AP3 och AP4 för att med syftet att gemensamt påverka bolag till ökad transparens och långsiktigt värdeskapande. Under 2024 har Etikrådet arbetat i fem förebyggande fokusområden och det fördes 77 reaktiva påverkansdialoger med bolag i alla världsdelar.

3 307

av AP-fondernas bolag
granskades 2024.

89

bolag identifierades med
bekräftade och/eller
misstänkta kränkningar.

34

uppnådda delmål har nåtts
med de bolag som Etikrådet
har dialog med.

Etikrådet engagerar sig genom att föra dialoger för att påverka bolag och branscher i både förebyggande syfte och i händelse av incidenter. Etikrådet samarbetar kring de bolag som finns i AP-fondernas aktie- och kreditportföljer, med noterade bolag och främst de utländska innehaven.

Etikrådets förebyggande påverkansarbete som berör flera bolag och branscher ska bidra till att lösa utmaningar och förhindra att kränkningar, olyckor och incidenter sker. Det bidrar i sin tur till starkare bolag och minskad risk i AP-fondernas tillgångar.

Fokus 2024

Under året har Etikrådets fem fokusområden haft följande inriktning:

Antimikrobiell resistens

Antimikrobiell resistens (AMR), uppstår när bakterier, virus, svampar och parasiter inte längre svarar på läkemedel, vilket gör infektioner mer svårbehandlade och ökar risken för sjukdomsspridning, allvarlig sjukdom och dödsfall. Etikrådet ser AMR som en väsentlig systemrisk för både samhället och fondernas portföljer på lång sikt. Därför arbetar rådet aktivt för att öka medvetenheten om frågan och driva förändring genom dialoger med relevanta företag.

Barnarbete och tvångsarbete

Barnarbete och tvångsarbete förekommer över hela världen, men är särskilt vanligt i vissa branscher och regioner. Företag kan vara exponerade i sin direkta verksamhet eller genom sina leverantörskedjor. Etikrådet motsätter sig exploatering av arbetskraft och arbetar både med enskilda företag med betydande negativ påverkan och proaktivt på sektorsnivå.

Klimat

Klimatförändringarna bedöms utgöra en allvarlig systemrisk med betydande påverkan på AP-fondernas tillgångar och negativ inverkan på nuvarande och framtida generationer. Etikrådets arbete ska komplettera och förstärka det klimatrelaterade arbete som bedrivs på respektive AP-fond. Etikrådet har beslutat att prioritera två områden framåt; omställningen av utsläppstunga branscher och gruvdrift för omställning.

Techbolag och mänskliga rättigheter

Onlineplattformar och de stora techbolagen spelar en allt viktigare roll i samhället. Detta innebär många möjligheter men också flera utmaningar som rör mänskliga rättigheter. Etikrådet leder ett internationellt samverkansprojekt i syfte att föra påverkansdialoger

med ett antal stora techbolag med målet att bolagen ska stärka sitt arbete med mänskliga rättigheter.

Vatten

Det råder allvarlig brist på vattenresurser globalt. Vatten av god kvalitet och i tillräcklig mängd är avgörande för allt från hälsa och sanitet till livsmedelsproduktion, kraftproduktion och många andra industriprocesser. Vatten är också nära kopplat till och påverkas av andra globala utmaningar, däribland klimatförändringar, förlust av biologisk mångfald och ofrivillig migration.

Reaktivt arbete ska påverka bolagen till åtgärder

Av 3 307 genomlysta innehav under 2024 identifierades 89 med bekräftad eller risk för kränkning av en internationell konvention.

När detta sker arbetar Etikrådet för att bolaget åtgärdar det som hänt och säkerställer att det inte kan ske igen. Etikrådet för sedan dialog med dessa bolag och 34 delmål uppnåddes i dialogerna under 2024.

Styrelsens underskrift och revisorernas yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Tredje AP-fonden (AP3) har upprättat en hållbarhetsrapport för verksamhetsåret 2024. AP3 eftersträvar att följa Årsredovisningslagens riktlinjer för hållbarhetsrapportering. Hållbarhetsrapporteringen återfinns i denna rapport på sidorna 10–12 och 61–62.

Styrelsen

Stockholm den 13 februari 2025

Christina Lindenius
Ordförande

Johan Bygge
Vice ordförande

Maria Ferlin

Ylva Hedén Westerdahl

Torbjörn Hållö

Per Lindkvist

Christer Löfdahl

Annelie Söderberg

Carina Wutzler

Staffan Hansén
Verkställande direktör

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Till Styrelsen i Tredje AP-fonden, org.nr 802014-4120

Uppdrag och ansvarsfördelning

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten för år 2024 och för att den är upprättad i enlighet med Tredje AP-fondens principer för hållbarhetsrapportering.

Granskningens inriktning och omfattning

Vår granskning har skett med vägledning av FARs rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att

vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

Uttalande

En hållbarhetsrapport har upprättats.

Stockholm den 13 februari 2025

Peter Nilsson
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Helena Kaiser de Carolis
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Engagemang för uppdraget

Förutsättningen för AP3s framgång med att förvalta pensionskapitalet är medarbetarnas engagemang och kompetens. Det långsiktiga samhällsuppdrag, som ligger till grund för AP-fondernas verksamhet, är en starkt bidragande faktor till fondens förmåga att attrahera och behålla kvalificerade och engagerade medarbetare. AP3s ledord är att främja samarbete, utveckling och att förenkla fondens processer, vilket bidrar till en effektiv och hållbar organisation.

AP3 hade vid årets utgång 73* (70*) medarbetare, varav 30* (27*) kvinnor. Personalomsättningen uppgick till 9,9 (6,0) procent. AP-fondernas etikråds medarbetare (tre personer) har sin formella anställning på AP3 men bedriver arbetet på uppdrag för de fyra AP-fonderna (AP1, AP2, AP3, AP4). Se not 6.

AP3s strategiska ramverk, med fokus på värdeskapande förvaltning, engagemang och kompetens, operationell effektivitet och ansvarsfulla investeringar, har varit utgångspunkten för de mål och aktiviteter fonden framgångsrikt jobbat med under året.

Pulsmätningar

Regelbundna pulsmätningar, i linje med det strategiska ramverket och definierade KPIer, hjälper fonden att löpande identifiera styrkor och förbättringsområden inom olika delar i organisationen. Pulsmätningarna har visat sig ge ett bra och

* Inklusive medarbetare tillhörande AP-fondernas gemensamma etikråd.

AP3 är en attraktiv och intressant arbetsgivare, vilket visar sig när vi har lediga befattningar och ska rekrytera, med många kvalificerade och relevanta sökande.

// Zorica Bodiroza, Personalchef

stadigt resultat samtidigt som fonden noterar förbättringar inom de områden som man tidigare identifierat behöver utvecklas.

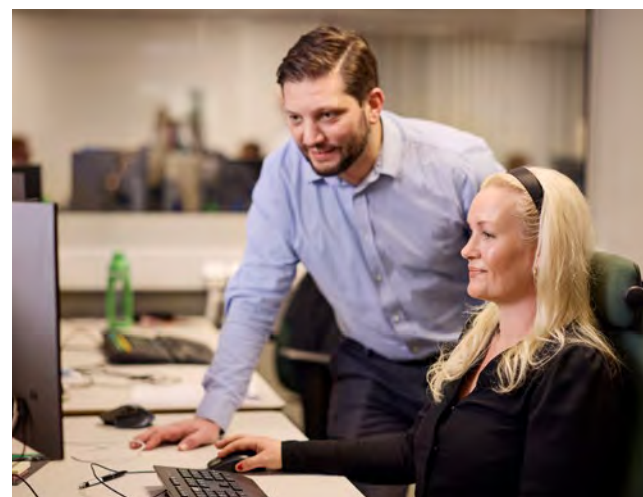
Under året har implementeringen av en ny systemplattform pågått för fullt, vilket präglat stora delar av verksamheten och medarbetarnas arbetsvardag. Ett projekt av denna storlek och karaktär innebär en översyn av arbetssätt och flöden som både är nyttig och nödvändig för att säkra och utveckla en modern infrastruktur. Parallellt har arbetet fortsatt med att systematisera, digitalisera och automatisera andra delar av fondens verktyg och processer.

Under året har betydande steg tagits i hållbarhetsarbetet genom att ytterligare integrera hållbarhet som en central del av vår verksamhet. En viktig del har varit att höja kompetensen inom organisationen, vilket bland annat har säkerställts genom att alla medarbetare har genomfört en certifieringsutbildning inom hållbarhet. Detta har skapat en gemensam kunskapsbas och stärkt arbetet med att driva hållbar utveckling på ett strukturerat och genomgripande sätt.

Ersättningar och attraktiv konkurrenskraft

Frågor rörande anställning och ersättning bereds av ersättningsutskottet. Ersättningsnivåerna i AP3 följer regeringens riktlinjer, som föreskriver att ersättningen ska vara marknadsmässig och konkurrenskraftig utan att vara löneledande. Ersättningen till anställda består av fast månadslön, pensionsavsättningar och övriga förmåner som sjukvårdsförsäkring, grupp-försäkring och friskvårdsbidrag. Att ha marknadsmässiga löner är en förutsättning för att kunna attrahera, behålla och utveckla medarbetare med relevant kompetens för att upprätthålla fondens konkurrenskraft som arbetsgivare.

AP3 är en attraktiv och intressant arbetsgivare, vilket visar sig när fonden har lediga befattningar och ska rekrytera, med många kvalificerade och relevanta sökande.

Samverkan sker inom följande områden:

- Back Office/Affärsstöd
- HR
- Hållbarhet
- Informationssäkerhet
- IT
- Juridik
- Kommunikation
- Redovisning
- Regelefterlevnad
- Risk och Performance
- Systemförvaltning

Utöver dessa funktionsinriktade grupper sker samverkan även genom AP-fondernas etikråd (AP1–AP4)

Samverkan mellan AP-fonderna

AP-fondernas samverkan syftar till att ta tillvara på fondernas samlade kunskap och resurser på bästa möjliga sätt. Målet är att driva samverkansinitiativ relaterade till administrativa frågor.

AP-fondernas Samverkansråd bildades 2016 för att utveckla samarbetet och samverkan mellan fonderna där nu samtliga AP-fonder deltar aktivt (AP1, AP2, AP3, AP4, AP6, AP7). Syftet är att samverka inom områden utanför investeringsverksamheten med målet att uppnå kostnadseffektivitet, effektivt resursutnyttjande samt erfarenhets- och kunskapsutbyte.

Samverkansgrupperna rapporterar

Samverkan sker i elva etablerade samverkansgrupper. Gemensamt för dessa samarbeten är att de drivs utifrån det mervärde som samarbetet skapar både för varje enskild fond och för fonderna gemensamt. Varje samverkansgrupp formulerar årligen en egen uppdragsbeskrivning och handlingsplan vilken följs upp och rapporteras halvårsvis till det gemensamma Samverkansrådet. I slutet av året sammanfattas arbetet i en rapport till fondernas VDar vilken även används som underlag i regeringens årliga utvärdering av AP-fonderna.

Fortsatt hög takt på aktiviteter under 2024

Under året har det varit hög aktivitetsnivå inom samtliga samverkansgrupper och även AP6 har involverats i några samverkansgrupper.

Samverkansinitiativen under året har bland annat handlat om; gemensamma upphandlingar, utbildningar, utvecklingsprogram för specialister, juridik-, compliancefrågor, informations-säkerhet, skattefrågor, IT- och AI-relaterade frågor, redovisnings- och hållbarhetsrapportering samt kommunikationsrelaterade frågor.

Inom systemområdet, där AP3 och AP4 samarbetar, fortsatte implementeringen av det framtida portföljsystemet, se sid 17.

I november genomfördes den årliga samverkansdagen med alla AP-fondernas samverkansgrupper, där cirka 145 medarbetare medverkade. Utifrån temat *"AP-fonderna från ett internationellt perspektiv"* bjöds det på föredrag och insikter från andra pensionsfonder runt om i världen som kan sammanfattas med att AP-fonderna är mycket väl positionerade.

AP3 tar steg mot ett effektivt systemstöd för framtiden

AP3 har under året arbetat intensivt med förberedelser och implementering av en ny systemplattform. Ambitionen är att fonden under 2025 har den framtida systemlösningen på plats för en ännu effektivare vardag.

Den nya systemplattformen är en helhetslösning som gemensamt upphandlats av både AP3 och AP4. Den sträcker sig över väsentliga delar av verksamheten och inkluderar analys, orderläggning, regelefterlevnad och administration. Plattformen innefattar också portföljhantering, risk och avkastning, alternativa investeringar och finansiell bokföring.

Strategiskt viktigt projekt

Eva Boric, CFO/CRO AP3 och Nicklas Wikström

chef Risk & verksamhetsstöd på AP4 säger: "Arbetet med implementeringen har varit intensivt under året och har involverat nästan alla funktioner i fonderna. Eftersom den nya lösningen ersätter flera olika system, så är systembytet ett stort och komplext projekt som görs parallellt med den löpande verksamheten.

Ambitionen är att vi under 2025 kommer i mål med systembytet och då har fonderna ett framtidssäktrat flexibelt och ändamålsenligt

systemstöd på plats som gör att organisationerna än bättre och resurseffektivt kan stötta verksamhetens affärer och processer."

"Genom snabbare leverans av väl underbyggda analyser minskar vi tiden till investeringsbeslut. Systemlösningen kommer även att öka transparens och tillgänglighet av data för rapportering och efterlevnadskontroll. Vilket i sin tur leder till minskad komplexitet i systeminfrastruktur och förvaltning och därmed lägre operationell risk, säger Eva Boric."

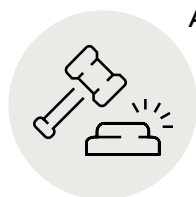

Genom snabbare leverans av väl underbyggda analyser minskar vi tiden till investeringsbeslut.

// Eva Boric, CFO/CRO AP3

AP3s samhällsuppdrag – att vara en långsiktigt bra ägare och investerare

AP-fondslagen och dess förarbeten understryker att buffertfonderna ska agera för ett långsiktigt värdeskapande för inkomstpensionssystemet och samhällsutvecklingen genom ansvarfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. På så sätt ska fonden uppfylla uppdraget att förvalta kapitalet på ett föredömligt sätt.

AP-fondslagen – Lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder

AP-fondslagen reglerar AP-fondernas verksamhet och antogs av riksdagen år 2000 som ett resultat av fempartiöverenskommelsen om inkomstpensionssystemet.

Första–Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen på sådant sätt att de blir till största möjliga nytta för försäkringen för inkomstgrundad ålderspension.

Utdrag från regeringens proposition 2017/18:271

- Första–Fjärde AP-fonderna ska förvalta fondmedlen på ett föredömligt sätt genom ansvarsfulla investeringar och ansvarsfullt ägande. Vid förvaltningen ska särskild vikt fästas vid hur en hållbar utveckling kan främjas utan att göra avkall på det övergripande förvaltningsuppdraget att stärka inkomstpensionssystemet på sikt.
- Målet att fondmedlen ska förvaltas på ett föredömligt sätt bör löpande följas upp och utvärderas. Med viss regelbundenhet bör det målet dessutom utvärderas på ett mer fördjupat sätt. De löpande utvärderingarna och i förekommande fall de fördjupade utvärderingarna bör redovisas i regeringens årliga utvärderingsskrivelser om AP-fondernas verksamhet.

Buffertfondernas roll i inkomstpensionssystemet

AP-fonderna har två långsiktiga funktioner; att stärka pensionssystemet genom hög avkastning och att överbrygga över- eller underskott över tid. Buffertkapitalet används som buffert när det är underskott mellan inbetalda pensionsavgifter och utbetalda pensioner. Generationsneutralitet kräver att bufferten kan användas även för morgondagens pensionärer.

Buffertfonderna balanserar mellan generationer

Dagens allmänna pensionssystem arbetades fram under 90-talet för att möta kommande demografiska utmaningar. Åren 2001–2008 uppstod överskott i inkomstpensionssystemet mellan inbetalda pensionsavgifter och utbetalda pensioner. Under den perioden tillfördes kapital till buffertfonderna. Sedan 2009 har ökande pensionsavgångar istället medfört underskott och buffertkapitalet har börjat tas i anspråk. Underskotten förväntas bestå ett tag till. Den höjda riktåldern för den allmänna pensionen pekar dock på att skillnaden mellan pensionsavgifter och utbetalda pensioner återigen kan bli positiva inom ett årtionde.

Stark finansiell ställning en förutsättning för att pensionerna ska följa inkomstutvecklingen

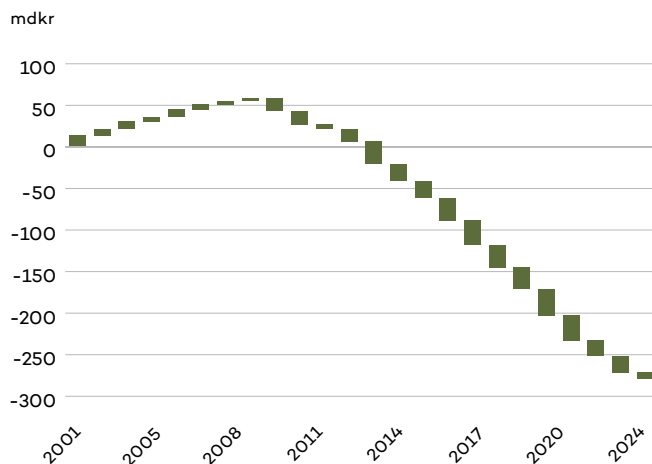
Inkomstpensionssystemet är ett självfinansierande fördelnings-system och inte en del av statsbudgeten. För att fastställa systemets finansiella ställning jämförs varje år tillgångarna med skulderna och om kvoten mellan dessa (balanstalet) understiger 1,0 går systemet in i balansering för att återställa den finansiella ställningen. Det inträffade första gången efter 2008 och en rebalanseringsperiod inleddes därför 2010 och pågick fram till och med 2018. AP-fondernas höga avkastning har bidragit till att stärka pensionssystemet finansiellt och balanstalet uppgick 2023 till 1,1295 för 2024.

Den allmänna löneutvecklingen bestämmer pensionsutvecklingen över tiden

Sedan 2001 har inkomstindex ökat med 3,1 procent i genomsnitt per år. Eftersom tillgångarna överstiger pensionsåtagandet och systemet inte befinner sig i rebalansering ökar pensionsbehållningarna i linje med inkomstindex.

När man går i pension erhåller man ett förskott på det sparade kapitalet genom att man erhåller en pension som är högre än vad kapitalet motsvarar. Det betalas tillbaka genom att utbetalda pensioner ökar med 1,6 procent mindre än ökningen för inkomstindex. För 2024 ökar inkomstindex med 2,6 procent.

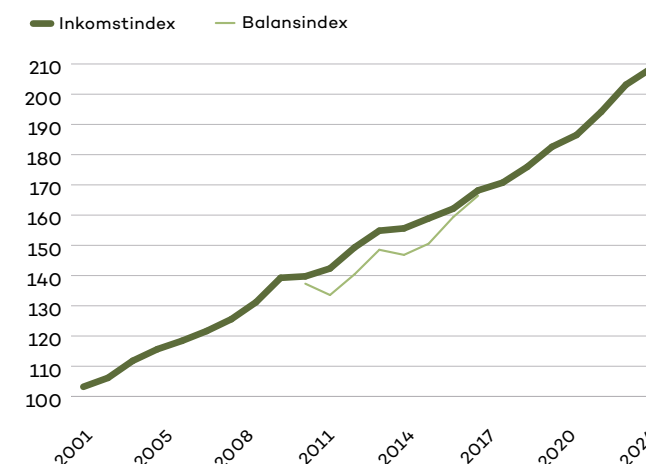
AP-fonderna finansierar underskotten i inkomstpensionssystemet. Netto har AP-fonderna levererat 280 miljarder kronor sedan 2001

Balanstalet (kvoten mellan totala tillgångar och pensionsåtagandet) visar på styrka 2018–2023

Pensioner och pensionsrätter indexeras med inkomstindex, alternativt balansindex, 2001–2024

AP3s utveckling 2001–2024

I AP3s drygt tjugofåriga historia har den finansiella avkastningen varit hög och överträffat avkastningsmålet. Avkastningen kan variera kraftigt mellan åren men 2024 blev återigen ett år med positiv avkastning, nominellt och realt. Den reala avkastningen blev 9,4 procent efter kostnader.

AP3s uppdrag är att förvalta buffertkapitalet i det statliga inkomstpensionssystemet. Den genomsnittliga värdetillväxten sedan start är 4,6 procent realt, dvs efter avdrag för inflationen. Hittills har AP-fondernas avkastning både bidragit till att stärka inkomstpensionssystemets balansräkning och till att överbrygga den pågående perioden av demografiskt drivna underskott. Det betyder att AP-fonderna har fungerat som det var tänkt när inkomstpensionssystemet konstruerades för drygt 20 år sedan. En period av hög inflation försämrar förutsättningarna att generera en hög real avkastning men den höga historiska reala avkastningen har skapat en buffert mot en period av ekonomisk osäkerhet.

AP3s utveckling överträffar målet

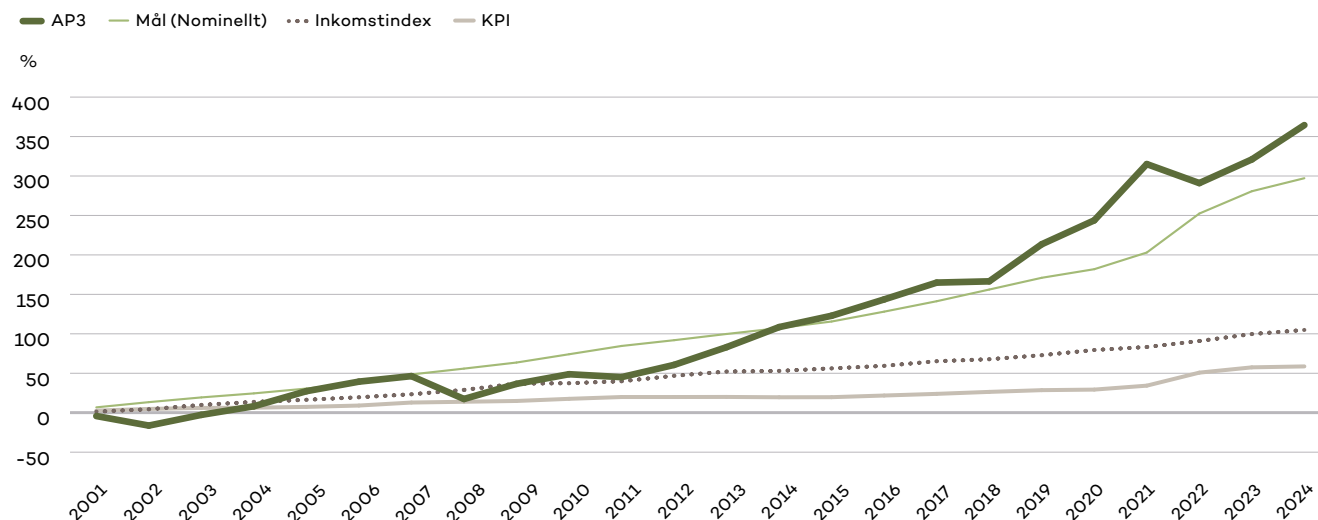
AP3s avkastningsmål är sedan 2020 3,5 procent realt (tidigare 4 procent realt). Under drygt två årtionden som buffertfond har AP3s avkastning överträffat en högt ställd målsättning.

Avkastningen har med god marginal också överstigit utvecklingen för inkomstindex (3,1 procent per år). Inkomstpensionssystemet har därmed stärkts markant. Inflationen var låg 2024 och uppgår sedan 2001 i genomsnitt till 1,9 procent per år.

AP3s kapital finansierar underskott i inkomstpensionssystemet

Under 2024 betalade AP3 ut 2,0 miljarder till inkomstpensionssystemet. Det var lägre än prognoserna vilket bl a berodde på den fortsatt höga sysselsättningen som medförde att de totala inbetalda pensionsavgifterna blev höga. Sedan 2010 har AP3 betalat ut 80,2 miljarder kronor för att täcka underskottet i pensionssystemet. Under de kommande tio åren förväntas underskotten motsvara ca 1 procent av buffertkapitalet per år. De fortsatta underskotten medför att buffertkapitalet kan förväntas stiga i långsammare takt under den kommande tioårsperioden jämfört med det senaste årtiondet.

Akkumulerad procentuell utveckling av portfölj och jämförelsetal 2001–2024

6,6
procent

AP3s nominella avkastning
i årstakt sedan start.

80,2
mdkr

AP3 har betalat ut 80,2 miljarder
kronor för att täcka underskottet
i pensionssystemet.

Fondstyrning

Fondstyrningsrapporten omfattar information om hur styrningen av AP-fonderna ser ut, genom AP-fondslagen, Lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder. Här presenteras också AP3s styrelse, utskott och ledning, hur den interna och externa kontrollen fungerar och hur AP3 utvärderas.

Styrning, styrelse, ledning och kontroll

Fondstyrningsrapporten har upprättats med tillämpning av årsredovisningslagen och svensk kod för bolagsstyrning. Den omfattar information om AP3s styrning, styrelsens uppgifter, arbete och ersättning samt en summering av fokusfrågor för styrelsens arbete under året.

Statlig myndighet och styrd av AP-fondslagen

AP3 är en statlig myndighet vars verksamhet i huvudsak är reglerad i Lag (2000:192), lagen om allmänna pensionsfonder. Regeringen har avsat sig föreskriftsrätten över AP-fonderna vilket skiljer sig från andra statliga myndigheter. Regeringen utser däremot fondens styrelse som i sin tur utser VD. Regeringen utvärderar årligen AP-fondernas verksamhet, efter att verksamheten reviderats av externa revisorer vilka utsetts av regeringen.

Styrelsen

AP3s styrelse består av nio ledamöter. Två ledamöter nomineras av organisationer som företräder arbetsgivarintressen och två som företräder arbetstagarintressen. Ordförande och vice ordförande utses bland de ledamöter som inte föreslagits av arbetsmarknadens parter. I "Policy för styrning och utvärdering av AP-fonderna" anges en tidsbegränsning för uppdrag som ledamot i AP-fondernas styrelser om åtta år.

Styrelsens uppgifter

Enligt AP-fondslagen har styrelsen ett fullt och odelat ansvar för verksamheten och ansvarar inom de ramar som riksdagen har ställt upp för AP3s organisation och för förvaltningen av fondens medel. I den mån styrelsens arbete inte regleras i AP-fondslagen regleras det främst i

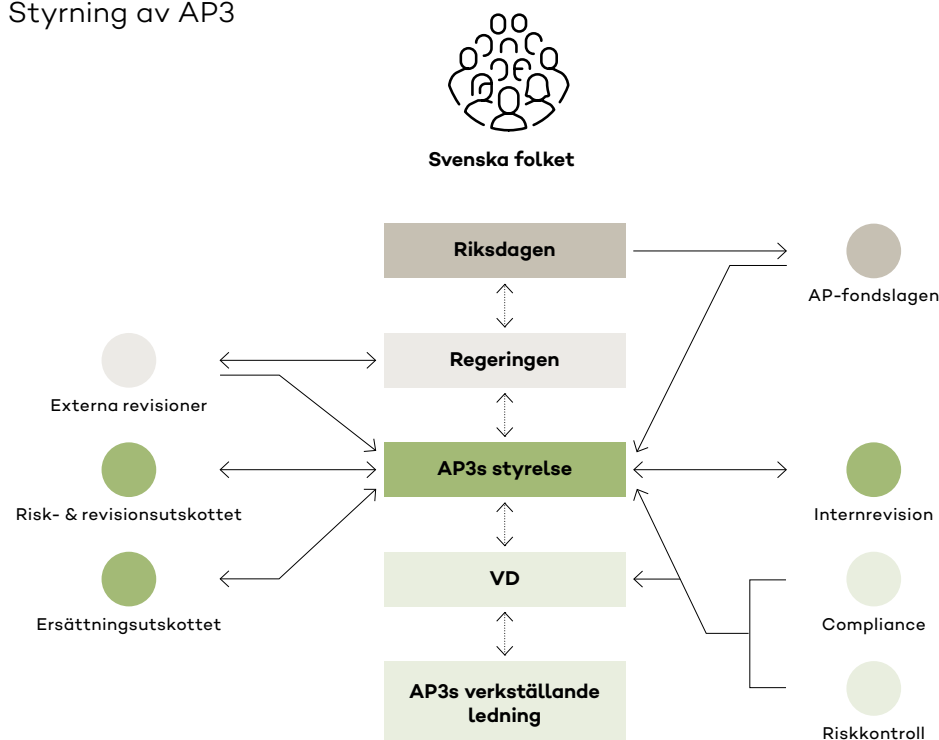
styrelsens arbetsordning som styrelsen fastställer årligen.

Av AP-fondslagen följer att styrelsen årligen ska fastställa en verksamhetsplan. Verksamhetsplanen ska innehålla riktlinjer för placeringsverksamheten och för fondens hållbarhetsarbete inklusive utövande av rösträtt samt en riskhanteringsplan. AP3s styrelse ser därutöver som sina viktigaste uppgifter att fastställa mål för verksamheten, anställa och utvärdera VD, besluta om övergripande styrdokument. Samt ta ställning till övergripande strategiska frågor som riskaptit, limiter för förvaltningsverksamheten, fastställande och uppföljning av budget, uppföljning av förvaltningsresultat och övergripande inriktning på hållbarhetsfrågor.

Vid varje styrelsemöte behandlas befintlig tillgångsallokering och även eventuella förändringar i allokeringen. Implementeringen är delegerad till VD. För att säkerställa att styrelsens beslut verkställs, att riskerna i verksamheten hanteras och att verksamheten i övrigt bedrivs på ett ändamålsenligt sätt, fordras också en god kontroll och uppföljning på verksamhetsnivå. Detta säkerställs genom regelbunden rapportering till styrelsen från oberoende kontrollfunktioner.

Vid styrelsens sammanträden deltar förutom styrelsens ledamöter även fondens VD, chefsjuristen som styrelsens sekreterare och berörda anställda hos fonden som är experter eller föredragande i ärenden.

Styrning av AP3

Lagen (2000:192)
om allmänna pensionsfonder
kallas AP-fondslagen.

Utvärdering av styrelsearbetet

Styrelsen gör en årlig utvärdering av styrelsearbetet. Utvärdering avseende 2024 genomfördes internt i styrelsen med utgångspunkt i ett antal diskussionsfrågor.

Styrelsens ersättning

Arvoden och andra ersättningar till styrelseledamöterna bestäms av regeringen. Ersättningen uppgår per år till 200 000 kr för ordföranden, 150 000 kr för vice ordföranden och 100 000 kr till övriga ledamöter. Regeringen har ställt en årlig ram om 100 000 kr till styrelsens förfogande för utskottsuppdrag och andra särskilda uppdrag. Styrelsen har därför beslutat att ersättning till ledamöter i styrelsens Risk- och revisionsutskott ska utgå med 26 520 kr för ordföranden och 21 220 kr för övriga ledamöter och för Ersättningsutskottet med 10 300 kr per ledamot inklusive ordföranden.

Styrelsens utskott

Styrelsen har inrättat två utskott, Risk- och revisionsutskottet och Ersättningsutskottet.

Risk- och revisionsutskottet är ett beredande och bevakande organ åt styrelsen. Utskottet övervakar den finansiella rapporteringen och håller sig informerad om såväl risk- som revisionsarbetet. Vid de möten då slutrevisionen, förvaltningsrevisionen och revisionsplan behandlas är de externa revisorerna närvarande på utskottets möten. Utskottet övervakar också effektiviteten av AP3s interna kontroll och riskhantering, bereder styrelsens beslut om riskstrategi och risktolerans, tar del av löpande rapportering från kontrollfunktionerna och följer upp fondens årliga analys av operativa risker och verksamhetsrisker. Utskottet behandlar plan för internrevision inför fastställande av styrelsen och tar emot rapportering från internrevisorerna avseende genomförda granskningar.

Vid behov rapporterar internrevisorerna även till styrelsen. Utskottet följer upp att eventuella iakttagelser eller brister, som framkommer vid de externa och interna revisorernas granskning, åtgärdas. Dessutom granskas revisorernas opartiskhet och självständighet. Under 2024 bestod utskottet av Johan Bygge (ordförande), Carina Wutzler och Annelie Söderberg.

Ersättningsutskottet ska verka för att löner och andra ersättningar inom AP3 är marknadsmässiga, konkurrenskraftiga, ändamålsenliga och rimliga. Utskottet bevakar och följer upp tillämpningen av regeringens riktlinjer för anställningsvillkor för ledande befattningshavare i AP-fonderna. Utskottet bereder frågor rörande lön och annan ersättning till VD. Utskottet bereder också styrelsens beslut avseende löneram för övriga anställda samt utvärderar och bereder frågor rörande fondens prestationsbaserade ersättningssystem. Under 2023 beslutades att avveckla fondens system för rörliga ersättningar, vilket realiserades 2024. Under 2024 bestod utskottet av Christina Lindenius (ordförande), Torbjörn Hållö samt Ylva Hedén Westerdahl.

Styrelsearbetet under 2024

Styrelsens arbetsår styrs dels av att regeringen årligen utser ledamöterna i slutet av maj, dels av att fondens räkenskapsår är kalenderår. Årsredovisningen ska överlämnas till regeringen senast i månadsskiftet februari/mars.

Styrelsen har haft sex ordinarie sammanträden under 2024. I anslutning till ett av styrelsemötena hölls ett längre strategimöte samt ett möte per capsulam och ett extra styrelsemöte.

Styrelsens utskott, Risk- och revisionsutskottet samt Ersättningsutskottet, informerar vid varje styrelsemöte om de frågor som har beretts i respektive utskott sedan föregående sammanträde.

Övriga frågor avhandlade under styrelseåret framgår av årshjulet.

Fördjupning under 2024

Styrelsen har under året fördjupat sig i frågor kring:

- Innehav i tillgångsslaget Alternativa investeringar.
- Svenska fastighetsmarknaden och fondens direktägda fastighetsbolag.
- Vidareutveckling av fondens hållbarhetsstrategi.
- Pågående implementering av ny plattform för AP3s systeminfrastruktur.

Strategiarbete

Vid strategimötet vilket genomfördes i augusti behandlades huvudsakligen:

- Investeringar i framväxande länder.
- Översyn av tillgångsslaget Alternativa investeringar.
- Strategiska ramverk och fokusområden 2026.
- Hållbarhetsfrågor med fokus på biologisk mångfald.
- AP3s remissvar avseende "översyn av buffertfonderna".

December

Budget, förvaltningsrevision, årlig inventering av operativa risker. Portföljuppföljning och Compliance-rapport.

Oktober

Alternativa investeringar, kvartalsrapport, rapport från kontrollfunktionerna inkl. uppföljning. Risktolerans och styrelseutvärdering, portföljuppföljning.

Augusti

Styrelsens årliga strategimöte med därpå efterföljande styrelsemöte. Halvårsrapport, verksamhetsplan, rapport från kontrollfunktionerna inkl. uppföljning risktolerans. Portföljuppföljning och ägarstyrning.

Februari

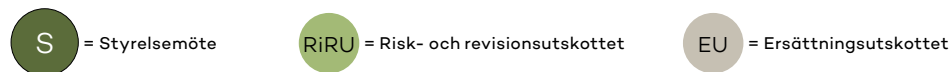
Årsredovisning, revision, ersättningsfrågor, rapport från kontrollfunktionerna inkl. uppföljning av risktolerans och årsplan. Utvärdering av förvaltning och hållbarhetsmål samt organisation och kompetensförsörjning.

April

Kvartalsrapport, portföljuppföljning och rapport från kontrollfunktionerna inkl. uppföljning risktolerans årlig utvärdering/ inventering av operativa risker

Juni

Konstituerande styrelsemöte, Verksamhetsplan, mål och förvaltningsprinciper, regeringens utvärdering, portföljuppföljning och Compliancerapport.

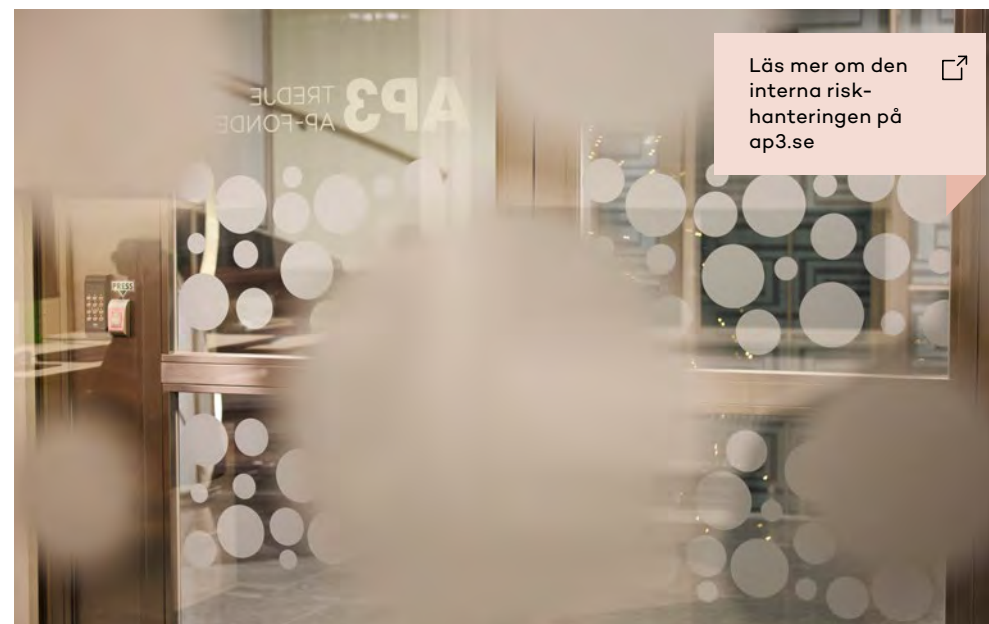
Styrelsemöten 2024

AP3s styrelse hade åtta styrelsemöten varav sex ordinarie möten, ett per capsulam och ett extra styrelsemöte.

	Närvaro styrelsemöten (antal genomförda)	Ersättningsutskott	Risk- och revisionsutskott
Christina Lindenius, ordförande	8 av 8	Ordförande (2 av 2)	
Johan Bygge, vice ordförande	8 av 8		Ordförande (5 av 5)
Per Lindqvist (tillträdde i juni 2024)	5 av 5		
Ylva Hedén Westerdahl	7 av 8	Ledamot (2 av 2)	
Torbjörn Hållö	7 av 8	Ledamot (2 av 2)	
Annelie Söderberg	8 av 8		Ledamot (3 av 5)
Carina Wutzler	7 av 8		Ledamot (5 av 5)
Peter Wågström (frånträdde i maj 2024)	2 av 2		
Maria Ferlin	6 av 8		
Christer Löfdahl	8 av 8		

Tre försvarslinjer för hantering av risker

- 1. Den första linjen utgörs av den direkta affärsverksamheten**, vilken inkluderar samtliga enheter inom kapitalförvaltningen men också de affärsstödande funktionerna. Ansvar för riskhantering och regel- efterlevnad ligger därmed där risken har sitt ursprung. Kontroller sker löpande genom hela transaktionsflödet. Varje medarbetare och avdelningschef har ett ansvar att identifiera och hantera risken inom det egna ansvarsområdet.
- 2. Den andra försvarslinjen utgörs av fondens riskkontroll- och compliancefunktioner.** Kontrollfunktionerna säkerställer att organisationen i sin helhet och i berörda delar håller sig inom fastställda limiter, följer de restriktioner och instruktioner den är ålagd samt att identifierade risker hanteras av första försvarslinjen på ett tillfredställande sätt. Compliancefunktionen arbetar främst med regelefterlevnad medan riskkontrollfunktionen granskar de finansiella och operativa riskerna. Riskkontroll- och compliancefunktionerna är oberoende funktioner och organisatoriskt fristående från de funktioner som tar aktiva affärsbeslut. Både Chief Risk Officer (CRO), som är övergripande ansvarig för riskkontrollfunktionen och Compliance Officer, rapporterar till VD och direkt till styrelsen. CISO (Chief Information Security Officer) följer upp informationssäkerhetsrisker.
- 3. Den tredje försvarslinjen utgörs av internrevision.** Riskhanteringen i fonden kvalitetssäkras av internrevisionsfunktionen genom regelbundna granskningar och utvärderingar av aktuella områden för att säkerställa att försvarslinjen är effektiv och ändamålsenlig. Baserat på utvärderingar av tredje försvarslinjen förstärks processerna inom de övriga försvarslinjerna kontinuerligt. Internrevisionen i AP3 har lagts ut på extern revisionsbyrå som utses av och rapporterar till styrelsen samt Risk- och revisionsutskottet och är oberoende från affärsverksamheten. Varje år genomförs internrevisionsgranskningar på styrelsens uppdrag.

Intern och extern kontroll

I **styrelsens ansvar ingår** att tillse att fonden har en god intern kontroll. För att säkerställa detta fastställer styrelsen övergripande styrdokument som beskriver ramverket för AP3s interna styrning och kontroll och utifrån dessa fastställer VDs instruktioner.

Intern kontroll

Fonden arbetar enligt de vedertagna principerna med tre försvarslinjer där fondens affärsdrivande verksamhet är ansvarig för identifiering och hantering av de risker som uppkommer i den dagliga verksamheten och den andra försvarslinjen som utgörs av fondens oberoende kontrollfunktioner; Riskkontroll och Compliance som följer upp och kontrollerar att detta görs på ett ändamålsenligt sätt.

Kontrollfunktionerna rapporterar regelbundet till såväl Risk- och revisionsutskottet

som till styrelsen vid varje ordinarie möte. Vid väsentliga händelser eller vid behov sker återrapportering omedelbart till styrelsen. Fondens internrevision utgör den tredje försvarslinjen och har till uppgift att granska AP3s interna styrning och kontrollmiljö samt att processer är lämpliga, effektiva och att verksamheten drivs i enlighet med de beslut som fattats av styrelsen. Genomförda internrevisionsgranskningar behandlas av Risk- och revisionsutskottet och återrapporteras till styrelsen.

Fonden har lagt ut internrevisionsfunktionen till Advisense som under 2024 har genomfört två granskningar. Eventuella identifierade förbättringsområden från granskningarna tas om hand av fonden i den löpande verksamheten och följs upp av ledning och rapporteras till styrelsen.

Externa revisorer

AP-fondernas revisorer utses av regeringen och dessa, upphandlade revisorer från PwC, är Helena Kaiser de Carolis och Peter Nilsson. Peter Nilsson ansvarar även för att samordna revisionen av samtliga AP-fonder. I revisorer-nas uppdrag ingår granskning av den löpande verksamheten inklusive den interna kontrollen, förvaltningen, årsbokslutet samt årsredovis-ningen. Revisorerna uttalar sig om räkenskaps-handlingarna och förvaltningen på grundval av revisionen. I uppdraget ingår även att granska att AP3 följer de av AP-fonderna gemensamt fastställda redovisnings- och värderingsprinci-perna, samt att upprättade räkenskapshand-lingar ger en rättvisande bild av verksamheten.

Riskstyrning

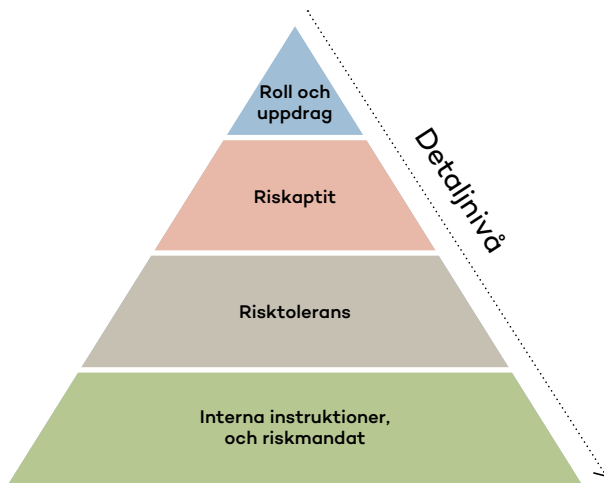
Styrelsen fastställer årligen fondens operativa mål om vilken real avkastning som ska uppnås över tid.

Målet baseras på en helhetsbedömning av fondens möjligheter att göra största möjliga nytta i sin **roll** som buffertfond i inkomstpen-sionssystemet utan att kapitalet utsätts för risker som medför att generationsneutraliteten äventyras. Det operativa målet förväntas upp-nås genom att fonden investerar kapitalet och därmed exponeras mot en rad finansiella och icke-finansiella risker. De yttersta begräns-ningarna för fondens finansiella risktagande fastställs i Lagen om allmänna pensionsfonder vilket i korthet anges nedan.

Grundat på dessa begränsningar och nivåer på det operativa målet formulerar styrelsen en

övergripande **riskaptit** som anger vilka risker som accepteras för att kunna nå målet. Risk-aptiten konkretiseras sedan genom styrelsens **risktolerans** som anger begränsningarna inom vilka de olika riskerna ska befinna sig. Dessa följs sedan upp och åiterrapporteras till styrel-sen varje kvartal.

Fondens riskpolicy är det styrdokument som beskriver de huvudsakliga riskerna förenade med verksamheten, styrelsens aptit för olika typer av risker samt hur risker ska hanteras, följas upp och kontrolleras. VD ansvarar för den löpande förvaltningen, delegering av **risk-mandat**, samt god intern kontroll och styrning av verksamheten inklusive uppföljning av risker.

ALM-analys

AP3s ALM-analys och riskstyrning

AP-fondslagen anger att AP-fonderna ska utforma en strategisk placeringsinriktning efter en analys av pensionssystemets åtagande. Arbetet ska bidra till utformningen av en "referensportfölj". ALM-analysen genomförs vart tredje år men referensportföljen anpassas årligen bland annat som en funktion av mark-nadsutvecklingen.

Syfte med ALM-analysen

Eftersom Första – Fjärde AP-fonderna inte har specifika åtaganden i form av framtida utbetalningar så analyseras i första hand hur AP-fondernas portföljutveckling kan påverka risken att "bromsen slår till", dvs att balans-talet hamnar under 1,0. Syftet med analysen är därför att fastställa vad som kan förväntas utgöra en väl balanserad risknivå för investe-ringsportföljen. För mycket risk kan medföra att risken för att bromsen slår till på kortare sikt blir relativt hög samtidigt som en för låg risknivå kan medföra att avkastningen på sikt blir för låg för att leva upp till uppdraget att göra största möjliga nytta för inkomst-pensionssystemet över tid. Den eftersträva-de balansen benämns generationsneutralitet.

ALM-analys

Den ALM-analys som genomfördes 2022 pekade på att normalportföljens risknivå är balanserad samtidigt som avkastningsmålet låg kvar på den nivå som fastställdes 2019, dvs 3,5 procent real avkastning. ALM-analyser görs var tredje år.

Begränsningar reglerade i lag för finansiella risker

Likviditetsrisk	Total risknivå	Valutaexponering	Röstbegränsning	Tak för svenska noterade aktier
Högst 40 procent av fondens tillgångar får placeras i illikvida tillgångar räknat vid investeringstillfället.	Minst 20 procent av fondens tillgångar ska placeras i räntebärande värdepap-per med låg kredit- och likviditetsrisk.	Valutaexponeringen får högst motsvara 40 procent av fondens tillgångar.	Fonden får innehå högst 10 procent av rösterna i ett enskilt börsnoterat bolag.	Fondens investeringar på svenska reglerade marknader får högst uppgå till två procent av det totala marknadsvärdet.

Hur AP3s förvaltning utvärderas

AP3s förvaltning utvärderas både internt på uppdrag av AP3s styrelse och externt på uppdrag av regeringen. Den interna utvärderingen har fyra delkomponenter som utgörs av finansiella mål och hållbarhetsmål för verksamheten.

1 Avkastning jämfört med långsiktiga målet

AP3s avkastning utvärderas mot det långsiktiga avkastningsmålet som är 3,5 procent real avkastning. Utvärderingen sker dels sedan starten 2001 och dels löpande i tioårsperioder. Sedan start uppgår den reala värdetillväxten till 4,6 procent per år. Under den senaste tioårsperioden uppgår den reala värdetillväxten till 5,3 procent per år (figur till höger).

2 Avkastning jämfört med en referensportfölj

AP3s resultat jämförs med avkastningen för en portfölj som utgör det billigaste förvaltningsalternativet. Referensportföljen innehåller enbart noterade aktier (55 procent) och obligationer (45 procent). Referensportföljen rebalanseras månadsvis men belastas inte med transaktionskostnader. Syftet med jämförelsen är att utvärdera AP3s beslut att använda en mer resurskrävande förvaltningsmodell. Under 2024 uppgick AP3s förvaltningsresultat till 10,3 procent efter kostnader medan referensportföljen steg 11,4 procent. Sedan jämförelsen infördes 2012 har AP3 haft 71,7 procentenheter högre avkastning efter kostnader än referensportföljen. Det motsvarar 131,1 miljarder kronor under perioden 2012–2024.

3 Nyckeltal utvärderas mot andra internationella förvaltare

Eftersom AP3s förvaltning ska hålla en hög internationell standard utvärderas avkastning och kostnader mot en internationell jämförelsegrupp av förvaltare. Företaget CEM Benchmarking gör en analys av AP3 jämfört med liknande fonder utifrån förvaltningsvolym, storlek och typ av uppdrag. För de fem senaste undersökta åren, 2019–2023, var AP3s kostnader i genomsnitt 34 procent lägre än snittfonden i den internationella jämförelsegruppen och 47 procent lägre kostnader år 2023 isolerat. Läs mer om AP3s kostnader på sid 39.

4 Uppföljning av hållbarhetsmålen

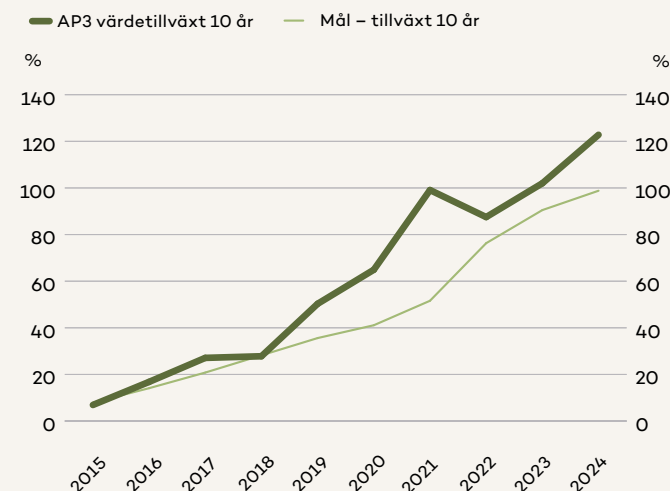
AP3s hållbarhetsmål är satta utifrån styrelsens beslutade ambitioner inom fondens fyra fokusområden. Uppföljningen visar hur fonden levererar på de satta målen på kort och medellång sikt. Under 2024 har fonden utvecklat mål för biologisk mångfald, vilka kompletterar de tidigare satta målen för mänskliga rättigheter, klimat och bolagsstyrning. Se även tabellen på sidan 11.

5 Regeringens utvärdering

AP-fonderna utvärderas årligen av regeringen. Utvärderingen för året 2023 som genomfördes våren 2024 innehöll dels en översyn av fondernas löpande förvaltning och dels en fördjupad analys av fondernas investeringar i illikvida tillgångar.

AP3 mot målet, indexerat 10 år, 2015–2024

AP3s utveckling mot det reala avkastningsmålet de senaste tio åren (målet omräknat till nominella tal).

Utfrågning i riksdagen – god transparens

AP-fonderna har genom åren kallats av Finansutskottet till en så kallad "hearing" i riksdagen. AP-fonderna har då fått möjligheten att inför riksdagens ledamöter beskriva hur man bedriver arbetet och lever upp till AP-fondslagen. Bland annat med fokus på fondernas hållbarhetsarbete.

Utfrågningen, som senast genomfördes i maj 2022, har varit öppen för allmänheten och media och syftar till säkerställa att riksdagen och allmänheten får en korrekt och transparent bild av AP-fondernas investeringar. AP1–AP4 representerades av AP-fondernas VD:ar samt en representant för AP-fondernas etikråd. Finansmarknadsministern, Riksrevisionen samt forskare från Handelshögskolan har då varit representerade vid utfrågningen.

Tredje AP-fondens styrelse

Christina Lindenius
Ordförande, invald 2017

Andra nuvarande uppdrag: VD för Svensk Försäkring och Försäkringsbranschens arbetsgivareorganisation (FAO) samt ansvarig för "koncernen" Svensk Försäkring i Samverkan (SFIS). Styrelseordförande i Min Pension i Sverige, Trafikförsäkringsföreningen (TFF), Svensk Försäkring Administration och Statens Servicecenter. Styrelseledamot i FPK Försäkringsbranschens Pensionskassa, ledamot i Centrum för AMP samt ledamot i ICC:s Överstyrelse.

Tidigare uppdrag: Generaldirektör på Premiepensionsmyndigheten, finansråd på Finansdepartementet och riksbanksdirektör på Sveriges Riksbank.

Civilekonom från Uppsala Universitet och studier på Masters of International Economics Programme, SAIS, the Johns Hopkins University, Washington D.C., född 1964.

Johan Bygge
Vice ordförande, invald 2019

Andra nuvarande uppdrag: Styrelseuppdrag: Ordförande i Scandi Standard AB, Yangi AB, Regin AB, Guard Therapeutics International AB, Arevo AB. Ledamot i Getinge AB, Capman OYJ, Lantmännen Ekonomisk förening och Riksbankens Jubileumsfond.

Tidigare uppdrag: Deputy concerncontroller Ericsson, chefsbefattningar inom Electroluxkoncernen inklusive CFO och vice VD, CFO Investor, COO EQT, styrelseuppdrag inom bland annat AP1, I-Med Australia, 3 Scandinavia, Anticimex, ILA Vietnam, Swissmile AG, Nobina AB, Praktiker-tjänst och Sanitec OY med flera. Ledamot i Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden samt förtroenderådet SNS.

Civilekonom, Handelshögskolan, född 1956.

Maria Ferlin
Invald 2023

Andra nuvarande uppdrag: Senior rådgivare på Svenska Bankföreningen med inriktning på hållbarhet, likviditet och krishantering.

Tidigare uppdrag: Rådgivare på avdelningen för finansiell stabilitet på Riksbanken, ämnessakkunnig på Finansdepartementet och portföljförvaltare på Länsförsäkringar kapitalförvaltning.

Magisterexamen i nationalekonomi, Linköpings universitet, kandidatexamen i konstvetenskap, Stockholms universitet, född 1972.

Ylva Hedén Westerdahl
Invald 2019

Andra nuvarande uppdrag: Prognoschef och ställföreträdande generaldirektör på Konjunkturinstitutet. Styrelseuppdrag som ledamot Riksgälden samt EU kommissionens representant i Eurostats användarråd ESAC-ESTAT.

Tidigare uppdrag: Avdelningschef för Nationalräkenskaperna på SCB, chef för makroekonomiska enheten på Finansdepartementet, chef för utredningsenheten på avdelningen för penningpolitik på Riksbanken.

Ph.D. (Econ), University of London, född 1965.

Torbjörn Hållö
Invald 2018

Andra nuvarande uppdrag: LOs chefsekonom.

Civilekonom, Handelshögskolan i Göteborg, Fil kand historia i Lund, född 1976.

Per Lindqvist
Invald 2024

Andra nuvarande uppdrag: Head of Group Treasury Alleima, styrelseledamot i Alleima Pensionsstiftelse.

Tidigare uppdrag: Head of LKAB Treasury Center, styrelseledamot i LKA-B:s svenska pensionsstiftelse, ställföreträdande chef Danske Markets Sverige, ställföreträdande chef Consensus Fondkommission. Styrelseledamot i Svenska Fondhandlareföreningen, ordförande i Fondhandlareföreningens Penningmarknadsråd.

Civilekonom, Handelshögskolan i Stockholm, född 1963.

Christer Löfdahl
Invald 2023

Andra nuvarande uppdrag: Styrelseordförande Infra-node och suppleant i TTL Konsults styrelse.

Tidigare uppdrag: Styrelseledamot Livförsäkringsbolaget Skandia ömsesidigt. Tidigare VD i Catellagruppen Stockholm, Max Matthiessen Liv- och Finansmäklare AB och Volvo Group Finance AB samt CFO i SBAB Bank AB och styrelseledamot i Praktikertjänst.

Ekonomistudier vid Stockholms universitet, född 1959.

Tredje AP-fondens verkställande ledning

Annelie Söderberg
Invalid 2021

Andra nuvarande uppdrag: Förhandlingschef Vårdförbundet, ledamot i Alectas fullmäktige och styrelseledamot i PTKs utbildningsstiftelse.

Tidigare uppdrag: Vice ordförande i PP Pension, ledamot i Monyx styrelse samt VD i Bankanställdas Pensionstjänst och VD i Svenska Lärarfonder.

Universitetskurser i företagsekonomi, marknadsföring och arbetslivets juridik, född 1959.

Carina Wutzler
Invalid 2020

Andra nuvarande uppdrag: Kommunstyrelsens ordförande och kommunalråd Vellinge Kommun samt ledamot i kommunfullmäktige. Styrelseledamot i Vellinge koncern AB, vice ordförande i Region Skånes Beredning för strategisk fastighetsutveckling, Styrelseledamot i Skånes kommuner, ledamot i SKRs Förhandlingsdelegation samt i Sobonas föreningsstyrelse.

Förvaltningslinjen i Lund, inriktning kommunal ekonomi, född 1970.

Staffan Hansén, VD.
AP3 sedan november 2022

Andra nuvarande uppdrag: Styrelseledamot Vasakronan Holding AB, Vasakronan AB, Hemsö Fastighets AB.

Tidigare uppdrag: VD för SPP Pension & Försäkring och medlem i koncernledningen för Storebrand-koncernen, VD för Storebrand. Befattningar på Handelsbanken Asset Management samt Alfred Berg.

Pol. Lic, född 1965.

Jonas Thulin, Chief Investment Officer.
AP3 sedan januari 2024

Tidigare uppdrag: CIO, chef kapitalförvaltningen på Erik Penser Bank, chef för Asset Allocation på Nordea Wealth Management, Chef för Global Alpha Strategy på Nordea Markets, Chef för Strategy and Research på Nordea Markets, förvaltare och strateg på Calyon i New York och innan dess i London, lärare i nationalekonomi vid Stockholms universitet och University of Queensland.

Magisterexamen i nationalekonomi, Pol Mag, Postgraduate Honours in Economics and Political Science, född 1973.

Eva Boric, Chief Financial Officer och Chief Risk Officer.
AP3 sedan augusti 2018

Tidigare uppdrag: Riskchefsbefattningar inom SEB. Development specialist Nasdaq OMX.

Civilekonom, född 1976.

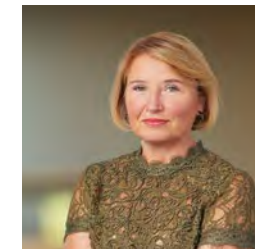

Lil Larås Lindgren, Chef Kommunikation.
AP3 sedan februari 2014

Andra nuvarande uppdrag: Styrelseledamot Urban Design arkitektbyrå.

Tidigare uppdrag: Kommunikationschefsbefattningar i bl a Ericsson, Attendo, Tetra Pak, Hemfrid, Sveriges Rese- och Turistråd, Philipson Bil samt flera år som kommunikationsrådgivare och utbildare.

Examen från RMI Berghs och Uppsala Universitet, född 1962.

Zorica Bodiroza, Personalchef.
AP3 sedan januari 2016

Andra nuvarande uppdrag: Mindre uppdrag genom Bodiroza HR Performance.

Tidigare uppdrag: Personalchefsbefattningar inom bland annat Ericsson, Astra-Zeneca, Coca-Cola, Hi3G Access och Carlson Rezidor samt diverse uppdrag som konsult inom förändringsledning och HR.

Fil.kand inom personal- och arbetslivsfrågor, Stockholms universitet samt Executive MBA, född 1967.

Övriga ledamöter under 2024:

Peter Wågström
Ledamot 2021 – april 2024

Förvaltningsberättelse

Avkastningen för 2024 uppgick till 10,3 procent efter kostnader och vid årets slut uppgick fondkapitalet till 549,1 miljarder kronor. Under de senaste tio åren har AP3 avkastat 8,4 procent efter kostnader i snitt per år. Kostnaderna i relation till förvaltad kapital uppgick under 2024 till 0,07 procent.

Årets resultat

Förvaltningsresultatet uppgick till 51 306 (36 195) miljoner kronor, vilket motsvarar en avkastning om 10,4 (7,8) procent före kostnader och 10,3 (7,8) procent efter kostnader.

Den reala avkastningen, det vill säga efter justeringar för inflation, uppgick till 9,4 (3,2) procent. Inflationen för helåret uppgick till 0,8 (4,4) procent mätt som KPI. Fondens långsiktiga mål sedan 2020 är en real avkastning på 3,5 procent per år över tid. Dessförinnan var det långsiktiga avkastningsmålet 4,0 procent realt. Det nya målet anses vara bättre anpassat till behov och risker inom det svenska pensionssystemet. Fonden har under den senaste tioårsperioden uppnått en real avkastning om 5,3 (5,8) procent per år.

Nominellt har avkastningen under samma period uppgått till 8,4 (8,7) procent i snitt, samtidigt som inkomstindex som påverkar pensionsrätternas uppräkningstakt ökat med 3,0 (2,8) procent i genomsnitt de senaste tio åren. AP3 har därmed bidragit positivt till pensionssystemet och överträffat det långsiktiga reala avkastningsmålet.

Fondkapitalet uppgick vid årets slut till 549 054 (499 772) miljoner kronor, en ökning med 49 282 miljoner kronor jämfört med föregående årsskifte.

Under året hade fonden ett nettoutflöde mot pensions-systemet om totalt 2 024 (4 833) miljoner kronor. Sedan 2009 har fonden betalat ut 84 198 miljoner kronor till Pensionsmyndig-heten för att täcka underskottet mellan pensionsavgifter och pensionsutbetalningar och administrativa kostnader i systemet.

Rörelsens intäkter

Rörelsens intäkter efter avdrag för provisionskostnader uppgick till 51 627 (36 479) miljoner kronor. Intäkterna utgörs huvudsakligen av realiserade och orealiserade värdeföränd-ringar avseende fondens finansiella tillgångar, vilka värderas till verkligt värde på balansdagen. Övriga intäkter utgörs av räntenetto, erhållna utdelningar samt valutakursförändringar. Valutakursförändringarna påverkade årets resultat positivt med 5 244 (-1 524) miljoner kronor. Valutaresultatet består av värdeförändringar i exponering mot olika valutor, främst genom fondens utländska investeringar.

Årets provisionskostnader uppgick till 49 (76) miljoner kronor och redovisas som en avdragspost under rörelsens intäkter då dessa direkt hänförs till intäkternas förvärvande. Dessa kostna-der avser förvaltningsarvoden för externa mandat, förvaltnings-

avgifter för fonder samt depåbankskostnader och kostnader för att hålla säkerheter i samband med clearing. Provisions-kostnaderna uppgick till 0,01 (0,02) procent av det genom-snittliga fondkapitalet.

Rörelsens kostnader

Rörelsens kostnader uppgick till 320 (285) miljoner kronor. Av rörelsekostnaderna utgjordes 175 (168) miljoner kronor av perso-nalkostnader. Fondens rörelsekostnader i förhållande till genom-snittligt fondkapital under året uppgick till 0,06 (0,06) procent.

Riskexponering

Riskexponeringen i AP3s portfölj följs dagligen upp med olika metoder och mått. Ett av de mått som används är Value at Risk (VaR) där en daglig VaR med 95 procents konfidentsnivå innebär

att med 95 procents sannolikhet kommer den dagliga negativa värdeförändringen i portföljen inte att överstiga det beräknade beloppet. Per 31 december 2024 uppgick VaR för totalportföljen till 5 741 (6 341) miljoner kronor. Tillgångsslag Noterade aktier har den största exponeringen och bidrar också mest till risken i portföljen. Diversifieringen mellan olika tillgångsslag och mellan olika geografiska marknader bidrar till att minska risken i totalportföljen.

Väsentliga händelser efter räkenskapsårets utgång

Den 31 januari 2025 meddelade regeringen att pensionsgruppens samtliga åtta riksdagspartier var överens om att dagens tre buf-fertfonder i Stockholm ska bli två genom att Första AP-fondens tillgångar överförs till Tredje och Fjärde AP-fonden. Därutöver kommer Sjätte AP-fonden att införlivas i Andra AP-fonden.

Fondkapitalets förändring

Mkr	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Ingående fondkapital 1/1	499 772	468 410	502 287	422 974	393 696	340 668	345 239	324 375	303 031	288 332
Inbetalda pensionsavgifter	89 186	85 004	81 822	75 597	73 872	72 344	69 552	66 850	64 174	61 373
Utbetalda pensioner	-90 925	-89 567	-86 259	-82 889	-81 564	-78 678	-76 109	-73 999	-70 595	-66 142
Avgift till Pensionsmyndighetens administration	-284	-269	-252	-236	-210	-185	-216	-226	-216	-176
Årets resultat	51 306	36 195	-29 188	86 841	37 179	59 549	2 202	28 239	27 981	19 643
Summa fondkapital 31/12	549 054	499 772	468 410	502 287	422 974	393 696	340 668	345 239	324 375	303 031

Kostnadsutvecklingen under de senaste tio åren

Mkr	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Provisionskostnader, mkr	49	76	119	142	126	122	117	152	180	170
Rörelsekostnader, mkr	320	285	252	234	222	212	202	195	186	192
Förvaltningskostnader, mkr	370	361	371	377	348	334	320	347	366	362
Provisionskostnadsandel, %	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,05	0,06	0,06
Rörelsekostnadsandel, %	0,06	0,06	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Förvaltningskostnadsandel, %	0,07	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09	0,09	0,1	0,12	0,12

AP3s portfölj

Långsiktigt avkastningsmål

Tredje AP-fondens styrelse har fastslagit ett långsiktigt avkastningsmål på 3,5 procents real avkastning. Det gäller fr o m 2020 och var tidigare 4 procent. Den ALM-analys som genomfördes 2022 bekräftade att en portföljriskenivå som möjliggör en långsiktig real avkastning på 3,5 procent fortsatt motsvarar ett balanserat risktagande. Målet är en rimlig avvägning av förväntad avkastning och risk givet fondens uppdrag

för inkomstpensionssystemet att generera en hög avkastning samtidigt som generationsneutralitet förväntas uppnås.

Portföljens tillgångsslag

AP3 investerar huvudsakligen i risktillgångar för att ha förutsättningar att över tid uppnå avkastningsmålet. Fondens tillgångsslag är noterade aktier, räntebärande investeringar samt

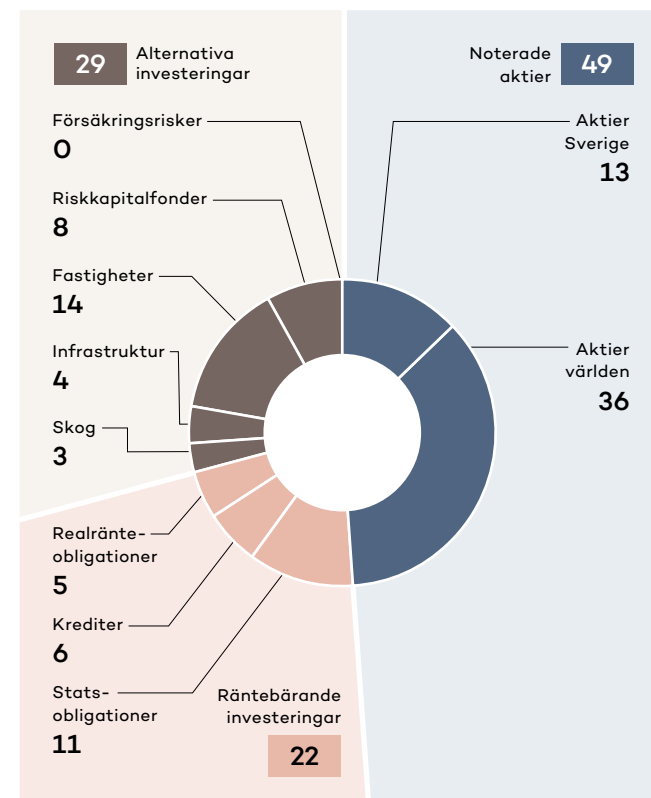
alternativa investeringar. Räntebärande investeringar består av obligationer, andra räntebärande instrument samt kassa. Alternativa investeringar består av riskkapitalfonder, fastigheter, infrastruktur, skog och försäkringsrisker. Fondens absolut-avkastande strategier som dels består av interna riskmandat utan allokerat kapital, dels av investeringar i hedgefonder, kategoriseras som "övriga strategier". Valutariskhanteringen utgör ett särskilt område som hanteras och redovisas separat.

Strukturen i AP3s totala portfölj med tillgångsslag och underkategorier

Noterade aktier	Räntebärande investeringar	Alternativa investeringar	Övriga strategier
Noterade aktier	Statsobligationer	Riskkapitalfonder	Absolutavkastande strategier
	Realränteobligationer	Fastigheter	Riskpremiestrategier
	Investment grade (IG) obligationer	Infrastruktur	
	Sub-IG/oratade obligationer	Skog	
		Försäkringsrisker	
		Alternativa krediter	

>> Andelen alternativa investeringar minskade något under året främst med anledning av en stark utveckling för aktier.

Marknadsvärde, tillgångsslag i procent

Avkastning per tillgångsslag

AP3s portfölj avkastade 10,4 procent före kostnader och 10,3 procent efter kostnader. Det var återigen aktieportföljen som stod för merparten av avkastningen. Räntor hade också ett bra år med ett positivt bidrag. Alternativa investeringar, som föregående år hade ett negativt resultat, uppvisaden under 2024 en svag positiv avkastning.

Världsekonomin under 2024 kom att bli mycket starkare än vad många, framför allt i Europa, förväntade sig. Det var stora skillnader i utvecklingen mellan olika regioner vilket också påverkade förvaltningen. Kina fortsatte att ha svag tillväxt efter att fastighetsmarknaden uppvisat stora problem med bland annat fallande värden. Det påverkade även Europa som visade mycket svag utveckling. Däremot uppvisade USA bra tillväxt samt en framtidstro som dessutom steg kraftigt efter att Donald Trump vunnit presidentvalet.

I Europa som påverkades av politisk oro och krigen i Ukraina och Mellanöstern uppstod en debatt om orsakerna till den svaga tillväxten. Regleringar och nationella intressen i stället för ett enat Europa fördes fram som den troliga orsaken.

Tack vare det starka momentumet i global konjunktur kunde börsen och andra marknader stå emot orosmolnen. Flera börsindex nådde nya rekordnoteringar under året. Centralbankernas räntesänkningar som möjliggjordes av den sjunkande inflationen och en stark tro på AI som produktivitetshöjare var tillsammans med den starka globala tillväxten drivande i den utvecklingen.

AP3 har under året varit aktiv i den modellstyrda taktiska allokeringen. Modellerna har fungerat bra under året och har merpart av året indikerat positiv miljö för risk. AP3 har därför utnyttjat det utrymme som funnits för att ha

stor allokering till aktiemarknaden. Då modellerna dessutom nästan enbart rekommenderat riskpositioner i den amerikanska marknaden har fokus legat där. Den taktiska allokeringen liksom förändrad strategisk allokering till mer risktagande har givit ett bra bidrag till avkastningen.

Noterade aktier

Världens börser utvecklades starkt under 2024 och genom att AP3 ökade aktiers vikt i portföljen under året blev börsens utveckling en viktig pelare för fondens avkastning. Aktieportföljen avkastade bättre än fondens jämförelseindex och bidrog med 7,6 procentenheter till fondens totalavkastning. En stark ekonomi, fortsatta framgångar för de världsdominerande teknologibolagen samt förhoppningar om avregleringar och sänkta skatter ses som faktorerna bakom de amerikanska börsernas

+10,4
procent

AP3s avkastning
före kostnader.

+17,4
procent

Avkastning
noterade aktier.

+2,2
procent

Avkastning för räntebärande
investeringar.

Portföljens sammansättning

	Marknadsvärde (mkr)	Exponering (%)	Avkastning (%)	Bidrag (%)
Noterade aktier	265 239	48,2	17,4	7,6
Sverige	65 686	13,2	8,1	1,0
Världen	199 553	35,0	21,1	6,6
Räntebärande investeringar	120 821	24,3	2,2	0,5
Statsobligationer	61 257	12,8	1,7	0,2
Realränteobligationer	26 842	4,9	0,9	0,1
Krediter	32 722	6,6	4,6	0,2
Alternativa investeringar	157 698	28,7	0,8	0,2
Fastigheter	79 117	14,5	3,4	0,5
Riskkapitalfonder	44 094	8,0	3,5	0,3
Infrastruktur	19 602	3,5	-12,9	-0,6
Skog	14 702	2,7	-0,4	0,0
Försäkringsrisker	183	0,0	29,5	0,0
Övriga strategier	5 296	0,2		0,2
Valuta				1,8
Totalt	549 054	101,4	10,4	10,4

dominans. Att dollarn stärktes bidrog ytterligare till nordamerikanska börsers styrka. AP3s aktieportfölj avkastade 17,4 (21,0) procent och exponeringen vid årsskiftet uppgick till 48,2 (44,4) procent. Underåret har aktieexponeringen varierat mellan 44,2 procent som lägst och 52,8 procent som högst.

Nordamerikas höga avkastning har lett till en debatt om ekonomiska skillnader särskilt i jämförelse med Europa. USAs ekonomi förväntas ha vuxit med 2,8 procent under 2024, att jämföras med Europas 0,7 procent. I USA står den privata sektorn för en större andel av de fasta investeringarna än i Europa. Det görs också väsentligt större investeringar i USA i den halvledartillverkning som är nödvändig för de datacenter som möjliggör AI. Det regulatoriska klimatet och tillgången till riskkapital brukar nämnas som ytterligare fördelar.

Att den nordamerikanska börsen huserar flertalet världsdominerande teknologi- och plattformsbolag differentierar den från övriga marknader. Denna kategori bolag har stått för en stor del av all vinsttillväxt under senare år, driven av global räckvidd och svårutmanade skalfördelar. De s k Mag7 (Nvidia, Apple, Microsoft, Alphabet, Meta, Tesla, Amazon) utgör

över 30 procent av Nordamerikas börsvärde och steg 67 procent under året. I Europa steg IT-sektorn 13 procent och representerar knappt 8 procent av börsvärdet. Efter valet i USA stärktes sektorer som industri, energi och banker på ökade förväntningar om inhemsk tillverkning och avregleringar. Den nordamerikanska börsen värderas nu med en signifikant premie för alla sektorer mot den övriga världen. Denna premie har börjat driva marknadsledande bolag från andra regioner att välja USA för sin aktienotering, vilket ytterligare stärker dominansen.

Emerging Markets hade en svagare utveckling än världsbörsen. Samtidigt var det stora skillnader inom denna kategori. Taiwan steg till exempel med 35 procent medan Brasilien och Sydkorea backade med 29 respektive 24 procent (USD). Kina steg med 20 procent och Indien med 12 procent (USD). Under året återinvesterade AP3 inom Emerging Markets i de länder och bolag som når upp till de hållbarhetskrav som fonden har satt upp.

Stockholmsbörsen klarade sig klart sämre än världsindeks, trots en uppgång på 8 procent. Nedrevideringar av verkstadsindustrins vinstförväntningar som en följd av stor exponering mot de svaga tyska och kinesiska ekonomierna

är en förklaring. Att det saknats bolag med liknande tillväxt som ledande amerikanska teknologibolag är en annan.

Räntebärande investeringar

Räntebärande investeringar avkastade 2,2 (3,6) procent, vilket medförde ett bidrag till hela portföljen på 0,5 (0,9) procentenheter. Tillgångsslaget utgjorde 24,3 (23,4) procent av portföljens exponering. Ränteexponeringen har under året varierat mellan 22,9 procent och 25,8 procent. AP3s totalportfölj bestod vid årsskiftet av 12,8 procent stats- och statsgaranterade obligationer, 6,6 procent kreditobligationer och 4,9 procent realränteobligationer. Enligt lagen om allmänna pensionsfonder ska minst 20 procent av fondkapitalet placeras i räntebärande placeringar med låg risk. Under 2024 har fondens andel i snitt legat på 24,3 (24,2) procent.

Vid utgången av 2024 var andelen gröna obligationer eller andra obligationer med mätbar miljömässig eller social nytta 24,8 (20,6) procent av ränteportföljen.

Marknadsåret 2024 var intressant ur ett ränteperspektiv. Inflationstakten fortsatte att normaliseras och rörelsen var störst i vårt geografiska närområde. Den fallande inflations-

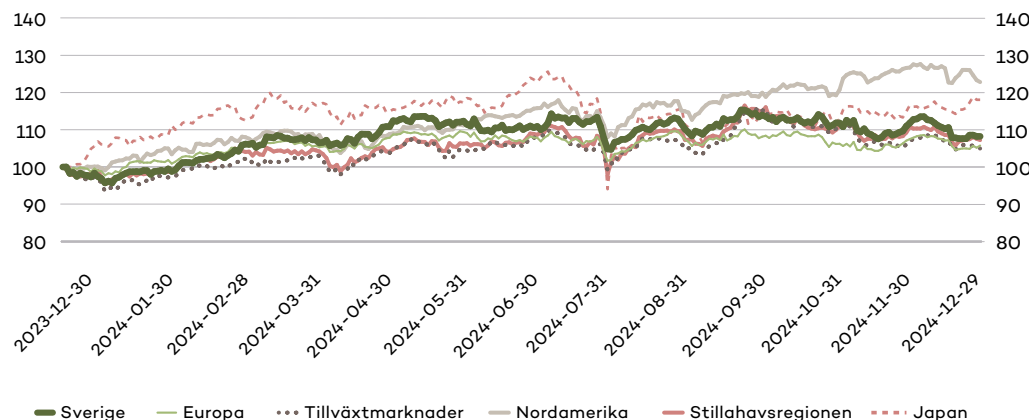
takten ledde till att flertalet centralbanker sänkte sina styrräntor. Dessa sänkningar drev ned korträntorna vilket gav billigare finansiering för aktörer med rörlig ränta. De längre räntorna orkade inte riktigt följa med rörelsen då fortsatta budgetunderskott och ökande statsskulder tyngde utvecklingen samtidigt som centralbanker fortsatte dra tillbaka tidigare stimulanser. Även i Sverige hade vi en aktiv centralbank då Riksbanken sänkte räntan ett flertal gånger. Lägre räntor har inte hjälpt den svenska kronan som under merparten av året legat i en försvagningstrend och avslutat året betydligt svagare än det inleddes.

Valuta

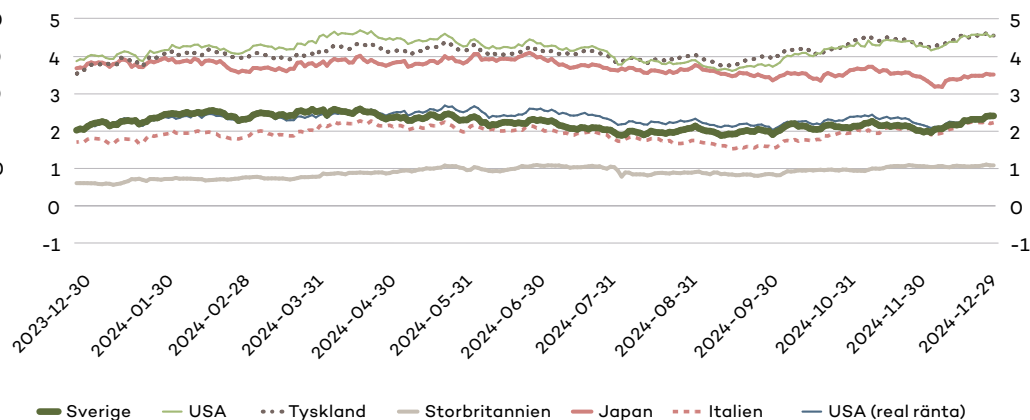
Valuta resulterade i ett avkastningsbidrag om 1,8 (-0,2) procentenheter. Vid årsskiftet hade AP3 en valutaexponering på 23,1 (17,9) procent. Valutaexponeringen har under året varierat mellan 17,6 procent och 24,5 procent.

Tillgångsslaget Valuta består av fondens nettoresultat från den kvarvarande valutaexponeringen efter valutasäkring mot förändringar i valutakurser mot svenska kronan samt från aktiva valutastrategier. Valutapositioner tas både i syfte att öka avkastningen och

Aktiemarknaden 2024 (indexerad utveckling, lokal valuta)

Ränteutveckling 2024 (tioåriga statsobligationer, procent)

minska risken i totalportföljen. Under året har den svenska kronan varit fortsatt volatil med en tydlig försvagningstrend.

Alternativa investeringar

Under året minskade onoterade investeringar som andel av totala portföljen. De publika marknadernas positiva trend återspeglades inte i värderingarna av fondens onoterade bolag eller dess riskkapitalfonder även om en svag positiv trend kunde skönjas mot slutet av året. Transaktionsaktiviteten inom vissa sektorer ökade något om än från en låg nivå.

Totalt avkastade alternativa investeringar 0,8 (-3,8) procent, vilket gav ett avkastningsbidrag på 0,2 (-1,3) procentenheter. Av de 28,7 (30,8) procent av AP3s portfölj som är investerade i alternativa investeringar utgör 28,3 (29,4) procentenheter onoterade investeringar. Exponeringen mot alternativa investeringar varierade under året mellan 27,8 procent och 31,1 procent.

Drygt hälften av alternativa investeringar utgörs av fastigheter vars exponering motsvarar 14,5 (16,3) procent av totalportföljen.

Fastighetsinvesteringarna består av direktinvesteringar i fastighetsbolagen Vasakronan, Hemsö, Trophi, Regio och Trenum, det noterade fastighetsbolaget Sagax samt mindre investeringar i fastighetsfonder. Vasakronan ägs gemensamt av AP1, AP2, AP3 och AP4 och investerar främst i kontors- och butikslokaler centralt belägna i de större svenska städerna.

Året kännetecknades av låg aktivitet och osäkerhet drivet av utvecklingen kring noterade fastighetsbolag även om finansieringskostnaderna generellt sett föll. Nyproduktionen är fortsatt låg och vakansutvecklingen är utmanande inom kontorssegmentet i storstäderna inklusive Stockholm.

Vasakronan uppvisade en avkastning om 2,6 (-13,0) procent. Hemsö, som är inriktad mot samhällsfastigheter, avkastade 6,8 (-8,2) procent. AP3 är majoritetsägare i Hemsö som ägs tillsammans med Sagax. De andra onoterade fastighetsbolagen Trophi, Regio och Trenum avkastade 4,3 (-6,7) respektive 2,7 (-1,5) och -0,8 (-2,5) procent under året. Sagax avkastade -17,6 (18,9) procent. Sammantaget avkastade fastigheter 3,4 (-7,1) procent.

AP3s investeringar i riskkapitalfonder uppgick vid årsskiftet till 44,1 (36,3) miljarder kronor och avkastade 3,5 (0,6) procent. Överlag uppvisade fonderna en fortsatt stabil utveckling även om aktiviteten både i form av kapital till nya investeringar och i form av realiseringar, t ex i form av börsnoteringar, alltjämt är låg. Den inte lika höga kostnad för kapital påverkade värderingarna positivt även om venture capital och growth alltjämt levde med effekterna av de högt värderade investeringar som gjordes före 2022.

AP3s infrastrukturinvesteringar uppgick till 19,6 (21,6) miljarder kronor och består av de samägda bolagen Ellevio och Polhem Infra, samt fonder. Ellevio äger och förvaltar lokala och regionala elnät. Bolaget ägs tillsammans med Omers Infrastructure, Folksam och AMF. Ellevio har idag ca 800 anställda och sysselsätter ytterligare drygt ett par tusen personer runt om i landet genom drift av elnätsprojekt med hjälp av entreprenörer. Polhem Infra är ett av AP1, AP3 och AP4 gemensamt ägt onoterat bolag som bildades 2019 i syfte att investera i hållbar infrastruktur. 4 to 1 Investments som äger en andel i det onoterade bolaget

+0,8
procent

Avkastning alternativa investeringar.

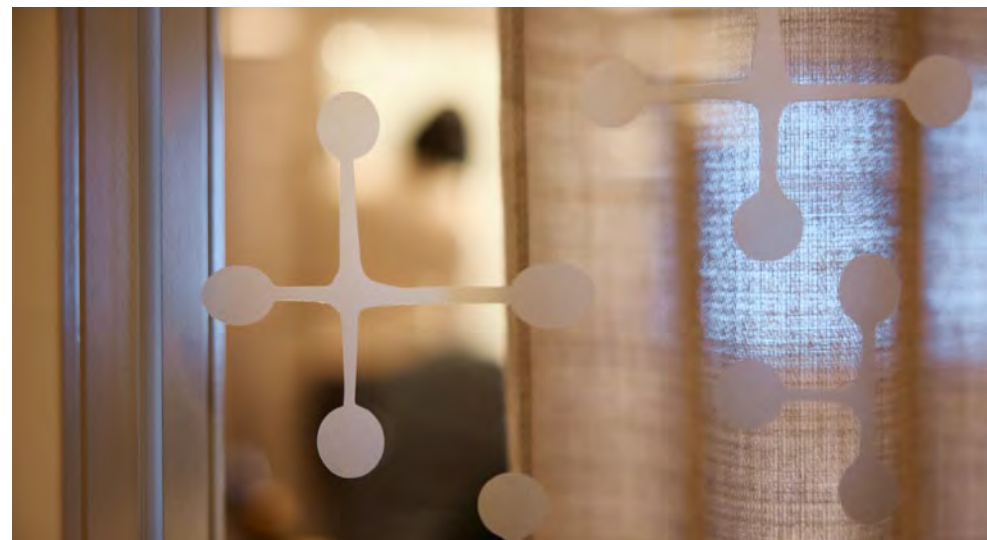
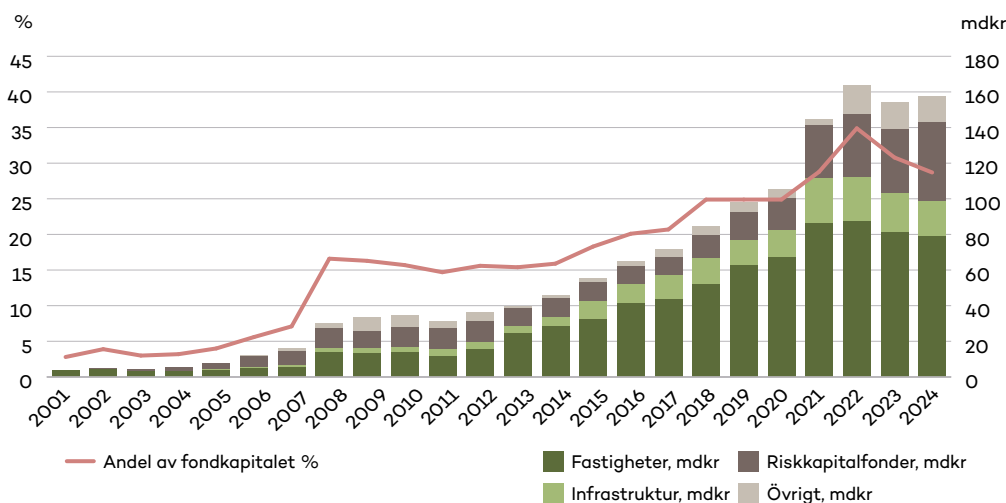
+0,2
procentenheter

Bidrag från övriga strategier till fondens totalavkastning.

+1,8
procentenheter

Bidrag från valuta till fondens totalavkastning.

Utveckling alternativa investeringar

Northvolt, ägs gemensamt och med lika delar av AP1–4. Det senaste året har varit utmanande för bolaget. I slutet av 2024 ansökte Northvolt om rekonstruktion via en Chapter 11-process i USA. Mot bakgrund av detta beslutade 4 to 1 Investments att skriva ned sin investering i Northvolt till noll då det inte är möjligt att bedöma eventuella kvarvarande värden i bolaget. Fonden har också under året skrivit ner värdet av bolaget Farmoor till noll som en följd av att den underliggande infrastrukturinvesteringen inte längre bedöms som livskraftig och det föreligger en överhängande risk för konkurs.

AP3s skogsinvesteringar består främst av de direktägda bolagen ThreeTree och Gysinge Skog samt av fonder. Under året var intresset för att investera i skog fortsatt högt, delvis drivet av tillgångsslagets diversifierande egenskaper

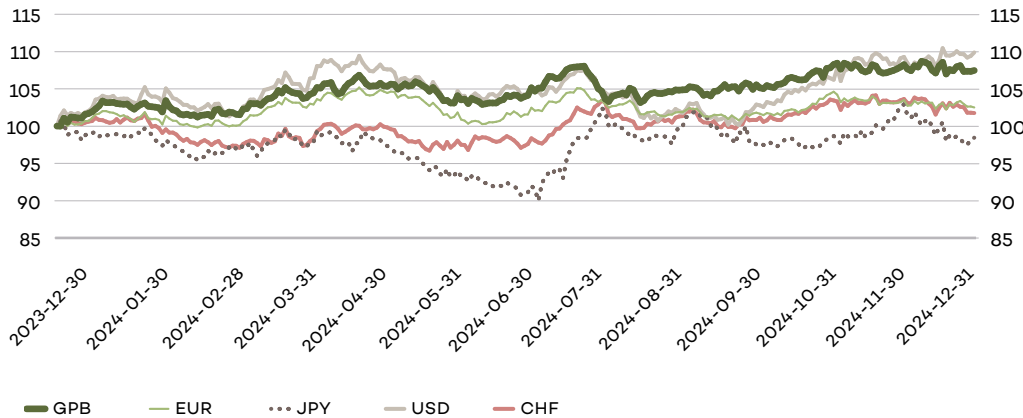
och koppling till naturrelaterade lösningar på klimatfrågan. Fondens investeringar uppgick till 14,7 (13,8) miljarder kronor vid årsskiftet och de avkastade -0,4 (7,7) procent under året.

Försäkringsrisker avser systematisk exponering för naturkatastrofer och väderrisker. Investeringarna är under avveckling och avkastade 29,5 (11,2) procent och vid årsskiftet uppgick de till 0,2 (0,7) miljarder kronor.

Övriga strategier

Övriga strategier består dels av interna så kallade absolutavkastande strategier, dels av externa investeringar i hedgefonder. De interna absolutavkastande strategierna baseras på riskmandat att agera inom istället för allokerat kapital. Mandaten omfattar handel i aktier, räntor och valuta. Övriga strategier gav ett totalt avkastningsbidrag på 0,2 (0,2) procentenheter.

Valutautveckling 2024 (indexerad)

Tillgångsslag

Exponering per tillgångsslag

31 dec 2024	Noterade aktier	Räntor	Alternativa investeringar	Övriga strategier	Valuta ¹	AP3 totalt
Exponering, mkr	264 752	133 626	157 602	892		556 871
Exponering, %	48,2	24,3	28,7	0,2	23,1	101,4

31 dec 2023	Noterade aktier	Räntor	Alternativa investeringar	Övriga strategier	Valuta ¹	AP3 totalt
Exponering, mkr	221 708	116 815	153 758	654		492 934
Exponering, %	44,4	23,4	30,8	0,1	17,9	98,6

Avkastning per tillgångsslag

31 dec 2024	Noterade aktier	Räntor	Alternativa investeringar	Övriga strategier	Valuta ¹	AP3 totalt
Avkastning, %	17,4	2,2	0,8	–	–	10,4
Bidrag till totalavkastningen, procentenheter	7,6	0,5	0,2	0,2	1,8	10,4
Andel av totalavkastningen, %	73,5	5,0	2,1	1,7	17,7	100,0

31 dec 2023	Noterade aktier	Räntor	Alternativa investeringar	Övriga strategier	Valuta ¹	AP3 totalt
Avkastning, %	21,0	3,6	-3,8	–	–	7,8
Bidrag till totalavkastningen, procentenheter	8,2	0,9	-1,3	0,2	-0,2	7,8
Andel av totalavkastningen, %	105,2	11,8	-16,3	2,1	-2,7	100,0

1 Valutaexponeringen visar andel tillgångar i utländsk valuta och kan inte adderas in i den totala exponeringen.

Tioårsöversikt – portföljen

	2024	2023	2022	2021	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Resultat och flöden										
<i>Mdkr</i>										
Årets resultat	51,3	36,2	-29,2	86,8	37,2	59,5	2,2	28,2	28	19,6
Nettoflöden mot pensionssystemet	-2,0	-4,8	-4,7	-7,5	-7,9	-6,5	-6,8	-7,4	-6,6	-4,9
Fondkapital per 31/12	549,1	499,8	468,4	502,3	423	393,7	340,7	345,2	324,4	303
Avkastning och kostnader totalportfölj										
%										
Avkastning före kostnader	10,4	7,8	-5,7	20,8	9,8	17,7	0,7	8,9	9,5	6,9
Rörelsens kostnader	0,06	0,06	0,05	0,05	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06	0,06
Provisionskostnader	0,01	0,02	0,02	0,03	0,03	0,03	0,03	0,05	0,06	0,06
Rörelse- och provisionskostnader, summa	0,07	0,07	0,08	0,08	0,09	0,09	0,09	0,1	0,12	0,12
Avkastning efter kostnader	10,3	7,8	-5,8	20,7	9,7	17,6	0,6	8,8	9,4	6,8
Inflation	0,8	4,4	12,3	3,9	0,5	1,8	2	1,7	1,7	0,1
Real avkastning efter kostnader	9,4	3,2	-16,1	16,2	9,1	15,6	-1,4	6,9	7,6	6,7
<i>Mdkr</i>										
Intäkter (inkl. provisionskostnader)	51,6	36,5	-28,9	87,1	37,4	59,8	2,4	28,4	28,2	19,8
Rörelsens kostnader	0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
Resultat efter kostnader	51,3	36,2	-29,2	86,8	37,2	59,5	2,2	28,2	28	19,6
Annualiserad nominell avkastning efter kostnader										
%										
Fem år (2020–2024)	8,2	9,6	8,1	11,3	9,1	8,5	7,8	10,5	10,9	8,4
Tio år (2015–2024)	8,4	8,7	9,3	11,1	8,7	8,7	8,5	6,1	5,7	5,7
Risk										
Risk (1-års standardavvikelse) i totalportföljen, %	6,0	5,0	8,4	5,2	10,8	4,2	5,4	3,5	6,2	7
Sharpekvot	1,1	0,8	neg	4	0,9	4,3	0,3	2,8	1,6	1
Risk (10-års standardavvikelse), %	7,0	7,0	6,9	6,3	7	6	6,3	7,6	8	8,1
Valutaexponering										
% av totalportföljen ¹	23,1	17,9	19,0	21,1	17,5	19,5	17,7	15	17,5	22,8
Extern förvaltning										
% av totalportföljen	18	22	22	31	29	31	26	25	29	31
Anställda										
Antal anställda 31/12	72 ²	70 ²	66	61	60	58	59	57	57	51

1 Exklusive exponering genom SEK-noterade bolag med utländsk hemvist.
2 Inklusive anställda i AP-fondernas Etikråd. Se vidare not 6.

Kostnader

AP3s målsättning är att bedriva en resurs-effektiv förvaltning med förutsättningar att skapa så god långsiktig avkastning som möjligt, samt att ha tillräckliga resurser för att hantera åtaganden och externa och interna krav inom områden som regelefterlevnad, hållbarhet och intern kontroll.

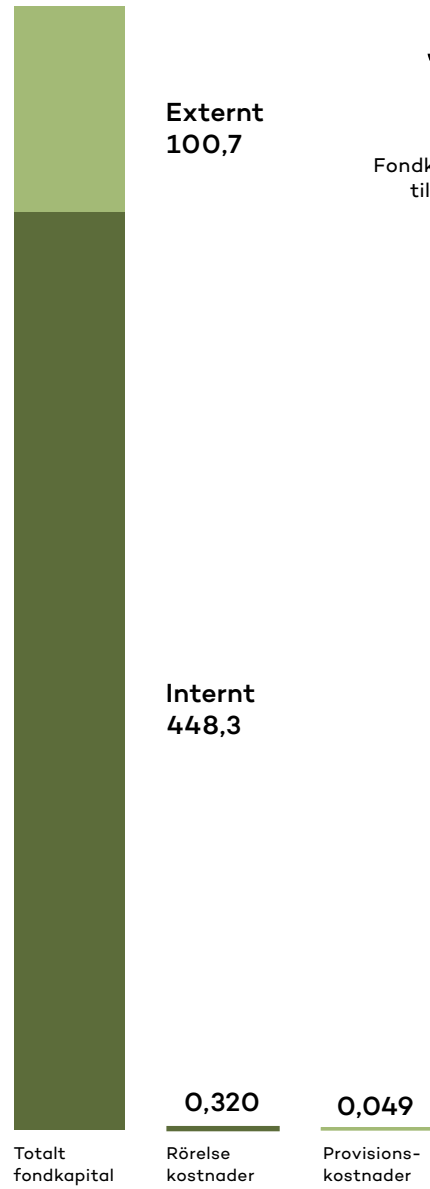
AP3 har fokus på att bedriva verksamheten på ett kostnadseffektivt sätt och med en god kostnadsuppföljning. Fonden sammanställer årligen en budget för det kommande årets kostnader, vilken godkänns av styrelsen och sedan följs upp och analyseras kontinuerligt för att säkerställa god kostnadskontroll. Förvaltningskostnaderna består av rörelsens kostnader, som är fondens interna kostnader, och provisionskostnader, som är fondens kostnader för extern förvaltning och hantering av värdepapper och säkerheter. Förändringar i kostnader över året kan vara relaterade till externa faktorer såsom valutakurser och inflation, vilka fonden inte kan påverka. Förändringar kan också vara ett resultat av behov av investeringar i IT, processer eller personal som behövs för att fonden ska kunna bedriva en effektiv kapitalförvaltning och hantera de krav som ställs på verksamheten. Fondens kostnader sätts i relation till det förvaltade kapitalets storlek, så kallad förvaltningskostnadsandel. Det underlättar samtidigt jämförelse med andra fonder.

Lägre kostnader än jämförbara internationella fonder

För att säkerställa att AP3 har en kostnadseffektiv förvaltning även ur ett internationellt perspektiv deltar AP3 sedan 2005 i en årlig analys av internationella fonder som utförs av det kanadensiska företaget CEM Benchmarking. I undersökningen deltar ett stort antal fonder från hela världen och AP3 jämförs dels med fonder som har liknande uppdrag och storlek, dels med andra europeiska fonder. Förutom kostnader jämförs även avkastning, portföljsammansättning, förvaltningsstil, risk med

Fondkapital, internt och externt förvalt

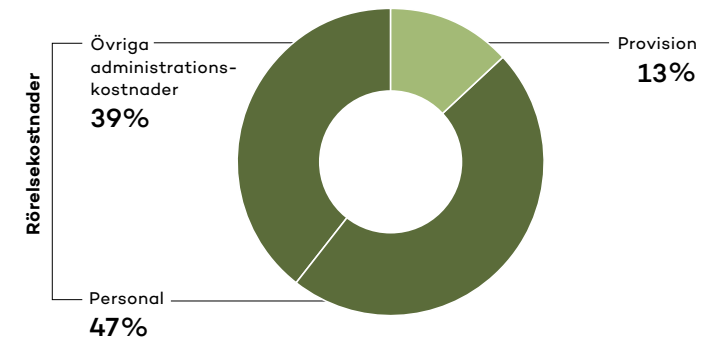
i miljarder kronor

549,1
Mdkr

Fondkapitalet per 31/12 uppgick till 549,1 miljarder kronor.

Kostnadernas fördelning

mera. Undersökningen visar att AP3 genererar en hög avkastning till en låg kostnad. Enligt den senaste undersökningen som gäller 2023 hade AP3 i snitt 34 procent lägre kostnader än jämförelsegruppen under de senaste fem åren och 47 procent lägre kostnader år 2023 isolerat.

Rörelsens kostnader

Rörelsens kostnader uppgick till 320 (285) miljoner kronor och utgörs av fondens interna kostnader för att bedriva verksamheten. I relation till fondkapitalet motsvarar det 0,06 (0,06) procent. Rörelsens kostnader utgörs av kostnader för fondens interna förvaltning, administration och ledning och delas upp i personalkostnader och övriga administrationskostnader. I personalkostnader ingår löner, sociala avgifter och tjänstepensionsavsättningar för fondens anställda, men också övriga personalrelaterade kostnader såsom utbildning och rekrytering av personal. Personalkostnader utgör den större delen av rörelsens kostnader och uppgick till 175 (168) miljoner kronor. Antalet anställda uppgick under 2024 i snitt till 72 (69) personer, varav 3 personer arbetade för AP-fondernas gemensamma etikråd. Övriga administrationskostnader består bland annat av kostnader för lokaler, IT och marknadsinformationstjänster.

Kostnadskontroll

- Kontinuerlig budgetuppföljning
- Analys av förändringar i absoluta tal
- Kostnaderna i relation till förvaltad kapital
- Jämförelse med liknande fonder världen över

Årets IT-kostnader belastas också av fondens pågående implementering av ett nytt portfölj-system. Mer information om rörelsens kostnader finns i not 6 och 7.

Provisionskostnader

Provisionskostnaderna uppgick till 49 (76) miljoner kronor och är kostnader som direkt hänförs till fondens externt förvaltade kapital och redovisas på egen rad under rörelsens intäkter. I förhållande till fondkapitalet uppgick provisionskostnaderna till 0,01 (0,02) procent. Extern förvaltning används när fonden bedömer att den är mer kostnadseffektiv än intern förvaltning eller när den av olika orsaker är svår att förvalta internt. Då avgiften för extern förvaltning tas ut som en procentsats av det förvaltade kapitalet är kostnaden direkt relaterad till det underliggande kapitalets storlek. Vid utgången av året uppgick andelen extern förvaltning till 18,3 (22,2) procent av det totala fondkapitalet. I provisionskostnader redovisas också kostnader för depåbankstjänster och säkerhetshantering, vilka tillsammans uppgick till 16 (16) miljoner kronor. Detta är kostnader för att hantera och förvara fondens värdepapper, derivat och säkerheter relaterade till dessa. Mer information om provisionskostnader finns i not 4 och 5.

Övriga kostnader, avgifter och arvoden

Transaktionskostnader är kostnader som uppkommer vid köp och försäljning av värdepapper och utgörs av skillnaden mellan köp och säljkurs. Denna typ av kostnader bokförs som en del av tillgångens anskaffningsvärde eller räknas av från försäljningsintäkten. Vid handel med aktier tas dessutom en särskild avgift ut, så kallat courtage. För 2024 uppgick courtaget till 110 (84) miljoner kronor. Transaktionskostnader påverkar respektive tillgångsslags nettoresultat.

Prestationsbaserade arvoden är en typ av vinstdelning till externa förvaltare när

avkastningen är god och överstiger vissa på förhand uppsatta mål. Redovisning sker direkt mot investeringarnas avkastning och ingår därmed under nettoresultat av finansiella transaktioner i resultaträkningen. De prestationsbaserade arvoden uppgick till 96 (69) miljoner kronor. Mer information om prestationsbaserade arvoden finns i not 5. Skattekostnader som fonden har rätt att återfå enligt dubbelbeskattningsavtal bokförs som en fordran i balansräkningen och påverkar därför inte resultaträkningen.

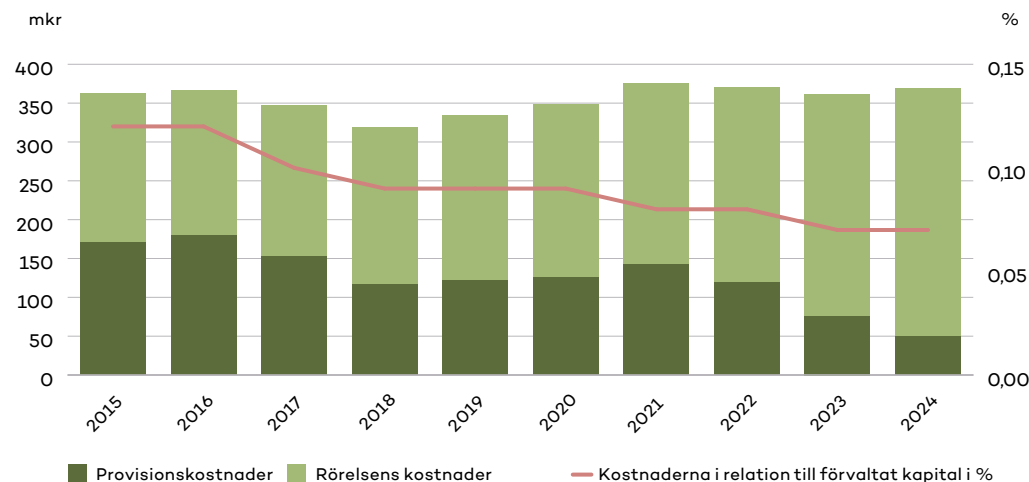
0,07
procent

uppgår fondens kostnader till i relation till genomsnittligt fondkapital under 2024.

47
procent

lägre kostnader hade AP3 än jämförbara internationella fonder under 2023.

Förvaltningskostnader 2015–2024

Riskhantering

Styrelsen fastställer fondens operativa mål och är ytterst ansvarig för fondens styrning och kontroll. Det operativa målet är att över tid uppnå en real avkastning på det förvaltrade kapitalet på 3,5 procents avkastning. Avkastningsmålet fastställs utifrån en helhetsbedömning av fondens möjligheter att göra största möjliga nytta i sin roll som buffertfond i inkomstpensionssystemet utan att kapitalet utsätts för risker som medför att generationsneutraliteten äventyras. En väsentlig del i den bedömningen utgörs av den så kallade ALM-analys som fonden genomför vart tredje år (senast 2022).

Det operativa målet förväntas uppnås genom att fonden investerar kapitalet och därmed exponeras mot en rad finansiella risker. AP3s verksamhet innebär samtidigt icke-finansiella risker.

Styrelsen fastställer ett riskregelverk inom AP-fondslagens ramar som ytterligare specificerar det finansiella risktagande som styrelsen accepterar för att det operativa målet ska kunna uppnås. VD ansvarar för den löpande förvaltningen och att styrelsens riktlinjer följs, för att organisera en god kontroll och styrning av verksamheten samt rapportering av risker. CIO (Chief Investment Officer) har till uppgift att hantera risken i den övergripande portföljsammansättningen samt delegera den löpande förvaltningen av portföljen inom de begränsningar som styrelse och VD beslutat om. Respektive chef och förvaltare ansvarar för att hantera risken inom sitt mandat för att nå mål inom givna limiter.

Risk Management Committee (RMC) är fondens beslutsforum för att hantera frågor som

rör risker i den dagliga verksamheten. RMC består av VD, CIO, CRO (ordförande), Compliance Officer, chefen för Riskkontroll samt Operational Risk Manager. Kommittén bereder frågor till styrelsen rörande fondens övergripande riskhantering och kontroll. VD fattar beslut i operativa riskfrågor i fonden efter samråd med RMC.

Fondens risker

De risker som fonden utsätts för i sin verksamhet har klassificerats i tre huvudsakliga områden: verksamhetsrisker är fondövergripande risker som relaterar till fondens uppdrag, målsättning och styrning; finansiella risker är risker som är relaterade till investeringsverksamheten och icke-finansiella risker är risker som är relaterade till processer, system,

personal, anseende, lagar och regelefterlevnad. Hållbarhetsrisker är en del av finansiella risker.

Finansiella risker

Finansiella risker uppstår i fondens kärnverksamhet, det vill säga hanteringen av fondens investeringar i olika tillgångsslag. Dessa risker tas medvetet för att kunna skapa avkastning och hanteras genom olika typer av begränsningar för risktagande. De mest betydande riskerna utgörs av marknadsrisker (marknadsvolatilitet), motpartsrisker, likviditetsrisker och hållbarhetsrisker. Marknadsriskerna utgörs främst av aktiekursrisk, ränterisk, valutakursrisk och inflationsrisk.

Motpartsrisk utgörs av att en motpart inte kan fullfölja sina åtaganden i ett bilateralt finansiellt kontrakt eller vid avräkning av

finansiella kontrakt om inte parternas åtaganden kan utföras simultant. Likviditetsrisk omfattar risken att fonden inte kan fullgöra sina åtaganden som buffertfond eller har tillräcklig likviditet i portföljen för att bibehålla handlingsutrymme. Det ingår också att beakta risken att AP3 tvingas avyttra illikvida tillgångar.

AP3s hållbarhetsrisker är i första hand förknippade med de investeringar fonden gör eftersom risken i sin tur kan förstöra värde i portföljen. Riskerna kan klassificeras inom fondens fokusområden som samlar de hållbarhetsrisker som anses ha störst materiell påverkan på portföljens utveckling och där AP3 också har störst möjlighet att påverka utvecklingen i en hållbar riktning. AP3s fokusområden utgörs idag av bolagsstyrning, klimat, mänskliga rättigheter och biologisk mångfald. Läs mer om innebörden av dessa på sidan 10.

Icke-finansiella risker

De icke-finansiella riskerna finns inom alla verksamhetsområden och är relaterade till; risken för bristande efterlevnad av såväl externa som interna regelverk som äger tillämpning på verksamheten, risken för förluster på grund av otillräckliga eller felaktiga processer, system, personal samt externa händelser såsom bedrägeri.

Förlusten kan bestå i en ekonomisk förlust eller uteliven förtjänst, merarbete, anseendeförlust och/eller skadat förtroende för verksamheten.

Fonden har en årlig process för att identifiera och utvärdera samtliga icke-finansiella risker. Resultatet från den årliga självutvärderingen och eventuella åtgärdsplaner presenteras för styrelsen.

Verksamhetsrisker			
Verksamhetsrisker är fondövergripande risker som relaterar till fondens uppdrag, målsättning och styrning. Dessa hanteras bland annat genom fondens ALM-process (Asset Liability Management) där bland annat risken för förändrade förutsättning i		pensionssystemet analyseras. Utifrån ALM-analysen fastställer styrelsen fondens långsiktiga operativa mål.	
Finansiella risker		Icke-finansiella risker	
Marknadsrisker	Motpartsrisker	Likviditetsrisker	Hållbarhetsrisk
Operativa risker	Regelefterlevnadsrisk		
Risktyp	Styrelsens riskaptit	Mått	Utveckling 2024
Marknadsrisk	Fonden har aptit för exponering mot marknadsrisker för att skapa avkastning som bidrar till fondens måluppfyllelse. Det görs genom en väldiversifierad portfölj som genererar en långsiktig hög avkastning där förlusterna under normala förhållanden är hanterbara.	- Andel per tillgångsklass - Value at Risk - Tracking Error - Känslighetsmått - Stresstester - Stop Loss	Marknadsrisk är den huvudsakliga risken i AP3s portfölj och följs upp dagligen både på övergripande nivå och för portföljens olika delar. Det blev en bra avslutning på börsåret där AP3 haft en varierande aktieexponering som avslutades högre än vid ingången av året.
Motpartsrisk	Fonden har viss aptit för exponering då dessa risker uppstår i den verksamhet som bedrivs för att möjliggöra fondens måluppfyllelse.	- Begränsningar på total nivå - Begränsningar på motparts nivå	AP3 ingår enbart i åtaganden med motparter som uppfyller fondens krav på kvalitet och rating. Motpartrisken under året har varit begränsad.
Likviditetsrisk	AP3 ska vid varje tidpunkt ha betalningsberedskap för att kunna fullgöra buffertåtagandet samt ha tillräcklig likviditet i portföljen för handlingsutrymme.	- Betalningsberedskap - Andel likvida/illikvida tillgångar - Begränsningar i värdepappersutlåning	God likviditetssituation under året har skapat handlingsutrymme i portföljen samt tryggt en god betalningsberedskap för att kunna fullgöra fondens åtaganden.
Hållbarhetsrisk	AP3 kan investera i bolag och sektorer med betydande hållbarhetsutmaningar. Det innebär dock inte att AP3 kan eller vill vara investerad i alla bolag, särskilt gäller det bolag vars verksamhet inte är hållbar eller inte alls utvecklas i en hållbar riktning.	- Bolag i aktieportföljen i linje med 1,5-gradersmålet - Påverkansdialog med bolag med störst utsläpp - Andel av ränteportföljen investerad i hållbara obligationer	Fonden har under 2024 fortsatt påverkans- och ägarstyrningsdialoger med de mest relevanta bolagen. Andelen bolag i aktieportföljen som anses vara i linje med 1,5-gradersmålet är 20% och andelen hållbara obligationer är 24,8%.
Operativa risker och regelefterlevnadsrisk	Fonden har viss aptit för operativa risker då dessa risker uppstår i den verksamhet som bedrivs för att möjliggöra fondens måluppfyllelse. Fondens risktolerans för operativa risker är generellt låg men ska bedömas relativt den underliggande riskens karaktär och materialitet. Fonden har inte aptit för regelefterlevnadsrisker. Fondens risktolerans för regelefterlevnadsrisker är låg.	- Antal incidenter - Limitöverträdelser - Personalomsättning	Fonden fortsätter ha ett starkt fokus på operativa risker och arbetet med dessa. Under året har antalet incidenter legat på en låg nivå och fonden har en sund riskkultur.

Resultaträkning

Mkr	Not	2024	2023
Rörelsens intäkter			
Räntenetto	2	3 570	2 807
Erhållna utdelningar		5 951	5 471
Nettoresultat, noterade aktier och andelar	3	35 986	35 801
Nettoresultat, onoterade aktier och andelar	4	1 538	-8 196
Nettoresultat, räntebärande tillgångar		305	3 694
Nettoresultat, derivatinstrument		-918	-1 499
Nettoresultat, valutakursförändringar		5 244	-1 524
Provisionskostnader, netto	5	-49	-76
Summa rörelsens intäkter		51 627	36 479
Rörelsens kostnader			
Personalkostnader	6	-175	-168
Övriga administrationskostnader	7	-145	-117
Summa rörelsens kostnader		-320	-285
Årets resultat		51 306	36 195

Balansräkning

Mkr	Not	2024-12-31	2023-12-31
Tillgångar			
Aktier och andelar			
Noterade	8, 19	271 761	228 423
Onoterade	9, 19	146 884	137 343
Obligationer och andra räntebärande tillgångar	10, 19	139 715	124 370
Derivat	11, 19, 21	1 548	13 592
Kassa och bankmedel		1 433	2 285
Övriga tillgångar	12, 21	4 057	4 685
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13	1 655	1 436
Summa tillgångar		567 053	512 134
Fondkapital och skulder			
Skulder			
Derivat	11, 19, 21	10 667	727
Övriga skulder	14, 21	7 206	11 550
Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	15	126	86
Summa skulder		17 999	12 363
Fondkapital			
Ingående fondkapital		499 772	468 410
Nettobetaling mot pensionssystemet	16	-2 024	-4 833
Årets resultat		51 306	36 195
Summa fondkapital		549 054	499 772
Summa fondkapital och skulder		567 053	512 134
Poster inom linjen	17, 22	83 261	91 905

Noter

Tredje AP-fonden, organisationsnummer 802014-4120, är en av buffertfonderna inom det svenska pensionssystemet med säte i Stockholm. Årsredovisning för räkenskapsåret 2024 har godkänts av styrelsen den 13 februari 2025. Resultaträkning och balansräkning ska fastställas av regeringen.

1 Redovisnings- och värderingsprinciper

Enligt lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder ska årsredovisningen upprättas med tillämpning av god redovisnings-sed, varvid de tillgångar som fondmedlen placerats i ska upptas till marknadsvärdet. Med denna utgångspunkt har Första till Fjärde AP-fonderna utarbetat gemensamma redovisnings- och värderings-principer vilka har tillämpats och sammanfattas nedan.

Fondernas redovisnings- och värderingsprinciper anpassas successivt till den internationella redovisningsstandarden, IFRS. En fullständig anpassning till IFRS skulle inte väsentligt påverka redovisat resultat och kapital. Tredje AP-fonden uppfyller kraven för att definieras som ett investmentföretag enligt IFRS 10. Mot nu gällande IFRS är enda större skillnaden att kassaflödesanalys ej upprättas och att IFRS 16 inte tillämpas.

Affärsdagsredovisning

Transaktioner i värdepapper och derivatinstrument på penning- och obligationsmarknaden, aktiemarknaden och valutamarknaden redovisas i balansräkningen per affärsdagen, dvs vid den tidpunkt då de väsentliga rättigheterna och därmed riskerna övergår mellan parterna. Fordran på eller skulden till motparten mellan affärsdag och likviddag redovisas under övriga tillgångar respektive övriga skulder. Övriga transaktioner, framför allt transaktioner avseende onoterade aktier, redovisas i balansräkningen per likviddagen, vilket överensstämmer med marknadspraxis.

Nettoredovisning

Finansiella tillgångar och skulder nettoredovisas i balansräkningen när det finns en legal rättighet att nettoredovisa transaktioner och det finns en avsikt att erlägga likvid netto eller realisera tillgången och erlägga likvid för skulden samtidigt.

Omräkning av utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till svenska kronor med den valutakurs som gäller på transaktionsdagen. På balansdagen räknas tillgångar och skulder i utländsk valuta om till svenska kronor till balansdagens valutakurser.

Värdeförändringar på tillgångar och skulder i utländsk valuta uppdelas i en del som är hänförlig till värdeförändringen av tillgången eller skulden i lokal valuta och en del som är orsakad av valutakursföränd-

ringen. Valutakursresultat som uppstår vid förändring av valutakurs redovisas i resultaträkningen på raden Nettoresultat, valutakursförändringar.

Aktier i dotterföretag/intresseföretag

Enligt lagen om allmänna pensionsfonder upptas både aktier i och lån till dotterföretag/intresseföretag till verkligt värde. Verkligt värde bestäms enligt samma metoder som tillämpas för onoterade aktier och andelar. Krav på att upprätta koncernredovisning föreligger inte. Lån till dotter- respektive intressebolag som avses hållas till förfall värderas till verkligt värde via fair value option i IFRS 9. Hela värdeförändringen redovisas dock som del av aktieinnehavet på raden Nettoresultat, onoterade aktier och andelar.

Värdering av finansiella instrument

Fondens samtliga placeringar värderas till verkligt värde varvid såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar redovisas i resultaträkningen. I raderna Nettoresultat per tillgångsslag ingår således såväl realiserade som orealiserade resultat. Eget kapital-instrument innehas för handel och värderas därför till verkligt värde över resultaträkningen. Skuldinstrument innehas för handel och värderas därför till verkligt värde över resultaträkningen. Lån till dotter- respektive intressebolag avses att hållas till förfall, men här utnyttjas fair value option för att lagen om allmänna pensionsfonders krav på värdering till verkligt värde ska uppfyllas. I de fall hänvisning nedan sker till vald indexleverantör, se fondens hemsida för information kring aktuella index. AP-fonderna följer alla sina tillgångar utifrån verkligt värde. Nedan beskrivs hur verkligt värde fastställs för fondens olika placeringar.

Noterade aktier och andelar

För aktier och andelar som är upptagna till handel vid en reglerad marknad eller handelsplattform, bestäms verkligt värde utifrån balansdagens officiella marknadsnotering enligt fondens valda indexleverantör, oftast genomsnittskurs. Innehav som inte ingår i index värderas till noterade priser observerbara på en aktiv marknad. Erlagda courtagekostnader resultatförs under Nettoresultat noterade aktier.

Onoterade aktier och andelar

För aktier och andelar som inte är upptagna till handel vid en reglerad marknad eller handelsplattform, bestäms verkligt värde baserat på värdering erhållen från motparten eller annan extern part. Värderingen uppdateras då ny värdering erhållits och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället. I de fall fonden på goda grunder bedömer att värderingen är felaktig sker en justering av erhållen värdering. Värderingen avseende onoterade andelar följer IPEVs (International Private Equity and Venture Capital Valuation Guidelines) principer eller likvärdiga värderingsprinciper och ska i första hand vara baserat på transaktioner med tredje part, men även andra värderingsmetoder kan användas.

Värdering avseende onoterade fastighetsaktier baseras på en värdering enligt substansvärdeметоден i den mån aktien inte varit föremål för transaktioner på en andrahandsmarknad. Innehav i onoterade fastighetsföretag värderas med beaktande av uppskjutna skattekulder till det värde som används vid fastighetstransaktioner vilket skiljer sig mot den värdering som sker i redovisningen hos fastighetsföretagen.

Obligationer och andra räntebärande tillgångar

För obligationer och andra räntebärande tillgångar bestäms verkligt värde utifrån balansdagens officiella marknadsnotering (oftast köpkurs) enligt fondens valda indexleverantör. Innehav som inte ingår i index värderas till noterade priser observerbara på en aktiv marknad. I de fall instrumenten inte handlas på en aktiv marknad och tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva.

Som ränteintäkt redovisas ränta beräknad enligt effektivräntemetoden baserat på upplupet anskaffningsvärde. Det upplupna anskaffningsvärdet är det diskonterade nuvärdet av framtida betalningar, där diskonteringsräntan utgörs av den effektiva räntan vid anskaffningstidpunkten. Detta innebär att förvärvade över- och undervärden periodiseras under återstående löptid eller till nästa räntejusteringstillfälle och ingår i redovisat ränteintäkt. Värdeförändringar till följd av ränteförändringar redovisas under nettoresultat för räntebärande tillgångar, medan värdeförändringar till följd av valutakursförändringar redovisas under nettoresultat valutakursförändringar.

Derivatinstrument

För derivatinstrument bestäms verkligt värde baserat på noteringar vid årets slut. I de fall instrumenten inte handlas på en aktiv marknad och tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå, värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller där indata utgörs av observerbara marknadsdata.

Derivatkontrakt med positivt verkligt värde per balansdagen redovisas som tillgångar medan kontrakt med negativt verkligt värde redovisas som skulder. Värdeförändringar till följd av valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen under nettoresultat valutakursförändringar medan övriga värdeförändringar redovisas som nettoresultat derivatinstrument.

Återköpstransaktioner

Vid äkta återköpstransaktion, så kallad repa, redovisas såld tillgång fortsatt i balansräkningen och erhållen likvid redovisas som skuld. Det sålda värdepappret redovisas som ställd pant inom linjen i balansräkningen. Skillnaden mellan likvid i avstalelet och terminsleddet periodiseras över löptiden och redovisas som ränta.

Forts. Not 1

Värdepapperslån
Utlånade värdepapper redovisas i balansräkningen till verkligt värde medan erhållen ersättning för utlåningen redovisas som ränteintäkt i resultaträkningen. Erhållna säkerheter för utlånade värdepapper kan bestå av värdepapper och/eller kontanter. I de fall Tredje AP-fonden har rätt att förfoga över erhållen kontantsäkerhet redovisas denna i balansräkningen som en tillgång och en motsvarande skuld. I de fall fonden inte förfogar över säkerheten redovisas den erhållna säkerheten inte i balansräkningen utan anges separat i not under rubriken "Ställda panter, ansvarsförbindelser och åtaganden". Under denna rubrik redovisas även värdet av utlånade värdepapper, samt säkerheter för dessa.

Poster som redovisas direkt mot fondkapitalet
In- och utbetalningar som har skett mot pensionssystemet redovisas direkt mot fondkapitalet.

Provisionskostnader
Provisionskostnader redovisas i resultaträkningen som en avdragspost under rörelsens intäkter. De utgörs av externa kostnader för förvaltningstjänster, såsom depåbanksarvoden och fasta arvoden till externa förvaltare samt fasta avgifter för noterade fonder. Prestationsbaserade arvoden, som utgår när förvaltare uppnår en avkastning utöver överenskommen nivå där vinstdelning tillämpas, redovisas som avgående post under nettoresultat för aktuellt tillgångsslag i resultaträkningen.

Förvaltararvoden för onoterade aktier och andelar redovisas som anskaffningskostnad och kommer därmed ingå i det realiserade resultatet.

Rörelsens kostnader
Samtliga förvaltningskostnader, exklusive courtage, arvoden till externa förvaltare och depåbanksarvoden, redovisas under rörelsens kostnader. Investeringar i inventarier samt egenutvecklad och förvärvad programvara kostnadsförs i normalfallet löpande.

Skatter
Tredje AP-fonden är befriad från all inkomstskatt vid placeringar i Sverige.
Skatt på utdelningar och kupongskatter som påförs i vissa länder nettoredovisas i resultaträkningen under respektive intäktsslag.
Fonden är från och med 2012 registrerad till mervärdesskatt och därmed skatteskylldig till mervärdesskatt för förvärv från utlandet. Fonden har inte rätt att återfå betald mervärdesskatt. Kostnadsförd mervärdesskatt inkluderas i respektive kostnadspost.

Avrundningar mm
Avrundningsdifferenser i tabeller kan förekomma. Belopp anges i miljoner kronor (mkr) om inget annat anges.

2 Räntenetto

Mkr	2024	2023
Ränteintäkter		
Obligationer och andra räntebärande intäkter	3 400	2 590
Värdepapperslån, aktier	32	42
Värdepapperslån, obligationer	67	74
Övriga ränteintäkter	80	105
Summa ränteintäkter	3 580	2 810
Räntekostnader		
Övriga räntekostnader	9	3
Summa räntekostnader	9	3
Räntenetto	3 570	2 807

3 Nettoresultat noterade aktier och andelar

Mkr	2024	2023
Resultat noterade aktier och andelar	36 096	35 885
Avgår courtage	-110	-84
Nettoresultat noterade aktier och andelar	35 986	35 801

4 Nettoresultat onoterade aktier och andelar

Mkr	2024	2023
Realisationsresultat	1 353	2 697
Orealiserade värdeförändringar	185	-10 893
Nettoresultat onoterade aktier och andelar	1 538	-8 196

Externa förvaltararvoden för onoterade tillgångar redovisas som en del av tillgångens anskaffningsvärde och belastar därmed realiserat nettoresultat för onoterade tillgångar. Återbetalda förvaltararvoden påverkar följaktligen realiserat resultat positivt.
Under året har totalt 942 (783) miljoner kronor erlagts i förvaltararvoden avseende onoterade tillgångar, varav 937 (775) miljoner kronor medger återbetalning. Under året har även 161 (311) miljoner kronor återbetalats. Det realiserade resultatet för onoterade aktier och andelar har netto påverkats negativt med 780 (negativt med 471) miljoner kronor.

5 Provisionskostnader

Mkr	2024	2023
Externa förvaltningsarvoden noterade tillgångar	29	54
Externa förvaltningsarvoden onoterade tillgångar	4	5
Övriga provisionskostnader inkl. depåbankskostnader	16	16
Summa provisionskostnader	49	76

I provisionskostnader ingår inte prestationsbaserade arvoden vilka uppgick till 96 (69) miljoner kronor och är relaterade till noterade aktier. Prestationsbaserade arvoden reducerar nettoresultatet för respektive tillgångsslag.

6 Personal

	2024		2023	
	totalt	varav kvinnor	totalt	varav kvinnor
Medelantal anställda	72 ¹	29 ²	69 ³	27 ³
Anställda 31/12	73 ¹	30 ²	70 ³	29 ³
Antal i ledningsgruppen 31/12	5	3	5	3

- 1 Varav 3 anställda i AP-fondernas etikråd.
2 Varav 2 anställda i AP-fondernas etikråd.
3 Varav 1 anställd i AP-fondernas etikråd.

Personalkostnader i tkr, 2024	Löner och arvoden	Rörliga ersättningar	Pensions-kostnader	varav löneväxling	Sociala kostnader inkl. särskild löneskatt	Summa
Styrelsens ordförande Christina Lindenius	210				66	276
Övriga styrelseledamöter	906				251	1 157
Summa	1 117				317	1 433
VD Staffan Hansén	5 251		1 574		2 032	8 857
Ledningsgruppen exkl VD						
Zorica Bodiroza	1 559		730	107	667	2 956
Eva Boric	2 484		825		980	4 289
Lil Larås Lindgren	1 483		791	190	658	2 931
Jonas Thulin	3 268		829	190	1 228	5 324
Summa ledningsgruppen exkl VD	8 793		3 175	488	3 533	15 501
Övriga anställda	83 614		38 800	2 788	24 893	147 307
Summa anställda	97 658		43 549	3 275	30 458	171 665
Övriga personalkostnader						2 095
Summa personalkostnader	98 774		43 549	3 275	30 775	175 193

Personalkostnader i tkr, 2023	Löner och arvoden	Rörliga ersättningar	Pensions-kostnader	varav löneväxling	Sociala kostnader inkl. särskild löneskatt	Summa
Styrelsens ordförande Christina Lindenius	210				66	276
Övriga styrelseledamöter	923				253	1 175
Summa	1 133				319	1 452
VD Staffan Hansén	5 058		1 516		1 957	8 531
Ledningsgruppen exkl VD						
Pablo Bernengo t o m nov	3 144		1 375	314	1 321	5 840
Zorica Bodiroza	1 486		722	124	642	2 850
Eva Boric	2 230		748		882	3 859
Lil Larås Lindgren	1 389		743		617	2 749
Summa ledningsgruppen exkl VD	8 248		3 588	438	3 462	15 298
Övriga anställda	75 962	3 080	36 944	3 656	23 599	139 585
Summa anställda	89 268	3 080	42 048	4 094	29 018	163 414
Övriga personalkostnader						3 508
Summa personalkostnader	90 401	3 080	42 048	4 094	29 337	168 373

Forts. Not 6

Styrelse
Styrelsearvoden fastställs av regeringen. Helårsersättningen uppgår sedan 2020 till 200 tkr till styrelsens ordförande, 150 tkr till vice ordförande och 100 tkr till ledamöter. Regeringen har beslutat om möjlighet för fonden att ersätta ledamöter i styrelsen för utskottsarbete med maximalt 100 tkr att fördelas mellan medlemmarna i ersättnings- och revisionsutskottet. För 2024 har 100 (100) tkr betalats ut i ersättningar för utskottsarbete.

Utskott
Ersättningsutskottet har under året bestått av tre ledamöter och bereder bland annat frågor avseende VDs lön och förmåner samt löneram inför lönerevision. Ersättningsutskottet bereder också frågor rörande programmet för prestationsbaserad rörlig ersättning. Beslut i dessa frågor fattas av styrelsen. Risk- och revisionsutskottet består av tre ledamöter. Risk- och revisionsutskottet är bevakande och beredande åt styrelsen inom i första hand områdena finansiell rapportering, redovisning, internkontroll, riskhantering och extern revision.

VDs ersättning
Ersättning till VD fastställs av styrelsen. I VDs anställningsavtal förbinder sig fonden att betala premie för tjänstepensions- och sjukförsäkring uppgående till 30 procent av bruttolönen. Avtalet gäller med en uppsägningstid från såväl fondens som VDs sida på 6 månader. Vid uppsägning från fondens sida kan även 12 månaders avgångsvederlag utbetalas. Uppsägningslön och avgångsvederlag ska avräknas mot erhållande av inkomst från ny tjänst eller näringsverksamhet. Det finns inget avtal om förtida pension. VD har erhållit skattepliktiga förmåner till ett värde uppgående till 4 (6) tkr.

Ledningsgrupp exkl VD
Ledningsgruppen består av VD, CIO, chefen för affärsstöd & kontroll tillika CRO, Kommunikationschef samt Personalchef.
Anställningsvillkoren för verkställande ledningen regleras enligt kollektivavtal med BAO och Jusek/Civilekonomernas Riksförbund/ Sveriges ingenjörer (SACO). Således finns det inga särskilda avtal avseende uppsägningstid, avgångsvederlag eller förtida pension för någon i ledningen. Medlemmarna i ledningsgruppen har erhållit skattepliktiga förmåner till värden mellan 4 (4) och 22 (66) tkr.

Ersättning
Fonden följer regeringens riktlinjer för anställningsvillkor i AP-fonderna, där det framgår att ersättningsnivåerna ska vara konkurrenskraftiga utan att för den skull vara löneledande. Styrelsens ersättningsutskott ansvarar inför styrelsen för att bereda ersättningsfrågor. Ersättningar och andra anställningsvillkor för AP3s verkställande direktör (VD) beslutas av styrelsen. Ersättningar och anställningsvillkor för övriga ledande befattningshavare godkänns av ersättningsutskottet baserat på VDs förslag. Vidare beslutar styrelsen om löneram för övriga anställda.
AP3 har tagit del av Willis Towers Watsons och Allshares marknadslönedata för att jämföra de anställdas löner med motsvarande roller på finansmarknaden. Resultatet av marknadslöneanalysen visar att att AP3s ersättningsnivåer är marknadsmässiga och konkurrenskraftiga utan att för den skulle vara löneledande för VD, ledande befattningshavare och övriga anställda. Styrelsens slutsats är att fonden följer regeringens riktlinjer och att det inte finns några undan-tag som ska särredovisas.

Program för prestationsbaserad ersättning
Under 2023 beslutade fondens styrelse att från och med 1 januari 2024 avskaffa fondens program för rörlig ersättning. Intjänad ersättning från tidigare år ska utbetalas enligt plan med sista utbetalning i mars 2026. För 2024 har fonden reserverat 0,0 (3,1) miljoner kronor för utbetalning av rörlig ersättning baserat på uppfyllelse av mål i enlighet med avtal. Det reserverade beloppet motsvarar en rörlig prestationsbaserad ersättning på i snitt 0,0 (0,5) månadslöner per anställd som omfattas av programmet.

Sjukfrånvaro
Total sjukfrånvaro under 2024 uppgick till 1,7 (1,7) procent uppdelat på 0,3 (0,3) procent för män och 3,8 (3,8) procent för kvinnor.

Mkr	2024	2023
Lokalkostnader	16	15
Informations- och datakostnader	113	73
Köpta tjänster	13	22
Övrigt	3	6
Summa övriga administrationskostnader	145	117

I köpta tjänster ovan ingår arvoden till revisionsbolag. I köpta tjänster ingår även arvoden för konsulttjänster beställda av regeringskansliet om 0,5 (0,2) miljoner kronor.

Tkr	2024	2023
Revisionsuppdrag		
PwC	668	664
Övriga tjänster revisionsbolag		
PwC	–	–
Summa ersättning till revisionsbolag	668	664

8 Noterade aktier och andelar

Mkr, verkligt värde	2024-12-31	2023-12-31
Svenska aktier	69 444	70 990
Andelar i svenska fonder	–	–
Utländska aktier	193 060	141 973
Andelar i utländska fonder	9 257	15 460
Summa noterade aktier och andelar	271 761	228 423

En förteckning över fondens fem största svenska respektive utländska aktieinnehav finns på sid 60. På fondens hemsida ap3.se återfinns en förteckning över fondens samtliga aktieinnehav. Angående värdepappersutlåning, se vidare not 1 och 17. Säkerheter som erhålls för utlåning uppgår i snitt till 103 procent av de utlånade tillgångarnas marknadsvärde.

9 Aktier och andelar, onoterade

AP3 hade per 31 dec 2024 gjort följande investeringar i onoterade värdepapper direkt och via riskkapitalbolag och fonder. Specifikation nedan visar de fem största innehaven baserat på investerat kapital.

Mkr, verkligt värde	2024-12-31	2023-12-31
Svenska aktier och andelar, dotter- och intressebolag	84 180	82 733
Utländska aktier och andelar, dotter- och intressebolag	9 731	10 224
Övriga onoterade svenska aktier och andelar	3 814	3 590
Övriga onoterade utländska aktier och andelar	49 159	40 796
Summa aktier och andelar, onoterade	146 884	137 343

Svenska aktier och andelar, dotter- och intressebolag

	Organisationsnr	Säte	Antal aktier	Ägarandel kapital/röster	Verkligt värde	100% eget kapital 2024	100% resultat 2024
Vasakronan Holding AB	556650-4196	Stockholm	1 000 000	25%	25 074	82 701	3 798
Hemsö Fastighets AB	556779-8169	Stockholm	70 000 700	70%	23 582	29 436	1 886
Hemsö Intressenter AB	556917-4336	Stockholm	25 000	50%	4 278		
Hemsö Norden KB	969769-2961	Stockholm		50%	1 256	2 513	71
Trophis Fastighets AB	556914-7647	Stockholm	1 000 000	100%	10 271		
Fastighets AB Regio	559013-4911	Stockholm	5 000 018	100%	7 242		
Polhem Infra KB	969789-2413	Stockholm		33%	2 803	8 410	376
Polhem Infra AB	559183-3917	Stockholm	20 000	33%	0	1	1
Ellevio Holding 1 AB	559005-2444	Stockholm	10 000	20%	5 720		
Trenum AB	556978-8291	Göteborg	500	50%	1 954		
Gysinge Skog AB	559164-0817	Stockholm	25 000	50%	1 999		
4 to 1 Investments AB	559313-2490	Stockholm	6 250	25%	0	1	-1
4 to 1 Investments KB	969795-3033	Stockholm		25%	0	1	-5 805
Summa aktier och andelar i svenska dotter- och intressebolag					84 180		

Utländska aktier och andelar, dotter- och intressebolag

	Säte	Antal aktier	Ägarandel kapital/röster	Verkligt värde
ThreeTree Holding LLC	USA	10 000	100%	9 731
Farmoor 2 Holdings B.V.	Nederländerna	149	100%/49%	0
Summa aktier och andelar i utländska dotter- och intressebolag				9 731

Fem största innehaven i övriga svenska onoterade aktier och andelar

	Säte	Ägarandel kapital	Anskaffningsvärde 2024
Verdane Capital X	Stockholm	7%	398
Verdane Edda II	Stockholm	8%	365
Altor Fund V	Stockholm	2%	311
Altor Fund IV	Stockholm	2%	234
Verdane Capital IX	Stockholm	10%	220

Fem största innehaven i övriga utländska onoterade aktier och andelar

	Säte	Ägarandel kapital	Anskaffningsvärde 2024
Vauban Core Infrastructure Fund III SCS	Luxemburg	4%	983
Mirova Core Infrastructure Fund II SCS	Luxemburg	8%	956
Constellation Generation III Feeder, L.P.	Bermuda	34%	901
Collective Global Fund I-A, L.P.	Delaware	20%	877
Covalent Investments L.P.	Delaware	48%	742

En specifikation över samtliga innehav med angivelse av startår på investeringen och investeringsåtagande återfinns på ap3.se.

10 Obligationer och andra räntebärande tillgångar

Obligationer och andra räntebärande värdepapper fördelat på emittentkategori

Mkr, verkligt värde	2024-12-31	2023-12-31
Svenska staten	5 450	5 380
Svenska bostadsinstitut	7 477	5 061
Övriga svenska emittenter		
Finansiella företag	2 327	2 160
Icke-finansiella företag	14 455	15 327
Utländska stater	67 767	60 621
Övriga utländska emittenter	41 682	35 337
Summa	139 158	123 886
Räntefonder	557	483
Summa	139 715	124 370

Obligationer och andra räntebärande värdepapper fördelat på instrumentkategori

Mkr, verkligt värde	2024-12-31	2023-12-31
Realränteobligationer	26 715	29 188
Övriga obligationer	103 785	85 430
Certifikat	299	–
Onoterade reverslån	8 358	9 230
Onoterade konvertibla förlagslån	3	39
Summa	139 158	123 886
Räntefonder	557	483
Summa	139 715	124 370

Av obligationer och andra räntebärande värdepapper avser 3 157 (6 857) miljoner kronor återinvestering av erhållna kontantsäkerheter relaterade till värdepappersutlåning. Angående värdepappersutlåning, se vidare not 1 och 17 Säkerheter som erhålls för utlåning uppgår i snitt till 103 procent av de utlånade tillgångarnas marknadsvärde.

11 Derivatinstrument brutto

		2024-12-31		2023-12-31	
		Positivt verkligt värde	Negativt verkligt värde	Positivt verkligt värde	Negativt verkligt värde
Mkr					
Aktierelaterade instrument					
Optioner, clearade	Innehavda, köp	4	–	1	–
	Innehavda, sälj	19	–	–	–
	Utställda, köp	–	–	–	–
	Utställda, sälj	–	-297	–	–
Terminer		1	-1	–	–
Swappar		2	–	–	-9
Summa		25	-297	1	-9
varav clearat		23	-297	1	–
Ränte- och kreditrelaterade instrument					
Optioner, clearade	Innehavda, köp	–	–	–	–
	Innehavda, sälj	–	–	–	–
	Utställda, köp	–	–	–	–
	Utställda, sälj	–	–	–	–
FRA/Terminer		0	0	0	0
CDS		–	–	–	–
Swappar		74	-444	1 064	-58
Summa		75	-444	1 064	-58
varav clearat		0	0	0	0
Valutarelaterade instrument					
Optioner, OTC	Innehavda, köp	24	–	136	–
	Innehavda, sälj	155	–	529	–
	Utställda, köp	–	-52	–	-96
	Utställda, sälj	–	-56	–	-297
Terminer		1 269	-9 818	11 862	-265
Swappar		–	–	–	–
Summa		1 448	-9 926	12 527	-659
Effekt av nettoreservisning		–	–	–	–
Summa derivatinstrument		1 548	-10 667	13 592	-727

Derivat får enligt fondens placeringsregler användas i syfte att effektivisera förvaltningen eller hantera risken.

Aktie- och räntederivat handlas företrädesvis på standardiserade marknader i clearade produkter, varpå motpartsriskerna enbart är gentemot clearinghuset. Valuta- och kreditderivatmarknaderna är emellertid OTC-marknader, vilket innebär att denna handel inte är

standardiserad eller clearad, varpå motparts- och leveransrisker uppkommer gentemot de motparter som anlitas. Fondens motparter för handel som ej clearas godkänns och limiteras av fondens styrelse och exponering inom ramen för dessa limiter bevakas löpande. Fonden använder marknadens standardiserade avtal för OTC-handel såsom exempelvis ISDA-avtal.

Forts. Not 11

Utställda säljoptioner är delpositioner i olika optionsstrategier med syfte att hantera risken i portföljen. I den mån en utställd option innebär att AP3 har en förpliktelse att leverera ett underliggande värdepapper har fonden alltid innehav i detta värdepapper som täcker eventuellt leveranskrav.

För en närmare beskrivning av riskhanteringen med avseende på derivatinstrument hänvisas till fondens riskhanteringsplan på [ap3.se](#).

12 Övriga tillgångar

Mkr	2024-12-31	2023-12-31
Fondlikvider	160	270
Återköpstransaktioner	–	939
Återinvesterade kontantsäkerheter	3 891	3 467
Övriga kortfristiga fordringar	6	9
Summa övriga tillgångar	4 057	4 685

13 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

Mkr	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna ränteintäkter	975	833
Upplupna utdelningar	161	145
Restitutioner	479	421
Förutbetalda kostnader	33	29
Upplupna premier aktielån	7	9
Summa förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 655	1 436

14 Övriga skulder

Mkr	2024-12-31	2023-12-31
Leverantörsskulder	26	20
Fondlikvider	123	261
Löneskatter	1	1
Personalens källskatter	4	3
Återköpstransaktioner	–	939
Mottagna kontantsäkerheter	7 048	10 321
Övriga skulder	4	5
Summa övriga skulder	7 206	11 550

15 Förutbetalda intäkter och upplupna kostnader

Mkr	2024-12-31	2023-12-31
Upplupna externa förvaltningskostnader	98	63
Övriga upplupna kostnader	26	17
Rörlig ersättning inkl. sociala avgifter	2	6
Summa förutbetalda intäkter och upplupna kostnader	126	86

Ingen avsättning gjordes för rörliga ersättningar år 2022. Rörlig ersättning för 2023 utbetalades till 40 procent under 2024 och resterande del utbetalas under 2026. Från och med 1 januari 2024 är AP3s program för rörliga ersättningar avskaffat.

16 Fondkapital

Nettobetalingar mot pensionssystemet

Mkr	2024-12-31	2023-12-31
Ingående fondkapital	499 772	468 410
Inbetalda pensionsavgifter	89 186	85 004
Utbetalda pensionsmedel innevarande år	-90 923	-89 552
Överflyttning av pensionsrätter till EG	-1	-1
Reglering av pensionsrätt	-2	-15
Administrationsersättning till Pensionsmyndigheten	-284	-269
Summa nettobetalingar mot pensionssystemet	-2 024	-4 833
Årets resultat	51 306	36 195
Utgående fondkapital	549 054	499 772

17 Ställda panter, ansvarsförbindelser och åtaganden

Ställda panter, ansvarsförbindelser och jämförliga säkerheter

Mkr	2024-12-31	2023-12-31
Panter för återköpstransaktioner		
Mottagna säkerheter	3 891	4 405
Avlämnade säkerheter	–	939
Panter för derivathandel		
Erhållen kontantsäkerhet	–	13 626
Ställd kontantsäkerhet	2 034	–
Utlånade värdepapper för vilka kontantsäkerheter erhållits		
Utlånade värdepapper	7 053	10 330
Erhållen kontantsäkerhet	7 049	10 324
Utlånade värdepapper mot erhållen säkerhet i form av värdepapper		
Utlånade värdepapper	45 003	52 459
Erhållen säkerhet i form av värdepapper	45 047	52 241
Summa utställda säkerheter och värdepapper	54 090	63 727

Utestående åtaganden

Mkr	2024-12-31	2023-12-31
Onoterade aktier	11 794	10 301
Fastighets-, infrastruktur- och skogsfonder	959	903
Teckningsåtaganden	16 418	16 973
Totala åtaganden	29 171	28 177
Summa poster inom linjen	83 261	91 905

Ovanstående säkerheter finns redovisade i not 10, 12 och 14.

18
Valutaexponering

Valutaexponerade tillgångar per valuta per 31 dec 2024

Mkr	USD	EUR	GBP	JPY	Övrigt	Totalt
Aktier och andelar	182 891	29 579	8 332	10 398	22 653	253 852
Exponering genom SEK-noterade bolag med utländsk hemvist	–	1 355	1 489	–	1 348	4 193
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	65 157	12 781	7 608	13 876	168	99 590
Derivat	-97	35	0	0	0	-62
Övriga placeringstillgångar	10 278	1 186	20	43	610	12 137
Valutaexponering brutto	258 229	44 936	17 449	24 316	24 779	369 710
Kurssäkring	-173 079	-41 660	-12 356	-13 409	1 771	-238 733
Total valutaexponering	85 150	3 276	5 093	10 907	26 550	130 976

Valutaexponerade tillgångar per valuta per 31 dec 2023

Mkr	USD	EUR	GBP	JPY	Övrigt	Totalt
Aktier och andelar	136 332	28 898	7 355	11 206	15 874	199 666
Exponering genom SEK-noterade bolag med utländsk hemvist	–	2 405	1 197	–	1 389	4 992
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	74 686	7 606	–	–	192	82 484
Derivat	414	-3 381	-1 097	-64	514	-3 613
Övriga placeringstillgångar	10 170	830	1 901	82	665	13 649
Valutaexponering brutto	221 601	36 358	9 357	11 224	18 636	297 176
Kurssäkring	-161 520	-26 298	-4 474	-4 040	-6 194	-202 526
Total valutaexponering	60 081	10 060	4 883	7 184	12 442	94 650

19
Finansiella instrument, pris- och värderingshierarki

Investeringstillgångar per värderingskategori per 31 dec 2024

Mkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Noterade aktier och andelar	271 761	–	–	271 761
Onoterade aktier och andelar	–	–	146 884	146 884
Obligationer och andra räntebärande tillgångar	131 355	–	8 360	139 715
Derivat, positiva marknadsvärden	23	1 525	–	1 548
Summa investeringstillgångar	403 139	1 525	155 244	559 907
Derivat, negativa marknadsvärden	-297	-10 369	–	-10 667
Summa	402 841	-8 845	155 244	549 241

Investeringstillgångar per värderingskategori per 31 dec 2023

Mkr	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Totalt
Noterade aktier och andelar	228 423	–	–	228 423
Onoterade aktier och andelar	–	–	137 343	137 343
Obligationer och andra räntebärande tillgångar	115 115	–	9 255	124 370
Derivat, positiva marknadsvärden	1	13 591	–	13 592
Summa investeringstillgångar	343 539	13 591	146 598	503 729
Derivat, negativa marknadsvärden	–	-727	–	-727
Summa	343 539	12 864	146 598	503 002

Forts. Not 19

Förändring av tillgångar i nivå 3 2023 till 2024

Mkr	Noterade aktier och andelar	Onoterade aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande tillgångar	Derivat	Totalt
Redovisat värde vid årets ingång	–	137 343	9 255	–	146 598
Investerat	–	8 098	412	–	8 510
Sålt/återbetalt under året	–	-2 451	-563	–	-3 015
Realiserad värdeförändring	–	546	–	–	546
Orealiserad värdeförändring	–	3 348	-744	–	2 605
Förflyttning från nivå 1 eller 2	–	–	–	–	–
Förflyttning till nivå 1 eller 2	–	–	–	–	–
Redovisat värde vid årets utgång	–	146 884	8 360	–	155 244

Förändring av tillgångar i nivå 3 2022 till 2023

Mkr	Noterade aktier och andelar	Onoterade aktier och andelar	Obligationer och andra räntebärande tillgångar	Derivat	Totalt
Redovisat värde vid årets ingång	–	147 082	8 797	–	155 879
Investerat	–	6 789	1 922	–	8 712
Sålt/återbetalt under året	–	-3 687	-1 470	–	-5 157
Realiserad värdeförändring	–	1 102	–	–	1 102
Orealiserad värdeförändring	–	-13 943	6	–	-13 937
Förflyttning från nivå 1 eller 2	–	–	–	–	–
Förflyttning till nivå 1 eller 2	–	–	–	–	–
Redovisat värde vid årets utgång	–	137 343	9 255	–	146 598

AP3 värderar samtliga innehav till verkligt värde, vilket fastställs utifrån en hierarki i tre nivåer av priskällor och beräkningsmodeller. Verkligt värde definieras som det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlåtas eller en skuld regleras i en normal transaktion mellan marknadsaktörer vid tillfället då värdering görs.

Nivå 1: Innehav som finns representerade i de index som fonden använder för likvida investeringar i aktier och räntebärande värdepapper värderas i första hand till indexleverantörernas värderingspriser. I de fall tillgången inte inkluderas i något index eller där indexleverantörens pris bedöms som icke tillförlitligt, sker värdering i stället till noterade priser observerbara i en aktiv marknad. Med aktiv marknad menas en handelsplats där priser ställs oftare än en gång i veckan. Att använda observerbara priser är alltid första valet vid val av värderingspris och omfattar merparten av AP3s tillgångar, men när dessa inte finns att tillgå tas priserna enligt nästa steg i värderingshierarkin.

Nivå 2: För vissa innehav, främst vissa räntebärande värdepapper samt flertalet derivat som inte handlas över börs eller hanteras av ett clearinghus, saknas tillförlitliga noterade priser. Värdering sker då utifrån vedertagna modeller vilka i sin tur använder observerbara marknadsdata för att fastställa ett verkligt värde. Värderingsrisken för denna grupp bedöms som begränsad. I denna grupp inkluderas också vissa typer av transaktioner där AP3 är beroende av prisuppgifter från en eller ett par externa motparter för att fastställa ett verkligt värde. För tillgångar där tillgängligt pris bedöms som mindre tillförlitligt, t ex på grund av låg marknadsaktivitet, görs en rimlighetsbedömning av fondens egen värdering baserad på värdering erhållen från tredje part.

Nivå 3: Slutligen finns innehav som måste modellvärderas där värderingen till stor del är beroende av icke observerbara marknadsdata och därmed innehåller en större grad av bedömning och högre osäkerhet. För AP3s del är det främst innehav i riskkapitalfonder samt onoterade innehav i fastighetsbolag som återfinns i denna kategori.

AP3s värdering av innehav i riskkapitalfonder baseras på den värdering som erhålls av externa förvaltare. AP3 ställer krav på att förvaltare ska följa IPEVs principer för värdering samt att fonden revideras av en värenommerad revisionsfirma. Värdering från förvaltare erhålls vanligen inom 90 dagar efter kvartalsslut vilket innebär att värderingarna av AP3s innehav per 31 december baseras på rapporter från förvaltare per 30 september, justerat för kassaflöden under fjärde kvartalet. En bedömning görs av värderingens tillförlitlighet för att fastställa om eventuella korrigeringar är nödvändiga för att uppnå ett mer rättvisande verkligt värde. Per 31 december 2024 hade inga sådana korrigeringar bedömts nödvändiga. Värderingen påverkas i första hand av de underliggande bolagens resultatutveckling, men också av aktiemarknadens värdering av jämförbara bolag. Förväntade diskonterade framtida kassaflöden har mindre betydelse för värderingen, då AP3s riskkapitalportfölj i första hand består av mogna bolag, s k buyouts.

I tabellen redovisas AP3s samtliga investerings-tillgångar fördelade per värderingskategori. 73 (68) procent av fondens investeringstillgångar kan värderas till observerbara priser i en aktiv marknad. En nedvärdering med 10 procent av de tillgångar som är mest svårbedömda, dvs nivå 3, skulle påverka AP3s fondkapital med -2,8 (-2,9) procent. Fondens värderingsrisk bedöms som begränsad.

20 Finansiella risker

Risk mätt som Value at Risk för AP3s portfölj

Mkr	Lägsta nivå	Högsta nivå	Genomsnitt	31 dec	31 dec ¹
2024	5 705	6 671	6 244	5 741	4 107
2023	4 919	6 930	6 364	6 341	4 053

1 Kolumnen visar VaR vid likaviktad historisk data.

Fondens innehav är exponerade mot marknads- och kreditrisker, vilka kan innebära värdeförändringar när t ex aktiekurser, räntor, kreditspreadar och valutakurser förändras. AP3 använder Value at Risk (VaR) för att aggregera risk över samtliga risktyper. Per årsskiftet uppgick fondens risk mätt som VaR för totalportföljen till 5 741 (6 341) miljoner kronor. AP3 beräknar VaR med en faktormodell där observationer viktas exponentiellt med en halveringstid på ett år, vilket innebär att det gångna årets marknadshändelser dominerar beräkningarna. Fonden använder en så kallad parametrisk VaR-modell. Val av beräkningsmodell motiveras av totalportföljens sammansättning. Tabellen ovan visar högsta och lägsta nivå på VaR samt risken i genomsnitt och vid slutet av året för AP3s portfölj. I tabellen visas också VaR per den 31 december där den historiska datan är likaviktad, varje dag under perioden väger lika tungt i beräkningen.

Fondens risk mätt som VaR har varierat mellan 5 705 (4 919) miljoner kronor och 6 671 (6 930) miljoner kronor under året. Skillnaderna i risknivå förklaras främst av förändrad marknadsvolatilitet och mindre av förändringar av portföljens sammansättning.

På sida 36 visas riskexponeringen fördelad på AP3s tillgångsslag.

Fondens likviditetsrisk begränsas bland annat genom kravet i AP-fondslagen avseende att AP-fonderna måste hålla minst 20 procent av fondkapitalet i räntebärande fordringar med låg kredit- och likviditetsrisk. Under 2024 har fondens andel i snitt legat på 23,0 (22,8) procent.

VaR per tillgångsslag

2024-12-31	Bidrag volatilitet ex-ante 1 dag (%)	VaR ex-ante 1 dag 95% (MSEK)	VaR ex-ante 1 dag 95% bidrag (MSEK)	VaR ex-ante 10 dagar 95% (MSEK)
Aktier	0,3	3 106	3 028	9 821
Alternativa investeringar	0,1	777	642	2 457
Övriga strategier	0,0	72	37	227
Räntor	0,0	786	399	2 485
AP3 totalt	0,4	4 107	4 107	12 986

2023-12-31	Bidrag volatilitet ex-ante 1 dag (%)	VaR ex-ante 1 dag 95% (MSEK)	VaR ex-ante 1 dag 95% bidrag (MSEK)	VaR ex-ante 10 dagar 95% (MSEK)
Aktier	0,4	3 611	3 385	11 418
Alternativa investeringar	0,1	1 214	449	3 839
Övriga strategier	0,0	0	0	0
Räntor	0,0	537	220	1 697
AP3 totalt	0,5	4 053	4 053	12 818

Exponering mot kreditrisk per 31 dec 2024¹

Mkr	Kreditbetyg				
	AAA	AA	A	BBB	«BBB» ²
Statsobligationer	25 764	53 997	13 876	690	
Bostadsobligationer	7 715			157	
Företagsobligationer	1 129	1 516	8 016	12 714	3 665
Depositioner och repor			3 891		
Derivat, nettofordran	43		7		
Bruttoexponering	34 651	55 513	25 790	13 562	3 665
Erhållna säkerheter					
Nettoexponering	34 651	55 513	25 790	13 562	3 665

Exponering mot kreditrisk per 31 dec 2023¹

Mkr	Kreditbetyg				
	AAA	AA	A	BBB	«BBB» ²
Statsobligationer	82 401	361	217	727	
Bostadsobligationer	5 117			153	
Företagsobligationer	638	3 224	6 107	11 412	2 280
Depositioner och repor			3 467		
Derivat, nettofordran	11 619		1 006		
Bruttoexponering	99 774	3 585	10 797	12 292	2 280
Erhållna säkerheter		3 262	10 364		
Nettoexponering	99 774	323	433	12 292	2 280

1 Inkluderar placeringar i noterade räntebärande värdepapper, depositioner och repor, icke clearade derivat där AP3 har en fordran på motparten samt återinvestering av erhållna kontantsäkerheter relaterade till värdepappersutlåning. Då tabellen endast visar exponering mot kreditrisk kan den ej avläsas mot balansräkningen.

2 Inkluderar även värdepapper utan rating.

21 Finansiella tillgångar och skulder som nettas i balansräkningen eller lyder under kvittningsavtal

2024-12-31

Tillgångar, Mkr	Bruttobelopp	Nettade belopp i balansräkningen	Nettobalans i balansräkningen	Kvittning av finansiella instrument enligt avtal	Mottagna säkerheter	Nettobelopp efter kvittning	Övrigt ¹	Summa i balansräkningen
Derivat	1 525		1 525	1 471		54	23	1 548
Tillgångsrepor								0
Summa	1 525	0	1 525	1 471	0	54	23	1 548

2024-12-31

Skulder, Mkr	Bruttobelopp	Nettade belopp i balansräkningen	Nettobalans i balansräkningen	Kvittning av finansiella instrument enligt avtal	Ställda säkerheter	Nettobelopp efter kvittning	Övrigt ¹	Summa i balansräkningen
Derivat	10 369		10 369	1 471	2 034	6 864	297	10 667
Skuldrepor								0
Summa	10 369	0	10 369	1 471	2 034	6 864	297	10 667

1 Övriga instrument i balansräkningen som inte lyder under avtal som tillåter kvittning.

2023-12-31

Tillgångar, Mkr	Bruttobelopp	Nettade belopp i balansräkningen	Nettobalans i balansräkningen	Kvittning av finansiella instrument enligt avtal	Mottagna säkerheter	Nettobelopp efter kvittning	Övrigt ¹	Summa i balansräkningen
Derivat	13 591		13 591	717	13 626	-752	1	13 592
Tillgångsrepor	939		939	939		0	3 467	4 405
Summa	14 530	0	14 530	1 656	13 626	-752	3 468	17 998

2023-12-31

Skulder, Mkr	Bruttobelopp	Nettade belopp i balansräkningen	Nettobalans i balansräkningen	Kvittning av finansiella instrument enligt avtal	Ställda säkerheter	Nettobelopp efter kvittning	Övrigt ¹	Summa i balansräkningen
Derivat	727		727	717		9	0	727
Skuldrepor	939		939	939		0		939
Summa	1 665	0	1 665	1 656	0	9	0	1 665

1 Övriga instrument i balansräkningen som inte lyder under avtal som tillåter kvittning.

22 Närstående

Syftet med noten är att upplysa om hur AP3s resultat och ställning har påverkats av transaktioner och utestående mellanhavanden, inklusive åtaganden, med närstående i enlighet med definitioner i IAS 24. Som närstående till AP3 betraktas företag där AP3 genom sin ägarandel har

ett bestämmande eller betydande inflytande, eller där AP3 har nyckelpersoner i ledande ställning. AP3 hyr sina lokaler av Vasakronan AB till marknadsmässiga villkor. Avseende löner och ersättningar till AP-fondens styrelseledamöter och ledningsgrupp, se not 6.

Motpart, Mkr	2024-12-31	2023-12-31
Vasakronan Holding AB		
Ränteintäkter	9	9
Lokalhyror	-14	-13
Åtagande om att på Vasakronans begäran köpa företagscertifikat i bolaget med upp till ett vid var tid högsta sammanlagda likvidbelopp om	4 500	4 500
Hemsö Fastighets AB		
Åtagande om att på Hemsö Fastighets ABs begäran köpa företagscertifikat i bolaget med upp till ett maximalt likvidbelopp om	6 000	6 000
Aktieägartillskott under året	350	1 050
Hemsö Intressenter AB		
Ränteintäkter	121	69
Ägarlån	1 470	1 470
Aktieägartillskott under året	75	225
Hemsö Norden KB		
Ägartillskott under året	–	500
Trophis Fastighets AB		
Ränteintäkter	21	17
Ägarlån	–	406
Åtagande om att på Trophi Fastighets ABs begäran köpa företagscertifikat i bolaget med upp till ett vid var tid högsta sammanlagda likvidbelopp om	2 000	2 000

Motpart, Mkr	2024-12-31	2023-12-31
Fastighets AB Regio		
Ägartillskott under året	40	–
Ellevio AB		
Ränteintäkter	360	222
Ägarlån	4 904	5 016
Trenum AB		
Ränteintäkter	96	87
Ägarlån	1 983	1 983
Åtagande om att på Trenum ABs begäran köpa företagscertifikat i bolaget med upp till ett vid var tid högsta sammanlagda likvidbelopp om	700	1 000
Polhem Infra KB		
Ägartillskott under året	255	–
Investeringsåtagande	3 218	3 473
4 to 1 Investments AB		
Aktieägartillskott under året	0	0
4 to 1 Investments KB		
Ägartillskott under året	0	0

Styrelsens och verkställande direktörens underskrifter

Stockholm den 13 februari 2025

Christina Lindenius
Ordförande

Johan Bygge
Vice ordförande

Maria Ferlin

Ylva Hedén Westerdahl

Torbjörn Hållö

Per Lindqvist

Christer Löfdahl

Annelie Söderberg

Carina Wutzler

Staffan Hansén
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 13 februari 2025

Peter Nilsson
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Helena Kaiser de Carolis
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Revisionsberättelse

För Tredje AP-fonden, org.nr 802014-4120

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Tredje AP-fonden för år 2024. Fondens årsredovisning ingår på sidorna 30–55 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med Lag (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonder) och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Tredje AP-fondens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat för året enligt lagen om allmänna pensionsfonder. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att resultaträkningen och balansräkningen fastställs.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Tredje AP-fonden enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och denna återfinns på sidorna 1–29 samt 58–65.

Det är styrelsen och den verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt lagen om allmänna pensionsfonder. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av fondens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift.

Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera fonden, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisions-sed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av fondens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slut-

sats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om fondens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att fonden inte längre kan fortsätta verksamheten.

- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även granskat inventeringen av de tillgångar som Tredje AP-fonden förvaltar. Vi har även granskat om det finns någon anmärkning i övrigt mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning av Tredje AP-fonden för 2024.

Revisionen har inte givit anledning till anmärkning beträffande inventeringen av tillgångarna eller i övrigt avseende förvaltningen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till Tredje AP-fonden enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna samt för förvaltningen av fondens tillgångar enligt lagen om allmänna pensionsfonder.

Styrelsen ansvarar för Tredje AP-fondens organisation och förvaltningen av Tredje AP-fondens angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma Tredje AP-fondens ekonomiska situation och att tillse att Tredje AP-fondens organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och Tredje AP-fondens ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Den verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att Tredje AP-fondens bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om förvaltningen är att inhämta revisions-

bevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om det finns någon anmärkning mot styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Tredje AP-fonden för räkenskapsåret 2024.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda anmärkning.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna.

Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelse skulle ha särskild betydelse för Tredje AP-fondens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om förvaltningen.

Stockholm den 13 februari 2025

Peter Nilsson
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Helena Kaiser de Carolis
Auktoriserad revisor
Förordnad av regeringen

Nyckeltal

På kommande sidor återfinner du AP3s nyckeltal och en ordlista som kan bidra till att tolka olika uttryck och akronymer.

Nyckeltal

Fondkapitalets förändring

Mkr	2024	2023	2022	2021	2020
Ingående fondkapital ¹	499 772	468 410	502 287	422 974	393 696
Nettoflöden mot pensionssystemet	-2 024	-4 833	-4 689	-7 528	-7 902
Resultat	51 306	36 195	-29 188	86 841	37 179
Utgående fondkapital	549 054	499 772	468 410	502 287	422 974

1 Ingående fondkapital vid fondens start 2001 var 133 975 mkr.

Marknadsvärde per tillgångslag

Mdkr		2024-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Noterade aktier ¹	Sverige	65,7	63,8	54,0	62,9	52,1
	Europa	30,4	30,5	31,7	32,6	28,5
	Nordamerika	146,0	103,8	84,1	98,5	72,2
	Asien	16,7	15,7	15,9	16,4	16,0
	Tillväxtmarknader	5,4	–	–	22,2	24,1
	Globalt	1,0	0,9	1,6	1,4	
	Noterade aktier totalt	265,2	214,6	187,3	234,0	193,0
Räntebärande ¹						
Nominella	Sverige	18,6	37,5	35,8	27,3	41,5
	Euro-området	10,8	7,2	6,7	7,1	6,3
	Storbritannien	3,1	–	0,6	3,7	3,1
	USA	47,0	47,3	47,0	53,9	44,8
	Japan	13,9	–	–	2,1	2,1
	Tillväxtmarknader	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4
Realränte-obligationer	Sverige	3,6	3,5	3,4	4,0	3,8
	Storbritannien	4,6	–	–	–	–
	USA	18,6	25,8	23,7	24,7	22,6
Räntebärande totalt		120,8	121,8	117,7	123,3	124,6

Mdkr		2024-12-31	2023-12-31	2022-12-31	2021-12-31	2020-12-31
Alternativa investeringar¹						
Fastigheter och Infrastruktur	Vasakronan	25,1	24,4	28,1	25,3	21,0
	Hemsö	30,4	29,0	30,8	28,6	20,2
	Farmoor	0,0	1,9	2,4	2,9	2,8
	Regio	7,2	7,0	7,1	5,4	4,5
	Sagax	2,1	6,3	5,6	7,3	4,0
	Trenum	3,9	4,1	4,3	3,9	3,4
	Tropho	10,3	10,3	11,0	9,5	7,5
	Ellevio	10,6	10,8	10,8	6,8	6,4
	Polhem Infra	2,8	2,4	2,8	2,9	0,5
	4 to 1	0,0	1,5	1,4	0,8	–
	Skog och jordbruksmark	14,7	13,8	14,5	11,7	6,0
Fastigheter och Infrastruktur totalt	Internationella fastighetsfonder ²	6,3	5,2	8,0	6,3	6,5
		113,4	116,8	126,7	111,5	82,7
Onoterade aktier		44,1	36,3	34,9	29,8	17,8
Övriga tillgångar ³		0,2	0,7	2,2	3,6	4,8
Alternativa investeringar totalt		157,7	153,8	163,7	144,8	105,3
Övriga strategier		5,3	9,6	-0,4	0,2	0,1
Totalt		549 054	499 772	468,4	502,3	423,0

1 Den kassa som svarar mot terminspositionerna har i tabellen fördelats på respektive tillgångslag. Det innebär att uppgifterna i tabellen inte är fullt jämförbara med motsvarande uppgifter i balansräkningen.

2 Inkluderar infrastrukturfonder.

3 Under Övriga tillgångar redovisas bland annat investeringar i försäkringsrelaterade risker och konvertibler.

Fem största aktieinnehaven i svenska noterade bolag

Namn	Antal aktier	Ägarandel i procent av kapitalet	Ägarandel i procent av rösterna	Marknads-värde, mkr
Investor AB	18 048 506	0,59	0,56	5 279
Atlas Copco AB	32 812 622	0,67	0,11	4 918
Volvo AB	12 675 124	0,62	0,26	3 405
Sagax AB	11 399 298	2,44	1,62	2 579
Hexagon AB	21 898 265	0,81	0,59	2 312

Fem största aktieinnehaven i utländska noterade bolag

Namn	Antal aktier	Marknads-värde, mkr
Microsoft Corp	2 277 615	10 607
Apple Inc	3 818 079	10 564
Nvidia Corp	6 545 209	9 712
Amazon.com Inc	2 976 607	7 216
Alphabet Inc	3 412 377	7 152

Tio motparter som erhöll mest aktiecourtage under 2024 (bokstavsordning)

- Bank of America
 - BNP
 - Carnegie
 - Citi
 - Danske Bank
- Evercore ISI
 - Handelsbanken
 - JP Morgan
 - Morgan Stanley
 - UBS

Fem motparter som förmedlade de största affärsvolymerna inom ränteförvaltningen under 2024 (bokstavsordning)

- Danske Bank
 - JP Morgan
 - RBC
- SEB
 - Swedbank

Fem motparter som förmedlade de största affärsvolymerna inom valutaförvaltningen under 2024 (bokstavsordning)

- Barclays
 - Citi
 - Danske Bank
- SEB
 - Swedbank

Fondkapitalets fördelning mellan externa och interna förvaltningsmandat per 31 dec 2024

Mandat	Marknadsvärde, mkr	Andel av fondkapitalet, %
Externa diskretionära mandat		
Aktiemandat		
Passiva mandat		
BlackRock Investment Management	Stillahavsasien	2 121
Semipassiva mandat		
BlackRock Investment Management	Japan	7 030
BlackRock Investment Management	Nordamerika – Stora bolag	23 832
	32 984	6%
Fondinvesteringar		
Noterade tillgångar		
Aktiefonder		3 651
Räntefonder		557
Absolutavkastande strategier och hedgefonder		5 413
Onoterade tillgångar		
Risikapitalfonder		44 094
Infrastrukturfonder		6 173
Fastighetsfonder		111
Skogsfonder		14 702
	74 699	14%
Interna förvaltningsmandat		
Noterade aktier och andelar		230 708
Räntor och krediter		127 034
Försäkringsrelaterade risker		183
Onoterade innehav i fastighetsbolag		90 638
Absolutavkastande strategier		-238
	448 325	82%
Övriga tillgångar och skulder ¹	-6 955	-1%
Totalt fondkapital	549 054	100%

1 Består främst av kassa och valutasäkringar.

Klimatnyckeltal

AP3 redovisar här utsläppsdata för flera av fondens tillgångar; noterade aktier, externt förvaltade aktiefonder, krediter, skogsinnehav, direktägda fastighetbolag och onoterade infrastrukturinnehav.

AP3s portföljs koldioxidavtryck 2024

AP3s koldioxidavtryck för noterade aktier	2024	2023	2022	2021	2020	2019
Koldioxidutsläpp, scope 1 & 2 (mn tCO₂e)¹	0,43	0,58	0,44	0,54	0,62	0,69
Förändring av portföljens koldioxidutsläpp scope 1 & 2 i förhållande till föregående år (%)	-25	31	-18	-13	-10	
- varav förändring beroende på förändringar i portföljens innehav (%-enheter)	-31	30	-27	-18	-19	
- varav förändring beroende på förändringar i bolagens utsläpp (%-enheter)	6	1	9	5	9	
Koldioxidutsläpp, scope 3 (mn tCO₂e)¹	10,3	10,0				
Relativt koldioxidutsläpp scope 1 & 2 (tCO₂e/mnkr)²	1,7	2,7	2,4	2,6	3,7	4,6
Portföljviktad koldioxidintensitet scope 1 & 2 (tCO₂e/mnkr)³	4,1	5,5	6,8	7,5	8,0	8,8
Förändring av portföljens koldioxidintensitet i förhållande till föregående år (%)	-26	-19	-9	-6	-9	
- varav förändring beroende på förändringar i portföljens innehav (%-enheter)	-10	-12	16	6	-15	
- varav förändring beroende på förändringar i bolagens koldioxidintensitet (%-enheter)	-16	-7	-25	-12	6	
Kartlagt marknadsvärde för direktägda aktier som andel av totala fondkapitalet	48	43	39	41	39	38

Växthusgasutsläpp från AP3s direktägda aktieportfölj redovisas enligt metodik som AP-fonderna gemensamt kommit överens om, läs här. Beräkningarna baseras sedan 2023 på EVIC (Enterprise Value Including Cash), vilket innebär att bolagens utsläpp fördelas till både aktieägare och långivare. Koldioxidsiffrorna i tabellen för tidigare år har därför räknats om. Scope 3-utsläpp för aktieportföljen redovisas sedan 2023. I beräkningarna används scope 3-data som bolagen har rapporterar då sådan data finns, annars estimat från dataleverantör. För 2024 hade AP3 tillgång till utsläppsdata för 99% av bolagen i aktieportföljen via extern dataleverantör. 90,1 procent av utsläppsdatan för scope 1 och 2, och 21,6% för scope 3, är rapporterad data från bolagen, medan resterande bygger på estimat.

Källa: MSCI och AP3

Vi har fortsatt att utveckla mätmetoderna för koldioxidutsläpp från portföljens olika tillgångsslag och kan nu mäta utsläpp för ca 75% av AP3s portfölj.

// Elin Olsson, Hållbarhetsanalytiker

1 Summan av ägd andel av portföljbolagens respektive koldioxidutsläpp baserat på EVIC.
2 Summan av ägd andel av portföljbolagens respektive koldioxidutsläpp baserat på EVIC i förhållande till portföljens marknadsvärde.
3 Summan av portföljbolagens respektive koldioxidintensitet, dvs ett bolags koldioxidutsläpp i förhållande till dess omsättning, viktat baserat på respektive bolags andel av portföljen.

Externt förvaltade aktiefonder	2024	2023
Koldioxidutsläpp, scope 1 & 2 (mn tCO ₂ e)	0,014	0,014
Koldioxidutsläpp, scope 3 (mn tCO ₂ e)	0,087	0,167
Relativt koldioxidutsläpp scope 1 & 2 (tCO ₂ e/mnkr)	3,9	3
Portföljviktad koldioxidintensitet scope 1 & 2 (tCO ₂ e/mnkr)	12,5	7,8
Kartlagt marknadsvärde för externt förvaltade aktiefonder som andel av totala fondkapitalet (%)	1	1

Växthusgasutsläpp från AP3s externt förvaltade fonder med noterade aktier är beräknade med samma metodik som används för den direktägda aktieportföljen, Länk till dok. Dataleverantören som AP3 använder har täckning för utsläppsdata för 94,2 procent av innehaven i fonderna. Scope 3-data är baserad på dataleverantörens estimat.

AP3s kreditportfölj	2024	2023
Koldioxidutsläpp, scope 1 & 2 (mn tCO ₂ e)	0,16	0,17
Koldioxidutsläpp, scope 3 (mn tCO ₂ e)	1,26	0,91
Relativt koldioxidutsläpp, scope 1 & 2 (mn tCO ₂ e/mnkr)	4,6	9,1
Portföljviktad koldioxidintensitet scope 1 & 2 (tCO ₂ e/mnkr)	8,0	8,9
Kartlagt marknadsvärde för krediter som andel av totala fondkapitalet (%)	6	4
Andel av kreditportföljen som är gröna eller hållbara (%)	32	27

Växthusgasutsläpp från AP3s kreditportfölj är beräknade med samma metodik som används för aktieportföljen, Länk till dok. För 2024 hade AP3 tillgång till utsläppsdata (scope 1 & 2) för 99,7% (77,7%) av bolagen i kreditportföljen, dels via dataleverantör men också från bolagens rapporter. Scope 3-utsläppen bygger på estimat från dataleverantör. 2024 omfattar hela kreditportföljen till skillnad från 2023 som var avgränsad till företagskrediter.

AP3s portfölj med direktägda fastighetsbolag	2024
Koldioxidutsläpp, scope 1 & 2 (mn tCO ₂ e)	0,010
Relativt koldioxidutsläpp, scope 1 & 2 (tCO ₂ e/mnkr)	0,16
Portföljviktad koldioxidintensitet scope 1 & 2 (tCO ₂ e/mnkr)	2,24

Växthusgasutsläppen från AP3s direktägda fastighetsbolag bygger på rapporterad data från fastighetsbolagen. Beräkningarna bygger på PCAFs (Partnership for Carbon Accounting Financials) metodik för "business loans and unlisted equity".

AP3s onoterade infrastrukturportfölj	2024
Koldioxidutsläpp, scope 1 & 2 (mn tCO ₂ e)	0,077
Relativt koldioxidutsläpp, scope 1 & 2 (tCO ₂ e/mnkr)	3,6
Portföljviktad koldioxidintensitet scope 1 & 2 (tCO ₂ e/mnkr)	1,6

Växthusgasutsläppen från AP3s infrastrukturportfölj bygger dels på rapporterad klimatdata från fonderna, och dels på rapporterad data från de direktägda bolagen i infrastrukturportföljen. AP3 hade tillgång till utsläppsdata för 99% av innehaven. Den portföljviktade koldioxidintensiteten bygger på data från 84% av innehaven.

AP3s skogsinnehav	2024	2023
Infång genom skogstillväxt (mn ton CO ₂ e) ¹	2,30	2,56
Utsläpp från skogsbruk (mn ton CO ₂ e) ²	0,14	0,19
Nettoinfång (mn ton CO ₂ e) ³	2,16	2,38
Skörd (mn ton CO ₂ e) ⁴	1,57	2,04
Långsiktig kolinbindning i produkter (mn ton CO ₂ e) ⁵	0,33	0,56
Total skogsareal (hektar) ⁶	207 000	210 000

Växthusgasnyckeltalen för AP3s skogsportfölj är uppskattade och redovisade enligt GHG-protokollets utkast "Guidence on Land Sector and Removals" och specifikt "Gain-and-loss" metodiken och är i linje med IPCC-metodiken. Guiden är ett utkast, nyckeltal och metodik kan komma att ändras i GHG-protokollets slutgiltiga version. Fullständig linjering med Guidens utkast kan inte garanteras då vissa nyckeltal bygger på en sammanställning av olika datapunkter.

- 1
- Infångade Mn ton CO₂e under året till följd av skogens tillväxt över och under markytan. Motsvarande nyckeltal i GHG-protokollet – Scope 1 Gross CO₂e land management removals.
- 2
- Utsläpp under året från skogsbruket baserat på bränsleförbrukning och gödselanvändning. Motsvarande nyckeltal i GHG-protokollet – Scope 1 CO₂e Emissions
- 3
- Nettoinfång: Infång genom skogstillväxt minus utsläpp från skogsbruk
- 4
- Mn ton CO₂e bunden i årets skörd. Motsvarande nyckeltal i GHG-protokollet – Scope 1 Gross CO₂e land management emissions.
- 5
- Mn ton CO₂e som bundits i produkter med en väntad livslängd på minst 100 år. Scope 3 CO₂e Product removals.
- 6
- Totala skogsarealen som AP3 äger.

Hur för AP3 dialog med intressenter?

AP3s uppdrag i det allmänna pensionssystemet innebär kontaktytor med flertalet intressenter som påverkar och påverkas av AP3 och AP-fonderna på flera vis.

Intressentgrupp /Aktörer	Påverkas/Påverkar	Exempel dialoger 2024	Viktiga frågor och ämnen
Uppdragsgivare: Riksdagen, regering, pensionsgruppen	- Påverkar AP3 genom lagstiftning, styrelsetillsättning, utvärdering och utredningar - AP3 påverkar genom dialog och återkoppling	Möten med ny utväreringskonsult Arkwrite och dialog om ny utredning kring AP-fondsystemet. Årsredovisning för regeringens utvärdering av AP3.	Förvaltning, resultat, kostnader och avkastning. Hållbarhetsfrågor, rapportering och pensionssystemet.
Dagens och morgondagens pensionärer: Pensionsmyndigheten, Pensionärsorganisationer, arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer	- Påverkar AP3 genom förväntan av hög avkastning och hållbar förvaltning - AP3 påverkar genom att bidra till ett robust pensionssystem	Informations- och kunskapsutbyte med unga aktiesparare och studenter från KTH, Handelshögskolan (SSE) och Oxford University. Hemsida och årsredovisning.	Förvaltning, resultat och avkastning. Hållbarhetsfrågor, rapportering och pensionssystemet.
Medarbetare - nuvarande och framtida: AP3s medarbetare, Högskolor/Universitet, potentiella medarbetare	- Påverkar AP3 genom att vara delaktig i uppdraget, skapa engagemang och arbeta tillsammans mot satta mål. - AP3 påverkar genom att vara och uppvisa AP3 som en professionell och attraktiv arbetsgivare	Medarbetarundersökning (pulsomätningar), utvecklingssamtal, Arbetsmiljökommitte. Talar och deltar på seminarier. Hemsida, årsredovisning och sociala medier. Träff med Unga aktiesparare och studenter från KTH och Handelshögskolan.	Ersättning, arbetsvillkor, arbetsmiljö, utvecklingsmöjligheter, ansvarsfulla investeringar.
Portföljbolag och externa förvaltare: Majoritetsägda bolag, onoterade/noterade direktägda bolag, indirekt ägda bolag i extern förvaltning, externa förvaltare	- Påverkar AP3 genom tjänster och nivå på samarbete - AP3 påverkar genom kravställande. - AP3 påverkar genom engagemang - AP3 påverkas genom avkastning/värdeförändring och beteende	Regelbunden dialog med portföljbolag. Årligt hållbarhetsmöte med majoritetsägda fastighetsbolag. Deltar i valberedningar och styrelser. Möten med externa förvaltare. Kommuniserat förväntansdokument och röstat på bolagsstämmor.	Avkastning, hållbarhetsmål, strategier, bolagsstyrning.
Finansbranschen: Leverantörer finansiella tjänster, motparter, samarbeten	- Påverkar AP3 genom tjänster och nivå på samarbete - AP3 påverkar genom kravställande - AP3 påverkar genom engagemang	Regelbunden dialog. Nätverk med svenska och internationella branschkollegor för att driva gemensamma frågor samt kompensutbyte. T ex AP-fondernas etikråd, Swesif, IÅF m fl.	Gemensamma hållbarhetsutmaningar, rapportering, forskning. Utveckling av ESG-data och datainsamling.
Civilsamhälle och natur: Intresseorganisationer, anställda på portföljbolag, lokalsamhälle, media, akademien	- Påverkar AP3 genom att uppmärksamma fonden på utmaningar och möjligheter - AP3 påverkar genom investeringar i bolag och genom tematiskt påverkansarbete mot bolagen och dialog med org. och experter.	Dialog med organisationer och experter med sakkunskap. WWF, PMU, IIGCC, Mining 2030 och Investor Alliance on Human Rights och andra organisationer.	Hållbarhetsarbete, rapportering, ställningstaganden, forskning, nya insikter.
Leverantörer: Kontor, administration, IT- systemutveckling, kommunikations-, HR-tjänster	- Påverkar AP3 genom pris/kvalitet på varor och tjänster - AP3 påverkar genom kravställande vid upphandling	Möten, avtal och uppföljning med fondens leverantörer, däribland hög aktivitet kring bytet av systeminfrastruktur.	Avtalsvillkor, kvalitet, hållbarhet.
Medierna: Svenska och utländska medier	- Påverkar AP3 genom granskning av verksamheten och omvärldsinformation. - AP3 påverkar genom intervjuer, samtal, löpande information, pressrelease, ekonomiska rapporter, hemsidan och möten.	Pressreleaser, nyhetsartiklar, intervjuer, inlägg i sociala medier samt genom ekonomiska rapporter och ägarstyrningsrapport kring fondens hållbarhetsarbete.	AP3s förvaltning, resultat och hållbarhetsarbete och om AP-fondernas uppdrag och roll i pensionssystemet.

Dialoger med riksdag och regering sker löpande.

Unga aktiesparare och KTH-studenter besökte AP3 i oktober för en presentation om AP3s förvaltning.

Ordlista (bl.a. finansiella begrepp, avkastnings- och riskmått)

ALM

Asset Liability Management Analys med syfte att fastställa en optimalt sammansatt strategisk portfölj som bäst motsvarar fondens åtagande i pensionssystemet.

Alternativa investeringar

Består i AP3s fall av riskkapitalfonder, fastigheter, infrastruktur, skog och försäkringsrelaterade risker. AP3s alternativa investeringar omfattar både noterade och onoterade tillgångar.

AP-fondslagen

Lagen (2000:192) om allmänna pensionsfonder (AP-fonderna AP1, A2, AP3, AP4), styr och reglerar AP-fondernas verksamhet. Lagen antogs av riksdagen 2000 och är ett resultat av fempartiöverenskommelsen om inkomst-pensionssystemet.

Avkastningsbidrag

Visar hur stor del av en avkastning som kommer från en viss portfölj eller ett visst beslut. Avkastningsbidragen mäts vanligtvis i procent-enheter. Summeras avkastningsbidragen erhålls den totala avkastningen i procent.

Balansering

När inkomstpensionssystemets tillgångar understiger pensionsåtagandet skrivs pensionerna upp med i lägre takt än inkomstindex till dess att tillgångarna återigen överstiger åtagandet.

Buffertfonder

Utgörs av AP1–AP4 samt AP6. Buffertfondernas uppgift är dels att jämna ut tillfälliga variationer mellan pensionsavgifter och pensionsutbetalningar, dels att bidra till pensionssystemets långsiktiga finansiering.

Buyout

Innebär att en enskild aktör förvärvar aktiemajoriteten i ett moget bolag.

CDS

Credit Default Swap. Se kreditswap.

Clearing

Alla aktiviteter som sker med en transaktion efter avslut på marknadsplats och innan avveckling, till exempel rapportering, riskberäkning och nettning av affärer.

Clearinghus

En institution som har fått tillstånd att bedriva clearingverksamhet. Oftast en eller ett fåtal per land. I Sverige sköts derivatclearingen av Stockholmsbörsen där Stockholmsbörsen träder in som motpart till alla derivataffärer som har hand-lats på börsen.

CO₂e

Koldioxidekvivalenter (CO₂e) är mängden växthus-gaser som motsvarar klimateffekten av koldioxid. Det är ett sätt att översätta olika gasers bidrag till global uppvärmning till en enhetlig skala. Anledningen är att växthusgaser ökar växthuseffekten olika mycket.

Compliance

Rollen att följa upp och bevaka att företaget och dess anställda följer de lagar och regler som gäller för verksamheten.

Derivat

Finansiella instrument vars pris bestäms av underliggande värde. Som derivat brukar man bland annat räkna optioner, terminer och swappar. Värdet av ett derivat beror bland annat på förändringar i det underliggande värdet (på tillgången).

Förvaltningskostnadsandel

Förvaltningens kostnader i relation till det genomsnittliga fondkapitalet.

Generationsneutralitet

Förvaltningen av pensionsmedlen får inte gynna en generation på bekostnad av en annan, alla generationer ska behandlas lika.

Illikvida tillgångar

Tillgångar som inte är noterade på en marknads-plats med kontinuerlig prissättning, motsatsen är likvida tillgångar.

Inkomstindex

Nyckeltal som mäter genomsnittlig inkomst-utveckling i samhället för varje år. Används för att beräkna pensionernas utveckling, såvida inte den automatiska balanseringen, "bromsen" har slagit till.

Investment grade

Obligationer som har en rating som är BBB eller bättre. Detta förknippas i allmänhet med låg kreditrisk.

IPEV

The International Private Equity and Venture Capital Valuation Board är en internationell branschorganisation för riskkapitalföretag. Organisationen ger bland annat ut värderings-riktlinjer baserade på IFRS och US GAAP vilka ses som branschstandard.

ISDA-avtal

Bilateralt avtal som skrivs mellan två OTC-motparter och som reglerar alla generella händelser som kan ske mellan motparterna.

Jämförelseindex

Används för att utvärdera en portföljs avkastning, vanligen i form av ett standardiserat marknads-index. Kallas även referensindex.

Kreditswap

Ett derivatkontrakt mellan två parter, A och B, i vilket A betalar B en räntepremie under en viss löptid. B betalar enbart en premie till A om en fördefinierad händelse för en viss tillgång inträffar. Storleken på denna premie utgörs av skillnaden mellan det nominella underliggande värdet för derivatkontraktet och marknadsvärdet på den aktuella tillgången (credit-default-swap, CDS).

Likvida tillgångar

Se illikvida tillgångar.

Option

En option ger innehavaren rätten att köpa eller sälja en viss underliggande tillgång till ett i förväg fastställt pris vid en i förväg fastställd tidpunkt eller period. Utställaren av en option har motsvarande skyldighet. Exempel på olika typer av optionskontrakt är valutoptioner, ränteeoptioner och aktieoptioner.

OTC

En förkortning för Over-The-Counter och avser kontrakt som ingås och avvecklas mellan två parter direkt utan att ett clearinghus är involverat.

Private equity

Samlingsnamn för aktier som inte är noterade på en officiell/publik handelsplats.

Rating

Ett mått på en kreditvärdighet som avspeglar sannolikheten att en motpart med förpliktelser kan honorera dessa förpliktelser. Ratingen kan avse motparten generellt eller en serie värdepapper som motparten har utfärdat.

Real avkastning

Nominell avkastning rensad från inflation.

Realt

Med avdrag för inflationsutvecklingen, mätt som konsumentprisindex.

Realränteobligationer

Räntebärande värdepapper med inflationskydd, ger en fast ränta plus ersättning för inflation under löptiden.

Riskjusterad avkastning

Ett sätt att utvärdera en förvaltningsprestation där avkastningen ställs i relation till hur stora risker som har tagits i förvaltningen. Exempel är sharpekvot och informationskvot.

Riskkapital

Avser generellt investeringar i ett företags egna kapital. Avser ofta investeringar i företag som inte är marknadsnoterade, det vill säga private equity.

Sharpekvot

Ett mått på riskjusterad avkastning för en portfölj, det vill säga effektiviteten i förvaltningen. Portföljens avkastning minus den riskfria räntan, dividerat med standardavvikelsen av portföljens avkastning.

Science Based Targets

En metod för företag att sätta vetenskapligt förankrade klimatmål i linje med Parisavtalet. Företaget behöver inventera utsläppen i hela sin värdekedja och ofta kopplas målet till investeringar där ekonomi, genomförbarhet och övriga effekter noga utreds.

Statsobligationer

Obligationer utgivna av en stat. Används för att finansiera medelfristiga och långfristiga lånebehov.

Stop loss

En i förväg bestämd nivå avseende ackumulerat resultat under en viss period vilket medför att antingen risken tas ner eller positioner stängs omedelbart.

Swap

En swap är ett kontrakt där motparterna kommer överens om att byta flöden baserade på en viss underliggande tillgång till i förväg fastställda villkor. Kontraktet löper ofta över en period överstigande ett år. Exempel på olika typer av swapkontrakt är ränte-swap, valutaränte-swap och total return swap.

TCFD

Task Force On Climate-related Financial Disclosure (TCFD) är ett ramverk som hjälper organisationer att kartlägga och förebygga sina klimatrelaterade finansiella risker.

TNFD

Taskforce on Nature-related Financial Disclosures (TNFD) lanserades 4 juni 2021 TNFD är baserat på ramverket TCFD som fokuserar på redovisning av klimatrelaterade finansiella risker och möjligheter.

Termin

En termin innebär ett kontrakt där motparterna har skyldighet att köpa eller sälja en viss underliggande tillgång till ett i förväg fastställt pris vid en i förväg fastställd tidpunkt. Exempel på olika typer av terminskontrakt är valutaterminer, ränteterminer, forward rate agreements (FRA) och aktieindex-terminer. Kontrakten benämns ofta forwards eller futures.

Tracking error

Mäter variationen i den aktiva avkastningen. Mäts som standardavvikelse av aktiv avkastning. Historisk (ex post) tracking error beskriver variationen i den aktiva avkastningen och mäter således förvaltningens risknivå i efterhand. Förväntat (ex ante) tracking error är en prognos.

Value at Risk (VaR)

Ett vanligt riskmått som anger den maximala förlust en värdepappersportfölj kan drabbas av under en viss tidsperiod givet en viss konfidensnivå. VaR beräknas vanligen för en period av en dag och med 95 procents konfidensnivå. Portföljförvaltning innebär ofta att ändra portföljens sammansättning så att denna förlustrisk blir tillfredsställande låg.

Valutaexponering

Anger hur stor del av portföljen som utgörs av tillgångar i andra valutor än svenska kronor och för vilka valutarisken inte neutraliserats genom valutasäkring.

Valutasäkring

Neutralisering av valutarisk, det vill säga den risk det innebär att placera i en annan valuta än svenska kronor.

Volatilitet

Riskmått som visar hur mycket avkastningen varierar. Mäts som standardavvikelse på avkastningen.

Avkastnings- och riskmått

Absolutavkastning (r_p)
Portföljavkastning.

Absolut risk eller volatilitet (σ_p)
Standardavvikelsen dividerat med aktiv risk.

Informationskvot (riskjusterad aktiv avkastning)
$$\text{Aktiv avkastning dividerat med aktiv risk} = \frac{r_p - r_f}{\sigma_p}$$

Sharpekvot (riskjusterad avkastning)
$$\text{Portföljavkastning minus riskfri avkastning dividerat med absolut risk} = \frac{r_p - r_f}{\sigma_p}$$

AP3 TREDJE
AP-FONDEN

AP3, Box 1176, 111 91 Stockholm
info@ap3.se
08-555 17 100
www.ap3.se